

DAGSORDEN Opplæringsutvalget d. 26-05-2021

Mødedato Onsdag d. 26. maj 2021 kl. 11:30

Mødested Digitalt møte

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
RS 9/2021 Orienteringer til opplæringsutvalget 26. mai 2021.....	4
RS 10/2021 Spørsmål fra Bjørn Sæstad, H til opplæringsutvalget 26.05.21 om rekrutteringsforhold.....	5
RS 11/2021 Spørsmål fra Dagny Sunnanå Hausken, SP til leder Solveig Ege Tengesdal, OU 26.05.21.....	6
PS 26/2021 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 23. mars 2021.....	7
PS 27/2021 Videregående opplæring for voksne - Status og framtid.....	8
PS 28/2021 Høyere yrkesfaglig utdanning - øremerket statlig driftstilskudd 2020 - fordeling av midler.....	21
PS 29/2021 Prøveprosjekt digital undervisning som et supplement.....	28
PS 30/2021 Handlingsplan mot diskriminering av elever, lærlinger og læreandidater som bryter med læreplanen.....	34
PS 31/2021 Gutter og psykisk helse - helsefremmende og forebyggende tiltak i videregående opplæring.....	37
PS 32/2021 ElevPC-ordningen 2021.....	48
PS 33/2021 Årsoversikt for Fagopplæring 2020.....	60
PS 34/2021 Anmodning om uttalelse - søknad etter friskoleloven - Biss College AS.....	77
PS 35/2021 Anmodning om uttalelse - søknad etter friskoleloven - Hauge videregående skole AS.....	80
PS 36/2021 Anmodning om uttalelse - søknad etter friskoleloven - Tryggheim Forus AS.....	83
PS 37/2021 Status for skolebruksplanen 2020.....	87
PS 38/2021 Skjerming av tilrettelagt opplæring og spesialundervisning i så stor grad som mulig i friskoleloven.....	93
PS 39/2021 Løypemelding fra UngInvest Stavanger og orientering om UngInvest Haugalandet.....	100
PS 40/2021 Godkjenning av ny selskapsavtale for Nye Vigo IKS.....	110
PS 41/2021 Årsmelding Vigo IKS 2020.....	121

Møtedokumenter

Utvalgssekretariat

Dato: **11.05.2021**

Saksnr.: **2021/32353**

Dok.nr.: **1**

Saksbehandler:

Torunn Høyland

Orienteringer til opplæringsutvalget 26. mai 2021

- unglInvest v/Møllehagen og Hollenderhaugen
- renovering / utbygging av Skeisvang v/Ståle Wold
- Vigo IKS v/Ståle Wold
- status pandemi v/fylkesdirektør Joar Loland

UtvalgssekretariatDato: **11.05.2021**Saksnr.: **2021/32358**Dok.nr.: **1**

Saksbehandler:

Torunn Høyland

**Spørsmål fra Bjørn Sæstad, H til opplæringsutvalget 26.05.21 om
rekrutteringsforholdene ved Fagskolen Rogaland**

I årsrapport om kvalitet i fagskoleutdanningene 2018-2019 ble det omtalt rekrutteringsutfordringer av enkelte faglærere (behandlet i OU februar 2021). Dette ble også nevnt som en utfordring i forvaltningsrevisjonen «Fagskolen Rogaland» i 2019/2020. Rekrutteringsutfordringene fremstår å særlig gjelde petroleums- og tekniske fag, også under konjunkturedgang.

Spørsmål:

Hvilke tiltak er satt i gang for å forbedre rekruttering av faglærere det er vanskelig å få tak i ? Da rekrutteringsutfordringen har pågått over tid; Er det andre tiltak som kunne bedret rekruttering av faglærere til disse fagene?

Med vennlig hilsen

Bjørn Sæstad
Fraksjonsleder OU
Høyre
Fylkestinget i Rogaland

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Til

Solveig Ege Tengesdal, leder av OU

Bondeopprøret har spredd seg til hele landet vårt. Bøndene står nå opp for å få anerkjennelse for den viktige jobben de gjør i forhold til norsk matproduksjon, og for å få en lønn å leve av. Inntektsgapet til andre grupper i samfunnet må tettes igjen.

På Øksnevad videregående skole engasjerte en gruppe elever seg ved å sette opp banner til støtte for Bondeopprøret. Dette ville ikke skolens ledelse godta, og banneret ble fjernet. Norge trenger ungdommer som er samfunnsengasjerte.

Finnes det noen regler for om elevene har lov til å demonstrere eller ha samfunnsengasjerte aksjoner på de videregående skolene?

Med vennlig hilsen

Dagny Sunnanå Hausken, SP

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/27061- 1
Saksbehandler: Torunn Høyland
Avdeling: Utvalgssekretariat

Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 23. mars 2021**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
26/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:
1 OU protokoll 23.03.2021

Innstilling:

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget den 23. mars 2021 godkjennes.

Solveig Ege Tengesdal
leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/24192- 1

Saksbehandler: Lasse Eide

Avdeling: Seksjon for veiledning og livslang læring VLL

Videregående opplæring for voksne - Status og framtid**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
22/2021	20.05.2021	Yrkesopplæringsnemnda
40/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
27/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Sammendrag

Fylkeskommunen tilbyr voksne videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3. Etter litt nedgang i søkertallene de siste årene, har det vært en kraftig økning i 2021. Samtidig har antall under opplæring blitt flere, og den enkelte voksne har større opplæringsbehov og svakere forutsetninger for å fullføre.

Fylkeskommunens tilbud har vært under gradvis utvikling for å møte endringer i behov. Med Fullføringsreformen og ny opplæringslov går videregående opplæring for voksne inn i en ny epoke med nye oppgaver og muligheter for å tilrettelegge for livslang læring.

Fylkesrådmannens innstilling

Sak om status og framtid for videregående opplæring for voksne tas til orientering.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 22/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Sak om status og framtid for videregående opplæring for voksne tas til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 40/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Sak om status og framtid for videregående opplæring for voksne tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

1. Bakgrunn for saken

Fylkeskommunen tilbyr videregående opplæring (VGO) for voksne etter opplæringsloven § 4A-3. Ansvar for VGO for voksne er plassert i opplæringsavdelingen, seksjon for veiledning og livslang læring (seksjon VLL). Voksenopplæringssentrene (VO-senter) ved Karmsund vgs., Stavanger offshore tekniske skole (SOTS) og Bryne vgs. har siden 01.01.18 hatt ansvar for å koordinere, gjennomføre og utvikle opplæringstilbudet i sin region. I FT-sak 69/2020 ble det fattet vedtak om en 4-årig prøveordning med voksenopplæringssenter i distrikta ved Sauda vgs., Strand vgs. og Dalane vgs. med oppstart høsten 2020.

Regjeringen har gjennom Utdanningsløftet og Fullføringsreformen, Meld. St. 21 (2020–2021), satt søkelys på livslang læring med nye oppgaver og muligheter for fylkeskommunen som vil få konsekvenser for tilbudet, organisering og dimensjonering av VGO for voksne.

2. Problemstilling

Fylkesrådmannen vil orientere om status for VGO for voksne i Rogaland. I saken vil vi også se framover mot de endringene og mulighetene som kommer.

3. Saksopplysninger

Fylkeskommunen tilbyr VGO for voksne etter opplæringsloven § 4A-3. Voksne som har fullført grunnskolen, men ikke har fullført VGO tidligere, har etter søknad, rett til slik opplæring. Voksne som har fullført VGO i et annet land, men som ikke får godkjent opplæringen som studie- eller yrkeskompetanse i Norge, har også rett. I tillegg har voksne som har fullført og bestått fag- og yrkesopplæring i 2014 eller senere og innen utgangen av det året de fyller 24 år, etter søknad rett til påbygg til generell studiekompetanse.

I tillegg til voksne med rett, gis følgende grupper opplæringstilbud og legges til grunn ved dimensjoneringen, jfr. vedtak i FT-sak 67/16 og 31/20:

- Søkere som har fullført, men ikke bestått VGO i Norge.
- Søkere som har gjennomgått allmenn grunnopplæring i utlandet i minst 9 år, uten å ha opplæring i engelsk (må ha B1 i norsk).
- Minoritetsspråklige med godkjent bachelore fra hjemlandet, men som ikke tilfredsstiller språkravet. Får tilbud om opplæring i norsk og engelsk.

NAV, kommuner og bedrifter kan kjøpe opplæring for kandidater uten rett. Ledige plasser fylles opp med voksne uten rett etter en prioritert rangering av ulike grupper. Det er i samarbeid med VO-sentrene etablert rutiner for å fylle opp eventuelle restplasser. De som tildeles disse plassene får kun opplæring i de aktuelle fag.

Voksne kan gjennom realkompetansevurdering få godkjent fag de ikke har hatt opplæring i. Vurderingen er gratis for de med voksenrett. Når den voksnes realkompetanse er fastsatt, skal vedkommende få tilbud om opplæring i fag de ikke får godkjent fram til innvilget sluttkompetanse.

Opplæringstilbudet skal være tilpasset behovet til den enkelte, men voksne har ikke rett til spesialundervisning. Det er ikke søknadsfrister ved inntak til VGO for voksne. Fylkeskommunen kan ikke ha ventelister, og skal gi opplæringstilbud innen rimelig tid.

Faggruppe voksenopplæring i opplæringsavdelingen seksjon VLL, utfører forvaltningsoppgaver som å avgjøre og fatte vedtak om rettsforhold, inntak, veiledning av søkere, realkompetansevurdering samt å avgjøre hvilke tilbud som må opprettes og kvalitetssikring av disse prosessene. Voksenopplæringen samarbeider tett med blant annet VO-sentrene, Karrieresenter Rogaland, seksjon for fag- og yrkesopplæring, integreringsteamet og eksterne aktører som NAV, den kommunale voksenopplæringen og Statsforvalteren.

3.1 Omfang

Som omtalt i statusrapport våren 2020, FT-sak 31/2020, er det på nasjonal basis svakheter i statistikken for VGO for voksne, og det er ingen sentral styring for hvordan antall søkere skal registreres i de fylkesadministrative systemene. Statistikken som blir presentert i denne saken, er en oppfølging av tilsvarende tall fra fjorårets statusrapport.

Alle som søker VGO for voksne registreres i dataverktøyet VigoVoksen. Nedenfor følger tabell som viser utviklingen i søkertallene i perioden 2016-2020 og 2019-2020.

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20	Endring 2016-2020
Søkere med rett	689	878	752	642	569		
Søkere uten rett	609	561	501	476	453		
Søkere - rett ikke avgjort	43	103	218	300	335		
Søkere totalt	1 341	1 542	1 471	1 418	1 357	-4,3 %	+0,1 %
Mino.språklige søkere	466	664	729	667	1 040	+ 56 %	+123 %
Realkompetansevurdert	294	295	302	279	325	+16,5 %	+10,5 %

Søkertallet har gått litt ned de tre siste årene, og fra 2019 til 2020 har søkertallet samlet sett går ned med 4,3 %. I kategorien «Søkere – rett ikke avgjort» ligger det trolig en del kandidater med voksenrett, men hvor vi venter på dokumentasjon for å få avklart rettsstatus. Mange av disse har søkt i løpet av høsten 2020. Tallet for «Søkere med rett/uten rett» er derfor ikke endelig, men vi antar at antallet søkere med voksenrett likevel er noe lavere for 2020 enn 2019. Andelen av minoritetsspråklige øker kraftig, og forsterker trenden vi har sett over flere år. Endringene i arbeidsmarkedet ser ikke ut til å ha ført økt søking i 2020.

Økningen i antall realkompetansevurderingen i 2020 kan skyldes at det er flere minoritetsspråklige kandidater med lite praksis. Disse får realkompetansevurdering på Vg3-nivå for å avkorte opplæringsløpet. I tillegg var det i 2020 en gruppe kandidater fra SUS som ble realkompetansevurdert som et grunnlag for å få formell kompetanse som helsesekretærer.

For å se om endringene i arbeidsmarkedet har ført til utslag på søkertallet jo lenger perioden med høy arbeidsledighet har vart, har vi hentet ut tall for perioden 01.01.-23.04.21 og sammenliknet disse med samme periode i 2020.

	2020 01.01-23.04	2021 23.04	Endring 2020-2021
Søkere med rett	273	279	
Søkere uten rett	211	246	
Søkere – rett ikke avgjort	97	309	
Søkere totalt	581	834	+43,5 %

Vi ser så langt i 2021 en kraftig økning (+ 43,5 %) i antall søkere totalt. Det er ikke mulig på nåværende tidspunkt å si noe endelig om utviklingen i antall «Søkere med/uten rett», da en stor andel av søknadene er under behandling («rett ikke avgjort»). Vi antar imidlertid at både antall «Søkere med rett» og «Søkere uten rett» er betraktelig høyere enn på samme tidspunkt i fjor. Fylkeskommunen har i vinter gjennomført en informasjonskampanje rettet mot både voksne med rett og ledige/permitterte uten rett. Dette gir nå utslag, som ønsket, i flere søkere både med og uten voksenrett.

Ser vi på antall under opplæring i perioden 2016-2020 registrert i VigoVoksen, er dette tallet fortsatt økende på tross av nedgangen i søkertallene de siste årene.

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-2020	Endring 2016-2020
Antall under opplæring	2 056	2 377	2 709	2 851	3 206	+12,5 %	+55,9%

Dette er kandidater som har startet på opplæringsløpet sitt, men som ikke har bestått, fullført eller avbrutt opplæringen sin. I tillegg til å inneholde voksne som faktisk var deltakere på

voksenopplæringskurs i 2020, inkluderer tallet blant annet voksne som er lærlinger, venter på å avlegge fag-/svenneprøven, som samler praksis og deltakere som av ulike årsaker har et opphold i sitt opplæringsløp. Voksne som har tatt studiekompetanse etter 23/5-regelen uten at det er lagt inn dato for oppnådd sluttkompetanse er også inkludert i tallene. Kandidater som ikke har hatt aktivitet i løpet sitt de siste tre årene settes automatisk til avbrutt i VigoVoksen, og er derfor ikke inkludert i tallene.

For å vite hvor mange som faktisk deltok på kurs, må vi basere oss på tall fra VO-sentrene. Tallene viser at det skoleåret 2020/2021 pr. januar var 1.552 unike deltakere som fulgte ett eller flere kurs ved sentrene eller de videregående skolene de samarbeider med. Disse fordelte seg slik på de ulike sentrene:

- Dalane: 33
- Karmsund: 260
- Sauda: 47
- SOTS: 659
- Bryne: 514
- Strand: 39

I tillegg til disse kommer de som har startet ekstra kurs for ledige og permitterte i løpet av vinteren/våren 2021. Dette utgjør ca. 70 personer, slik at summen på antall deltakere inneværende skoleår blir ca. 1.620. Til sammenlikning var det høsten 2019 1.405 deltakere ved våre VO-senter. Voksne med rett som er tatt inn i ordinær VGO kommer i tillegg, og utgjør ca. 60 personer. Lærlinger er ikke inkludert i disse tallene.

Nasjonalt har Udir utarbeidet oversikten nedenfor som viser antall voksne deltakere i videregående skole t.o.m. skoleåret 2019-20¹. I denne oversikten er voksne definert som *de som har fått opplæring i eller blitt realkompetansevurdert i minst ett fag på en videregående skole eller på et voksenopplæringscenter*. Statistikken inkluderer ikke voksne som kun er registrert som lærlinger.

For å kunne se utvikling over tid for de nye fylkene, har vi selv slått sammen gamle tall for fylkene som ble slått sammen.

Fylke	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
Agder	1 039	1 176	1 496	1 416
Innlandet	918	993	1 041	1 148
Møre og Romsdal	621	651	685	721
Nordland	1 094	1 200	1 370	1 245
Oslo	1 532	1 442	1 541	1 578
Rogaland	1 009	1 300	1 735	1 598
Troms og Finnmark	550	442	604	579
Trøndelag	1 222	1 383	1 726	1 909
Vestfold og Telemark	1 038	1 159	1 330	1 318
Vestland	1 654	1 615	1 653	1 798
Viken	2 463	2 532	2 894	3 275
Hele landet	13 140	13 893	16 075	16 585

¹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/voksne/voksne-i-vgo-fylker/>

En rangering av fylkene basert på antall deltakere vil ikke være riktig siden innbyggertallet er ulikt. Det er også forskjell i utdanningsnivået². I Rogaland var det i 2019 24,4 % av befolkningen som hadde grunnskole som høyeste utdanningsnivå, noe som er litt lavere enn for landet i sin helhet hvor dette tallet var 26 %. Rogaland hadde skoleåret 2019/2020 ifølge Udir sin oversikt 9,6 % av alle voksne som gikk i videregående skole. Ser man så på at Rogaland sin befolkning i 2019 utgjorde 8,9 % av Norges befolkning, mener fylkesrådmannen at det er det rimelig å konkludere med at antallet voksne som tar VGO er som forventet ut fra utdanningsnivå og innbyggertall.

3.2 Søkere til VGO for voksne

Hva som kjennetegner søkermassen til VGO for voksne har gradvis endret seg over tid. Vi har over tid sett en utvikling i retning av søkere med svakere forutsetninger og større opplæringsbehov. Andelen av minoritetsspråklige søkere har økt kraftig, og aldersgruppen 25 til 35 har helt klart flest søkere. Nasjonalt tar voksne deltagere hovedsakelig fag for å oppnå generell studiekompetanse, eller de tar helse- og oppvekstfag. Det samme bildet ser vi i grove trekk i Rogaland.

Av de som deltok på kurs mot yrkeskompetanse og svarte på deltakerundersøkelsen våren 2020, svarte 33 % at de ikke hadde noen tidligere praksis innen faget. Ytterligere 20 % hadde mindre enn ett års praksis. Over 60 % av de som gikk på generell studiekompetanse svarte at de ikke hadde norsk som morsmål, mens de utgjorde 80 % av de som tok fellesfag.

Med mindre relevant praksis er det lite grunnlag for realkompetansevurdering, og de voksne trenger i større grad opplæring i alle fag. Kravet for å starte på VGO er fullført grunnskole, ikke bestått i faget, noe som medfører at en del ikke har tilstrekkelig kompetanse i viktige fag. Veiledningsbehovet for å avklare sluttkompetanse og opplæringsbehov er også større enn tidligere.

Fylkeskommunen kan ikke stille krav til norskkompetansen, men kartlegger alle deltakerne i norsk, engelsk og yrkesfaglig matematikk. VO-sentrene gir deretter tilbud om opplæring med utvidet timetall og opplæring i klasser med læreplan for språklige minoriteter. Kandidater som skårer under anbefalt nivå i norsk kan bli henvist til kommunen for mer opplæring. Flere velger dessverre å starte opplæring i VGO selv om de ikke er på anbefalt nivå, som er B1.

3.3 Opplæringstilbudet

VO-sentrene ved Karmsund vgs., SOTS og Bryne vgs. har siden 01.01.18 hatt ansvar for å koordinere, gjennomføre og utvikle opplæringstilbudet i sin region i samarbeid med de andre videregående skolene i nærområdet. Dimensjonering av opplæringstilbudet skjer i tett dialog med voksenopplæringen i seksjon VLL, men den endelige beslutningen om omfang tas av voksenopplæringen. For å styrke opplæringstilbudet i distriktene ble det fra høsten 2020 etablert tre nye VO-senter ved Dalane vgs., Strand vgs. og Sauda vgs. som en 4-årig prøveordning. Disse sentrene har også fått et utvidet ansvar for veiledning og realkompetansevurdering sammenliknet med de allerede etablerte sentrene. Det vil bli lagt fram egen orienteringssak om VO-sentrene i distriktene høsten 2021.

Voksenopplæringen har over tid utvidet bredden i opplæringstilbudet for å gjenspeile søkerne ønske om sluttkompetanse og behov for fleksibilitet. For å møte det økte behovet for opplæring og tilrettelegging har det blitt opprettet flere egne opplæringstilbud for minoritetsspråklige mot yrkesfaglige sluttkompetanser. Fag som norsk, engelsk og matematikk

² <https://www.ssb.no/utniv/>

tilbys med utvidet timetall, og alle fag har et høyere timetall i dag enn den gang opplæringstilbudet var ute på anbud før 2018.

Fylkeskommunen tilbyr gjennom Nettskolen Rogaland fagene til generell studiekompetanse (også påbygg) og fellesfag til innbyggerne i hele fylket. Tilbudet er viktig for å gi et fleksibelt opplæringstilbud både med tanke på tid, sted og varighet.

VO-sentrene rapporterer at i de fleste fag avtar antall deltakere som møter til undervisning i løpet av kurset. Så lenge de møter til vurderingssituasjoner og lærer har grunnlag for å sette karakter, lar det seg gjøre å bestå selv om de kanskje ender med en dårligere karakter. For en del blir imidlertid konsekvensen at de ikke klarer å fullføre eller bestå kurset.

Fra mars 2020 ble undervisningen i hovedsak digital, som i ordinær videregående skole. For mange av deltakerne ble dette en ekstra barriere på grunn av manglende digital kompetanse og dårlig tilgang på utstyr og nett. Tilbakemeldingen fra VO-sentrene om gjennomføringen var imidlertid positiv. Mange kurs var 12. mars i fjor godt i gang eller nærmet seg slutføring, og derfor fikk ikke koronatiltakene negative konsekvenser. De som svarte i deltakerundersøkelsen følte seg godt ivaretatt og hadde god kontakt med lærerne i perioden med digital undervisning. Gjennom skoleåret har VGO for voksne blitt berørt av de samme koronatiltak som ordinær VGO, men foreløpig vurdering er at dette ikke i vesentlig grad har rammet deltakerne negativt.

For å styrke oppfølgingen av deltakerne knyttet til sosialpedagogiske, praktiske og administrative forhold, og derigjennom øke gjennomføringsgraden, ble deltakerkontakt for voksenopplæringskurs etablert som en permanent ordning f.o.m. skoleåret 2020/2021. Deltakerkontakten har et særlig ansvar for praktiske, administrative og sosialpedagogiske oppgaver knyttet til den enkelte deltaker, og kan sammenliknes med oppgavene kontaktlærer har i ordinær VGO.

Basert på veilederne i seksjon VLL sin erfaring samt statistikk fylkeskommunen har tilgjengelig, antar vi at gjennomføringstid for en voksen som har valgt studiekompetanse som sluttkompetanse ligger på ca. 2 år. Dette gjelder også deltakere som har fagbrev fra tidligere og har rett til påbygg. Omtrent halvparten av deltakerne som tar studiekompetanse har behov for alle seks fag som kreves etter 23/5-regelen. For deltakere som har valgt en yrkesfaglig sluttkompetanse og som trenger opplæring i alle fag, ser det ut til at gjennomføringstiden for å fullføre og bestå Vg1 og Vg2 ligger på litt over 2 år. Disse må så gjennomføre læretid etter dette. De bruker dermed ca. 4 år på sitt opplæringsløp dersom det gjennomføres uten opphold. Flere voksne har imidlertid av ulike årsaker opphold i sitt opplæringsløp underveis.

3.4 Voksnes veg til fag- og svennebrev

Oversikt i tabellen nedenfor viser at det er 195 voksne med rett som har søkt læreplass i 2021. I 2020 var dette tallet 125. Som tidligere er det de som ønsker å bli helsefagarbeider som utgjør den absolutt største gruppen.

Sluttkompetanse	Antall 2020	Antall 2021
Helsefagarbeider	52	86
Barne- og ungdomsarbeider	17	21
Logistikkoperatør	10	17
Industrimekaniker	7	13
Rørleggerfaget	0	10
Kokk	1	8
Kontor- og administrasjonsmedarbeider	3	6

Salgsmedarbeider	2	6
Fagoperatør i kjemisk prosessindustri	8	5
Tømrer	4	2
Byggdrifterfaget	0	2
Fagarbeider, industriell matproduksjon	1	2
Sveiser	1	2
Diverse fag med 1 søker	19	15
TOTALT	125	195

Det er fortsatt vanskelig for voksne å få læreplass. Dette kan skyldes økonomi (lavere basistilskudd for lærlinger over 21 år), at bedriftene ønsker unge lærlinger, eller bedriftenes holdning til voksne generelt og minoritetsspråklige spesielt. Av søkerne i 2020 var det 68 som ikke fikk læreplass, og som derfor fikk tilbud om Vg3 fagopplæring i skole. 38 av disse takket ja, men 6 av disse har sluttet underveis slik at 32 fortsatt er deltakere. Dette er en oppgang i deltakertallet fra forrige år hvor 20 av 66 som fikk tilbud deltok. Å tegne lærekontrakt er imidlertid bare en av flere veier til fag- og svennebrev for voksne. Flere veier og muligheter er lansert gjennom den nasjonale satsingen i Fullføringsreformen/Utdanningsløftet som vil bli nærmere beskrevet seinere i saken.

3.5 Tiltak for permitterte og ledige

Stortinget har i 2020 og 2021 bevilget tilskudd til fylkeskommunene til tiltak for at flere permitterte og ledige uten fullført opplæring kan fullføre VGO. Tilskuddet til fylkeskommunene er fordelt på bakgrunn av fylkenes andel av voksne med grunnskole som høyeste fullført utdanning. Rogaland har fått tildelt kr. 23.825.000 for 2020 og kr. 22.900.000 for 2021. Midler som ikke brukes i 2021 kan overføres til 2022.

Tiltaket skal primært gi permitterte og ledige uten fullført VGO en mulighet til å oppnå studie- eller yrkeskompetanse. «Uten fullført VGO» defineres i dette prosjektet som å ha brukt opp opplæringsretten uten å ha oppnådd yrkes- eller studiekompetanse, og gjelder også de som tidligere har fått sitt opplæringstilbud gjennom voksenopplæringen i fylkeskommunen. I praksis betyr dette at permitterte/ledige uten voksenrett som ikke har oppnådd yrkes- eller studiekompetanse vil få samme tilbud som de som har voksenrett. Permitterte/ledige med fortsatt ungdomsrett er i målgruppa dersom voksenopplæringskurs er det beste alternativet for å oppnå yrkes- eller studiekompetanse. Rogaland fylkeskommune gir også tilbud til de som er delvis permitterte/ledige eller er i fare for å bli permitterte/ledige. Permitterte/ledige som har rett til VGO for voksne er allerede omfattet av fylkeskommunens tilbud, men målgruppene ses i sammenheng ved dimensjonering av opplæringstilbudet så langt det er hensiktsmessig.

I Rogaland ble det allerede i august/september 2020 økt kapasiteten på voksenopplæringskurs for møte den økte pågangen, men høsthalvåret var preget av få søkere på tross av et tett samarbeid med NAV. Søkingen tok seg opp noe senhøstes og i løpet av vinteren, men den virkelige økningen kom først etter en større informasjonskampanje i februar/mars 2021. Ved rapportering til Kompetanse Norge 12.02.21 var det registrert 110 søkere, mens vi i slutten av april har ca. 270. Det har gjennom vinteren vært arbeidet sammen med VO-sentrene for å få i gang flere opplæringstilbud. I tillegg til vanlige voksenopplæringskurs, har det blitt satt i gang eksamensforberedende kurs for praksiskandidater, tilbud for å reaktivere de som tidligere har fått IV og 1 i voksenopplæringen og forkurs i diverse fag. Fylkeskommunen har også gjennom tilskuddsordningen startet opp en pilot for modulbasert opplæring innen TIP og byggfag ved Åkrehamn vgs. Det store antall deltakere blant permitterte/ledige vil komme i gang med VGO til høsten. Felles for mange av søkerne er at de har store opplæringsbehov, og ikke vil oppnå

studie- og yrkeskompetanse gjennom korte opplæringsløp slik intensjonen fra sentrale myndigheter var.

3.6 Partnerskap for livslang læring

Målet med partnerskapet er å samordne aktiviteter relatert til nasjonal og regional kompetansepolitikk for livslang læring, og partnerskapet er viktig for fylkeskommunens arbeid med VGO for voksne. Partnere er KS Vest-Norge, NAV Rogaland, NHO Rogaland og LO Rogaland, og andre aktører inviteres etter tema og behov. Fra fylkeskommunen deltar voksenopplæringen, karrieresenteret og fag- og yrkesopplæringen.

Partnerskapet er en arena for å drøfte omstilling på kort og lang sikt, både de store prinsipielle spørsmålene og de konkrete problemstillingene. Partnerne skal koble privat og offentlig næringsliv sitt behov med virkemidler i kompetansepolitikken, og ha søkelys på utsatte grupper i arbeidsmarkedet. For fylkeskommunen er partnerskapet en arena for å informere om status og utvikling for arbeidet med livslang læring, synliggjøre behov for involvering fra partnerne og iverksette tiltak innenfor virkemidlene for karriereveiledning og VGO for voksne.

Partnerne skal bidra aktivt for å styrke fylkeskommunens arbeid ved å løfte partnerskapets saker inn i egen organisasjon og andre relevante samarbeidsarenaer. De skal gi innspill til fylkeskommunen om utfordringer knyttet til livslang læring som oppleves viktig fra sine ståsted og ansvarsområder. Partnerne skal jobbe for å utvikle felles samarbeidsarenaer med fylkeskommunale virksomheter lokalt i fylket.

3.7 Samarbeidet med NAV

Fylkeskommunen har gjennom seksjon VLL og VO-sentrene et tett samarbeid med NAV Rogaland og de lokale NAV-kontorene. NAV kjøper opplæring for enkelt deltakere uten voksenrett på fylkeskommunens kurs, og vi samarbeider også om ulike tilpassede opplæringstilbud for minoritetsspråklige. Det jobbes for å etablere flere tilbud mot ulike yrkesfaglige sluttkompetanser som er etterspurt i arbeidsmarkedet. Det er også etablert tilpassede tilbud mot yrkeskompetanse for minoritetsspråklige som deltar i introduksjonsprogrammet. Prosjektet Menn i helse, som er et samarbeid mellom kommune, NAV, fylkeskommune, statsforvalteren, KS og Helsedirektoratet, har fra høsten 2019 blitt tilbudt både i sør- og nordfylket.

Samarbeidet om opplæringstilbud bygger blant annet på såkalt «offentlig til offentlig avtale». Offentlig virksomheter skal i utgangspunktet gjøre anskaffelse etter anbudsprinsippene for oppgaver de ikke utfører med egne ansatte. Unntaket er der offentlig aktører har felles oppgaver mot felles mål. Det kan da inngås samarbeidsavtaler så fremt spesifikke vilkår i anskaffelsesregelverk er oppfylt. På utdanningsområdet har NAV og fylkeskommunen felles mål og overlappende oppgaver rundt å få flere til å fullføre VGO. Det er derfor anledning til å inngå en slik avtale der kostnadsfordeling spesifiseres ut fra den grunnleggende ansvarsdelingen som foreligger. Eksempelvis for «Menn i helse» dekker fylkeskommunen undervisning for de med opplæringsrett, mens NAV dekker de uten opplæringsrett og det av opplæringen som går utover læreplanene for VGO.

NAV er også en viktig samarbeidspartner med tanke på å spre informasjon om VGO for voksne til ulike målgrupper, blant annet i kampanjen som ble kjørt i vinter rettet mot både arbeidsledige/permitterte og voksne med rett til VGO. NAV Rogaland markedsførte tilbudet på egen mulighetsside på nav.no., og arbeidssøkere og permitterte fikk melding i sin aktivitetsplan med informasjon om VGO med en oppfordring om å søke. I tillegg arrangerte NAV Rogaland i samarbeid med fylkeskommunen to digitale samlinger for over 300 NAV-veiledere med

informasjon om opplæringsmuligheter. NAV sine veiledere bidrar daglig med å spre informasjon og sluse voksne inn til fylkeskommunens tilbud.

NAV Rogaland vil i løpet av våren etablere et eget innsatsteam som skal jobbe målrettet for å veilede NAV-brukere om muligheter for å få fullført VGO. Dette innsatsteamet vil bli nært koblet opp mot voksenopplæringen i fylkeskommunen, både for faglig veiledning og for å etablere enda bedre og varige samhandlingsrutiner. NAV Rogaland har laget et årshjul med aktiviteter som skal styrke NAV-veiledernes kompetanse om VGO slik at de kan markedsføre tilbudet til sine kandidater. I tillegg inneholder årshjulet faste kampanjer rettet mot arbeidssøkere knyttet til søknadsfrister for utdanning. I fylkeskommunens samarbeid med NAV er også Oppfølgingstjenesten (OT) en viktig fylkeskommunal tjeneste. VGO for voksne er noen ganger det beste alternativet for ungdom som tidligere har mislykket i ordinær videregående skole.

3.8 Økonomi

Nedenfor følger en oversikt over kostnadsutviklingen for VGO for voksne i perioden 2016-2020 og 2019-2020.

Regnskap	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20	Endring 2016-20
Fellesutgifter	7 108	6 710	9 056	10 308	9 370	-9,1 %	+31,8 %
Realkompetanse- vurdering	315	353	467	408	³		
Opplæring	17 477	24 551	30 573	33 446	39 718	+18,8 %	+127,3 %
Sum	24 900	31 614	40 096	44 162	49 088	+11,2 %	+97,1 %

Kostnadene til VGO for voksne har som tabellen viser økt jevnt de siste fem årene. At hoveddelen av kostnadsøkningen går til opplæring er en konsekvens av både det økte antall deltakere og ikke minst at den enkelte deltaker trenger mer opplæring enn tidligere. Det har også vært behov for å bruke mer midler til økt timetall for å kompensere for svakere forutsetninger, og til deltakerkontakt, undervisningsmateriell, læremidler og IKT-kompetanse/tilrettelegging.

I budsjettet for 2021 er rammen til VGO for voksne kroner på kr. 49.512.000. I forbindelse med koronapandemien har Stortinget bevilget ekstra midler til at permitterte og arbeidsledige uten fullført VGO kan fullføre. Det er klare føringer på at ekstramidlene derfor ikke kan brukes på voksne med rett. For å møte den økte etterspørselen etter VGO fra voksne med rett bevilget derfor regjeringen 100 millioner kroner ekstra til fylkeskommunene for 2021, slik at også flere i denne gruppen skal få opplæring. Som redegjort for i FT-sak 24/21 om revidert budsjett vil det settes av en reserve på 10 mill. kroner for å ta høyde for at flere benytter seg av retten til VGO for voksne.

3.9 Fullføringsreformen - En ny epoke i opplæring for voksne

³ For 2020 er kostnadene til realkompetansevurdering inkludert i fellesutgifter. På grunn av økning i antall kandidater ligger de noe høyere enn for 2019.

De store ordene om en ny epoke er hentet fra Meld. St. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden. Endringene som foreslås bygger på Lied-utvalget to NOU-er samt andre utredninger og forslag iblant annet Meld. St. 14 (2019–2020) Kompetansereformen – Lære hele livet, NOU 2018:13 Voksne i grunnskole- og videregående opplæring – Finansiering av livsopphold og NOU 2019:12 Lærekraftig utvikling – Livslang læring for omstilling og konkurranseevne.

Bakgrunnen for endringene som foreslås er at dagens VGO ikke er godt nok tilpasset voksne, og regjeringen ønsker derfor gjennom Fullføringsreformen å legge grunnlaget for en ny og fleksibel opplæring spesielt organisert for denne gruppen. Stortingsmeldingen følger opp de tiltak og signaler som tidligere er lansert gjennom Utdanningsløftet. Noen av forslagene peker framover mot ny opplæringslov. Regjeringen har varslet at de vil legge fram høringsnotat om ny opplæringslov i løpet av sommeren 2021.

Utfordringene det pekes på i Meld. St. 21 (2020-2021) er blant annet at det er relativt få voksne (16.100 i 2018/2019) som deltar i VGO, sammenlignet med den mulige målgruppa. Potensialet for søkere er derimot stort. Ifølge regjeringens tall er det 487 949 personer i alderen 25–59 år som har fullført grunnskoleopplæringen, men ikke VGO. Av disse er en tredel innvandrere. Ifølge NOU 2018:13 er fire av ti av voksne (25–54 år) uten fullført VGO ikke i jobb. Det trekkes også fram voksnes manglende mulighet for å finansiere livsopphold under utdanning, lav gjennomføring, manglende faglige og språklige forutsetninger og lange opplæringsløp for å nevne noen andre utfordringer.

Regjeringens forslag i Fullføringsreformen om å utvide retten til VGO og gi alle elever rett inntil de har fullført og bestått VGO med studie- eller yrkeskompetanse, vil også ha konsekvenser for tilbudet til de voksne. I tillegg ønsker regjeringen at VGO i større grad skal bidra til å dekke behovene for rekvalifisering og omstilling. De vil derfor innføre en rett til yrkesfaglig rekvalifisering for dem som tidligere har fullført med studie- eller yrkeskompetanse. Disse vil da få mulighet til å ta en ny yrkeskompetanse, og opplæringstilbudet skal i hovedsak gis som opplæring spesielt organisert for voksne. Ser man dette i sammenheng med forslaget om en rett til å velge opplæring spesielt organisert for voksne fra og med det året man fyller 19 år, er det lett å se at endringene vil få store konsekvenser for dimensjonering av fylkeskommunens tilbud.

Antallet deltagere i VGO blir større, og en videreføring av dagens inntaksordning vil gi fylkeskommunene utfordringer med å dimensjonere tilbudet. Regjeringens forslag om å kunne ta moduler fra VGO samtidig som man fullfører nivået under, skaper også behov for å gjøre endringer i regelverket. Regjeringen påpeker at inntaksretten til ungdommer gir, i større grad enn inntaksretten til voksne, fylkeskommunene mulighet til å avveie søkerens ønsker mot andre hensyn, som skolekapasitet, tilgang på læreplasser og regionale behov i arbeidsmarkedet. Regjeringen mener at inntaksretten til VGO spesielt organisert for voksne bør reflektere dette handlingsrommet for fylkeskommunene. Ulike alternativer vil bli vurdert i forbindelse med forslag til ny opplæringslov.

Regjeringen vil sammen med fylkeskommunene se på hvordan inntaksordningen for voksne kan forbedres slik at voksne kommer raskere i gang med opplæringen. Det er ressurskrevende for fylkeskommunene å skulle ha tilgjengelige tilbud hele tiden, men med innføring av modulstrukturert opplæring for voksne mener regjeringen at situasjonen vil forbedres. Det er enklere å starte opplæringen løpende i korte enheter enn i lange opplæringsløp. Forslaget om at modulstrukturert opplæring skal være hovedmodell for all opplæring for voksne, vil påvirke hvordan fylkeskommunens tilbud blir organisert. Det samme vil forslaget om endringer i opplæringsloven som åpner for at det kan tas moduler fra VGO samtidig som man fullfører

opplæringen på nivået under, og en eventuell overføring av ansvaret for all opplæring for voksne (inkludert «forberedende opplæring for voksne») til fylkeskommunene.

Regjeringen ønsker gjennom Fullføringsreformen å styrke kunnskapsgrunnlaget om voksne i VGO. Usikre data om gjennomføring og resultater i VGO spesielt organisert for voksne, og mangel på individdata i grunnskoleopplæringen for voksne, fører til usikkerhet når nye tiltak skal vurderes. Regjeringen mener at et bedre kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å utforme gode tiltak for voksne i VGO, og for å kunne bidra til regjeringens arbeid med å utforme en helhetlig kompetansepolitikk.

For å samordne noen av satsingene i Fullføringsreformen/Utdanningsløftet med eksisterende ordninger har fylkeskommunen etablert prosjekt «Flere veger til yrkeskompetanse». Målet med prosjektet er å samordne tiltak innen VGO for voksne og fag- og yrkesopplæringen som fører til yrkeskompetanse for voksne uten å følge hovedmodellen (2+2), og å koordinere fylkeskommunens tiltak for at permitterte og ledige skal få fullføre VGO. Satsingene som vil inngå i prosjektet er fagbrev som elev, yrkesfaglig rekvalifisering, fagbrev på jobb og modulstrukturert opplæring. Disse må ses i sammenheng med ordninger som praksiskandidat, Menn i helse og andre alternative løp etablert for at voksne skal oppnå yrkeskompetanse. Prosjektet skal videreutvikle fylkeskommunens opplæringstilbud gjennom samarbeid i egen organisasjon og med eksterne samarbeidspartnere. Prosjektleder vil ha tilhørighet i seksjon VLL, men skal også ha sterk forankring i seksjon fag- og yrkesopplæring for å kunne ivareta hele opplæringsløpet. Prosjektleder starter i jobben i begynnelsen av mai, og prosjektet har varighet ut 2022.

4. Fylkesrådmannens vurderinger

VGO for voksne og livslang læring er inne i en brytningstid. Tilbudet har over flere år vært preget av en utvikling der flertallet av brukere har større faglig behov og mer komplekse utfordringer knyttet til læring enn før. Koronapandemien har forsterket behovet for å tilby opplæring raskt på en fleksibel måte for innbyggerne i Rogaland. Med disse utfordringene som bakteppe synes fylkesrådmannen at det leveres mye opplæring av god kvalitet innen VGO for voksne. Tilbudet som gis er etter intensjonen i opplæringsloven med stor bredde i fagtilbudet for å tilfredsstille de voksnes ønske om sluttkompetanse, mulighet for bygge videre på realkompetanse og med fleksibilitet i organiseringen ut fra den voksnes livssituasjon. Tilbudet er under stadig utvikling, blant annet gjennom etablering av VO-senter i distrikta.

Kompetansereformen Lære hele livet, Fullføringsreformen og de kommende endringene i opplæringsloven vil medføre store endringer knyttet til dimensjonering og gjennomføring av VGO for voksne. Fylkesrådmannen er enig med regjeringen i at en fullføringsrett og en rekvalifiseringsrett gjør det nødvendig å revurdere inntaksreglene.

Vi kan gjerne si det så enkelt som at i framtiden skal flere få mer, selv om det foreløpig er noe uklart hva de skal få. Fullføringsreformen vedtas 1. juni, men like viktig blir hva som blir endelig vedtak når ny opplæringslov skal behandles. Fylkesrådmannen mener det er viktig at sentrale myndigheter sørger for avklaringer relatert til for eksempel: Hva innebærer det for den enkelte voksne og fylkeskommunen at det innføres en rett til yrkesfaglig rekvalifisering? Hva vil handlingsrommet til fylkeskommunen bli ved organisering av opplæringsbudet? Hvilke muligheter har fylkeskommunen til å dimensjonere ut fra regionale behov for kompetanse? De økonomiske rammevilkårene vil selvsagt ha stor betydning, og kunnskapsgrunnlaget om voksne i VGO må styrkes for sikre at tilbudet får best mulig organisering og innhold. Det er viktig å samordne den nasjonale satsingen og utviklingsarbeidet for å sikre en overbygning

med sammenliknbar struktur, like rettigheter og muligheter i alle fylker. Fagfeltet VGO for voksne er i dag preget av fragmentering av ansvar på nasjonalt nivå og ulike organisatoriske løsninger i de ulike fylkene.

Fylkesrådmannen er svært positiv til at flere skal få mulighet til å fullføre VGO, men økningen vil medføre økt belastning på voksenopplæringen i seksjon VLL og VO-sentrene. Det er dessuten stor spennvidde i behovet mellom de som søker yrkesfaglig rekvalifisering og de som ønsker å prøve seg på nytt i VGO. Vi ser en utvikling hvor elever som «ikke har fått det til» ved først forsøk i videregående skole kommer tilbake. Å gi dem et tilbud er i tråd med intensjonen i Fullføringsreformen, men flere av disse elevene har utfordringer som lese- og skrivevansker, psykiske vansker o.l. Denne gruppen elever forventer ofte at skolen stiller opp med samme «støtteapparat» som det som tilbys for elevene med ungdomsrett.

Mange voksne får i dag et godt tilbud om VGO i Rogaland, men i denne saken vises det til flere utfordringer som må løses. Fylkeskommunen må fortsette arbeidet med å styrke opplæringstilbudet for å møte en utvikling med søkere med svakere forutsetninger og større opplæringsbehov. Andelen av minoritetsspråklige søkere har økt kraftig, og det må vi legge til rette for i enda større grad. Ca. 2/3 av ledige/permitterte som har søkt VGO ønsker yrkeskompetanse, men de har lite relevant praksis og må derfor ha mye opplæring både i skole og i bedrift. Modulstrukturert opplæring vil dessuten medføre en omlegging av opplæringstilbudet.

Faggruppe voksenopplæring satte høsten 2020 i gang en organisasjonsutviklingsprosess. Både for å foreta justeringer på bakgrunn av erfaring og for å kunne svare på utfordringer knyttet til fremtidig omstilling og endringer i rammevilkår. Det vil foreligge en foreløpig rapport fra OU-prosessen juli 2021, og fylkesrådmannen vil vurdere behov for endringer i rutiner og organisering.

Fylkeskommunen er i ferd med å få en unik mulighet til å styrke arbeidet med livslang læring i Rogaland, og oppfylle målsettingen om at ingen skal slutte i VGO før de har fullført med studie- eller yrkeskompetanse. Utdanningsløftet og Fullføringsreformen er en del av fylkeskommunens nye oppgaver og muligheter, og det kan bli et skikkelig løft. Fylkeskommunen er imidlertid avhengig av forutsigbarhet og langsiktighet i retningslinjene og rammevilkårene. Samarbeidet med NAV og andre eksterne aktører må styrkes, men også samarbeidet internt på tvers i egen organisasjon har et forbedringspotensial. VGO for voksne og livslang læring blir et viktig tema i det kommende arbeidet med regional plan for kompetanse og regional strategi for integrering, og begge disse planarbeidene bygger på sterke samarbeidsarenaer internt og eksternt.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2019/40046- 9
Saksbehandler: Bjarne Grefstad
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

**Høyere yrkesfaglig utdanning - øremerket statlig driftstilskudd 2020 -
fordeling av midler****Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
23/2021	20.05.2021	Yrkesopplæringsnemnda
28/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget

Sammendrag

I flg. lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 3 skal fylkeskommunen sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt.

Fylkeskommunen får tildelt øremerkede midler til høyere yrkesfaglig utdanning over statsbudsjettet, og har ansvar for å fordele midler til høyere yrkesfaglig utdanning som samsvarer med kompetansebehovene lokalt, regionalt og nasjonalt. I retningslinjer for tilskudd til drift av fagskoler slår Kunnskapsdepartementet fast at det er opp til den enkelte fylkeskommune å fastsette kriterier som legges til grunn for fordeling av midler til fagskolene. Det står også at fylkeskommunene skal bidra til et mangfold av private og offentlige tilbydere.

Fylkesrådmannens innstilling

Sak om forvaltning og utbetaling av øremerket statlig driftstilskudd til høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland for 2020 tas til orientering.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 23/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Sak om forvaltning og utbetaling av øremerket statlig driftstilskudd til høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland for 2020 tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Fylkestinget behandlet i oktober 2020 hvordan man i Rogaland skal forvalte de øremerkede statlige driftsmidlene til høyere yrkesfaglig utdanning. I denne saken ble det bl.a. vedtatt at saksbehandlingen av tilskuddet og fordelingen av dette ble delegert til fylkesrådmannen v/opplæringsavdelingen.

I samme sak vedtok man også at fylkesrådmannen hvert år må fremme sak til fylkesutvalget som beskriver forvaltningen og tildelingen av tilskuddet.

Problemstilling

Forvaltning av øremerkede statlige driftsmidler ble behandlet av fylkestinget i oktober 2020. Saksbehandling av tilskudd og fordelingen av dette er delegert til fylkesrådmannen v/opplæringsavdelingen, som her legger fram fordeling av øremerket statlig driftstilskudd.

De folkevalgte tilrås å ta saken til orientering.

Saksopplysninger

Fagskolene rapporterer inn antall studenter pr. studietilbud to ganger i året, pr. 1. mars og pr. 1. oktober. På bakgrunn av denne innrapporteringen tildeles i dag tilskudd etter satser vedtatt av fylkestinget i møte 20. oktober 2020.

I nevnte fylkestingssak ble det også vedtatt at man i Rogaland differensierer satsene for det statlige driftstilskuddet i 3 kategorier; 1) mindre kostbare studier som helse- og oppvekst, service, administrasjon og ledelse. 2) noe mer kostbare studier som tekniske fag og 3) svært kostbare og sertifiserende studier som maritim utdanning.

Det er pr. i dag tre fagskoler i Rogaland som kvalifiserer til å få tildelt midler fra det øremerkede statlige driftstilskuddet. Dette er Kunsts skolen i Stavanger, Fagskolen Rogaland og AOF Fagskolen.

Kunsts skolen i Stavanger er en av de skolene som også før 2018 fikk tilskudd over Kunnskapsdepartementets budsjett, tidligere kap. 276 post 72. Disse fagskolene er i en særstilling, blant annet fordi de fleste av dem er små og har et nasjonalt nedslagsfelt.

I behandlingen av statsbudsjettet for 2020 vedtok Stortinget at fylkeskommunene ikke kan omprioritere grunntilskudd og det resultatbaserte tilskuddet som er knyttet til disse fagskolene, men må overføre tilskuddet til de respektive skolene. Det er også bestemt at dette inntil videre også skal gjelde etter 2020.

Studietilbudet som tilbys ved Kunsts skolen i Stavanger heter Visuelle kunsthøgskolen. Her får man introdusert forskjellige teknikker, metoder og teorier. Her lærer man kunst gjennom praktisk arbeid og skolehverdagen legges opp til å ligne mest mulig på en kunstnerhverdag i et atelier.

Kunsts skolen i Stavanger får også tildelt midler av fylkeskommunens egne frie midler fra kultur- og næringsavdelingens budsjett.

Fagskolen Rogaland er Rogaland fylkeskommune sin egen fagskole. Denne tilbyr utdanning både innenfor helse og oppvekst, teknisk og maritim utdanning.

Skolen har tre studiesteder; Tanke Svilands gate, Kalhammaren og Haugesund.

Ved studiestedet i Tanke Svilands gate tilbys utdanninger innen helse og oppvekst;

Psykisk helsearbeid og rusarbeid	Barsel- og barnepleie
Sterilforsyningsteknikk og smittevern	Veiledning
Kreftomsorg og lindrende pleie	Rehabilitering
Tverrfaglig miljøarbeid	Velferdsteknologi
Hygiene og smittevern (NY)	Samhandling og koordinering i pasientforløpet (NY)
Helse, aldring og omsorg (NY)	

Ved studiestedet i Kalhammaren tilbys utdanninger i all hovedsak innenfor tekniske utdanninger, men vil også fra høsten 2021 tilby utdanningen innen ledelse (forutsatt godkjenning fra NOKUT). De tilbyr også utdanninger av kortere varighet som har en studiepoengsuttelling på 2 – 5 studiepoeng.

Utdanninger som tilbys ved Kalhammaren:

Petroleumsfag

Maskinteknikk

Administrasjonsledelse (NY)

Bygg- og anleggsfag

Automatisering og elkraft

Etter- og videreutdanningskurs

Ved studiestedet i Haugesund tilbyr man maritim utdanning:

Dekksoffiser

Maskinoffiser

Forpleiningsleder i maritim sektor

Fagskolen Rogaland får også tildelt midler av fylkeskommunens egne frie midler og da over budsjettet til opplæringsavdelingen.

AOF Fagskolen er del av AOF Vestlandet, som tilbyr studier primært innen helse og oppvekst, men har også en del studier innen administrasjon slik som ledelse, HMS og veiledning av lærlinger (for personer med faglig ansvar overfor lærlinger).

AOF Fagskolen har studiested i Haugesund, Stavanger, Bryne og Dalane, og tilbyr disse utdanningene:

Effektiviserings- og forbedringsledelse

Kontor-, salg- og serviceledelse

Helse, miljø og sikkerhet

Veiledning av lærlinger

Barn med særskilte behov

Ernæring i pleie og omsorgstjenester

Helsefremmende kosthold for mennesker med utviklingshemming

Hverdagsmestring – helsefremmende og forebyggende arbeid

Kreftomsorg og lindrende pleie

Kroniske sykdommer

Demensomsorg

Miljøarbeid rettet mot mennesker med funksjonsnedsettelse og utviklingshemming

Omsorg for mennesker med nevrologiske lidelser

Positiv atferdsstøtte – PAS – i møte med atferd som utfordrer

Psykisk helsearbeid

Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i møte med barn

Arbeid med ungdom

AOF Fagskolen får ikke midler fra fylkeskommunens frie midler.

Øremerket statlig driftstilskudd 2020 – fordeling:

	Statlig drifts- tilskudd	Fylkeskomm. driftstilskudd
Kunstsolen i Stavanger	5 474 400	619 000
AOF Fagskolen	23 112 330	
Fagskolen Rogaland	46 486 975	7 454 282
Sum 2020:	75 073 705	8 073 282

Nye studieplasser

Regjeringen foreslo i revidert nasjonalbudsjett for 2020 å øke bevilgningen til høyere yrkesfaglig utdanning med 36,8 millioner kroner til 1000 nye studieplasser med oppstart høsten 2020. Fylkene fikk da mulighet for å melde inn behov om nye studieplasser til akkrediterte utdanninger ved både offentlige og private fagskoler.

På bakgrunn av innsendte behov fra Fagskolen Rogaland og AOF Fagskolen fikk Rogaland tilført kr 2 756 250 som halvårseffekt for høsten 2020. Dette utgjorde for de to skolene totalt 153 studenter med oppstart høsten 2020.

Ekstra midler til rekruttering

Kunnskapsdepartementet bevilget høsten 2020 kr 4,4 millioner til rekruttering til høyere yrkesfaglig utdanning, og ga Diku (Direktoratet for internasjonalisering og kvalitet i høyere utdanning) oppdraget med å fordele midlene likt mellom fylkeskommunene. Dette innebar at Rogaland fylkeskommune fikk kr 400 000,- til dette formålet.

Pengene skulle brukes på tiltak som bidro til synliggjøring av høyere yrkesfaglig utdanning og økt rekruttering frem mot søknadsfristen våren 2021.

Fylkesutvalget vedtok i møte den 3. november 2020 at midlene skulle fordeles til fagskolene i Rogaland og ga samtidig fylkesrådmannen mandat til å fordele midlene. Fylkesrådmannen valgte da å fordele midlene til de skolene som mottar statlig driftstilskudd.

Alle tre fagskolene leverte inn svært gode forslag, og det hadde vært ønskelig at beløpet som skulle fordeles hadde vært betydelig større, slik at man kunne innvilge søknadene i sin helhet.

Siden det kun var kr 400 000,- til dette formålet valgte fylkesrådmannen å fordele midlene slik:

Fagskolen Rogaland	200 000,-
AOF Fagskolen	125 000,-
Kunstsolen i Stavanger	75 000,-
Totalt kr	400 000,-

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen vurderer at midlene knyttet til øremerket statlig driftstilskudd er fordelt blant fagskolene som tilbyr akkreditert høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland på en god og etterrettelig måte og at dette er gjort på bakgrunn av innsendte studenttall pr. 1. mars og 1. oktober.

Fylkesrådmannen vil nok måtte innføre et nytt søknadsbasert regime fra høsten 2021, slik som det fremgår av Kunnskapsdepartementets retningslinjer.

Dette innebærer at skolene vil måtte søke om å få opprette nye tilbud basert på dokumentert behov lokalt, regionalt og nasjonalt, og vil da på sikt kun kunne få tildelt statlig tilskudd for godkjente igangsatte tilbud.

En innføring av et slikt regime, vil måtte medføre en todeling av hvordan tilskudd utbetales i en overgangsfase, da man fortsatt må betale ut til studier som allerede forutsetter finansiering via statlig driftstilskudd.

Inntil alle studier innen høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland er søkt for og blitt godkjent for igangsettelse, vil man derfor måtte også fortsette dagens ordning for rapportering og utbetaling.

Konklusjon

Sak om forvaltning og utbetaling av øremerket statlig driftstilskudd til høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland for 2020 tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/15245- 1
Saksbehandler: Nina Martinus, Torill Evy Thune
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Prøveprosjekt digital undervisning som et supplement**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
43/2021	19.05.2021	Ungdommens fylkesråd
41/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
29/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Vedlegg:

1 Digital undervisning som et supplement - vurdering

Sammendrag

Fylkestinget ba i sak om en ny sak hvor det vurderes et prøveprosjekt for bruk av digital undervisning som et supplement, med mål om å frigjøre kapasitet og øke elevenes valgfrihet og fleksibilitet. En digital skoledag annen hver uke har potensial for opptil 10 % redusert plass-/rombehov.

Fylkesrådmannen redegjør i denne saken for bruk av digital undervisning som et supplement i skolene og vurderer dette ut fra dagens lovverk, forskning om digital undervisning under koronastengte skoler, samt råd fra Statsforvalteren i Rogaland.

Fylkesrådmannens innstilling

Saken tas til orientering

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 43/2021 i møte den 19.05.2021:

Behandling**Solveig Vik fremmet følgende tilleggsforslag**

Etter en lang periode med hjemmeundervisning ser vi elever at det er vanskeligere med undervisning hjemme da det er vanskeligere å konsentrere seg og få like godt utbytte av undervisningen. UFR ønsker derfor at det prøves, så godt det lar seg gjøre, å beholde ordningen i dag med fysisk undervisning.

Votering

Forslag til vedtak med tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken ble tatt til orientering.

Etter en lang periode med hjemmeundervisning ser vi elever at det er vanskeligere med undervisning hjemme da det er vanskeligere å konsentrere seg og få like godt utbytte av undervisningen. UFR ønsker derfor at det prøves, så godt det lar seg gjøre, å beholde ordningen i dag med fysisk undervisning.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 41/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken ble tatt til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Fylkestinget vedtok 08.12.2020 i forbindelse med sak 116/2020 følgende verbalpunkt:

Økt digital undervisning. Det bes om en sak hvor det vurderes et prøveprosjekt for bruk av digital undervisning som et supplement, med mål om å frigjøre kapasitet og øke elevenes valgfrihet og fleksibilitet. En digital skoledag annen hver uke har potensial for opptil 10 % redusert plass-/rombehov.

Problemstilling

Fylkesrådmannen ønsker i denne saken å redegjøre for bruk av digital undervisning som et supplement i skolene i Rogaland for å frigjøre kapasitet og øke elevenes valgfrihet og fleksibilitet.

Saksopplysninger

Norske klasserom har i flere år gjennomgått en digitaliseringsprosess. Med koronapandemien har bl.a. begreper som digital undervisning og digital hjemmeskole raskt blitt hverdagsbegreper. Andre begreper som har vært brukt i denne tiden er fjernundervisning, hybridundervisning, digital hjemmeundervisning og nettundervisning eller nettbasert undervisning. Det er viktig med felles begrepsbruk, og derfor søkes det å etablere noen definisjoner.

I Udir sin kompetansepakke: «Digital undervisning – på skolen og hjemme» (<https://www.udir.no> 01.03.2021) tar kompetansepakken utgangspunkt i tre ulike scenarier for digital undervisning:

1. Klasseromsundervisning – elevene er til stede på skolen
2. Hybrid undervisning – elevene er både hjemme og på skolen
3. Fjernundervisning – i særskilte tilfeller der alle elever er hjemme (helt stengt skole)

Dette viser at digital undervisning er en «samlebetegnelse» på ulike undervisningssituasjoner for elevene både på skolen og hjemme.

Denne saken tar utgangspunkt i punkt 3 som definisjon på digital undervisning.

Hva sier forskningen om digital undervisning under koronastengte skoler?

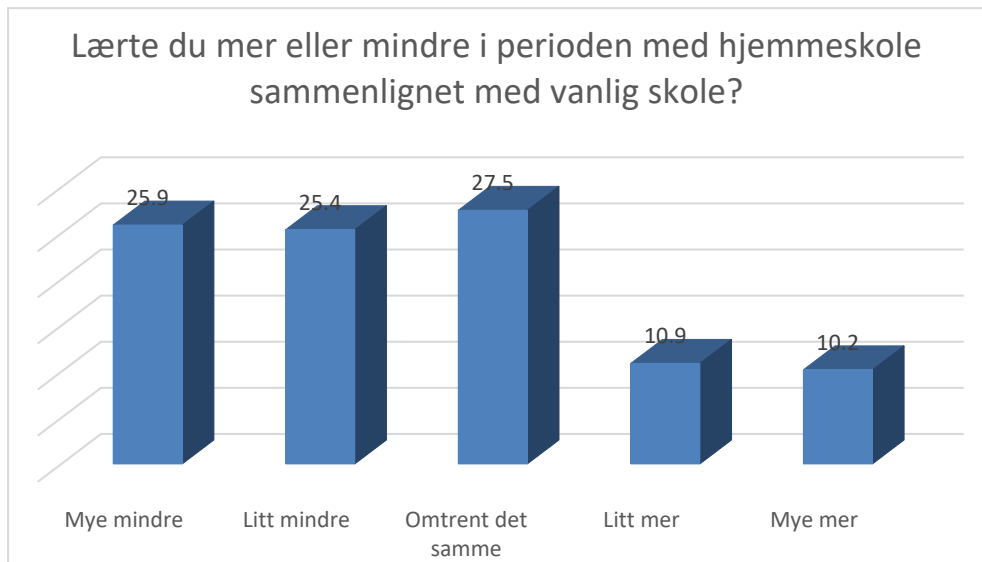
Utdanningsdirektoratets gir årlig ut Utdanningsspeilet. Årets utgave ser nærmere på forskning om hvordan koronautbruddet har preget blant annet skolen – og hvordan undervisningen i en heldigitalisert skole fungerte.

Elevenes opplevelse

For elever som ikke hadde støtte i hjemmet sank motivasjonen og tilknytningen til skolen, som resulterte i svakere læringsresultater (Hattie 2020, Utdanningsspeilet). Halvparten av elevene var fornøyd med den digitale undervisningen, men mente likevel at de lærte mindre. Mens noen presterte bedre i tiden med opplæring hjemme, falt andre i større grad fra undervisningen. Flere studier tyder på at elevenes faglige progresjon ved hjemmeskole er høyere jo mer foreldrene involverer seg, og jo høyere sosioøkonomisk bakgrunn foreldrene har (Bakken mfl. 2020, Fjørtoft 2020).

Forskning viser at digital undervisning/hjemmeundervisning på sikt kan ha sosiale og psykiske konsekvenser, og også læringshemmende konsekvenser, spesielt for de svake elevene.

Elevundersøkelsen i Rogaland angir at over 50 % av elevene (totalt 6596 elever) mente at de lærte mye mindre og litt mindre ved hjemmeskole i forbindelse med korona våren 2020, se grafen under. Totalt 12852 elever svarte på dette spørsmålet og grafen viser svarprosentene.

Lærerens opplevelse og kompetanse

Å planlegge og utføre hele skoledagen på nett var nytt for de fleste lærere og mange manglet den rette digitale kompetansen som var nødvendig for å kunne undervise elevene på nettet. For at lærerne skal kunne gjennomføre digital undervisning når både de selv og elevene er hjemme trengs det god infrastruktur, god ledelse, høy kompetanse og god pedagogisk tilpasning» (Federici og Vika 2020, Gudmundsdottir og Hathaway 2020-Utdanningsspeilet).

Flertallet av lærerne oppga at de klarte å hjelpe elevene med skolearbeidet, kontrollere at de gjorde oppgavene sine, og vurdere det faglige arbeidet deres, men de hadde utfordringer med å følge opp elevenes tilstedeværelse i undervisningen, differensiere undervisningen og vurdere elevenes arbeid. Disse utfordringene kan ha medvirket til at elevene opplevde mindre læring under nedstengingen. 56 % av lærerne i videregående skole oppga at de ikke klarte å legge til rette for at elevene hadde kontakt med hverandre gjennom felles digitale aktiviteter som gruppeoppgaver eller lignende (Federici og Vika 2020).

Profesjonsfaglig digital kompetanse blant lærere er en forutsetning for å gjennomføre undervisning av god kvalitet over digitale medier (Utdanningsdirektoratet 2020). Økt bruk av digitale verktøy som en følge av skolestengningen har, som forskningen viser, medført et betydelig kompetanseløft blant lærere, men dette er ikke på langt nær nok for å kunne satse på fast digital undervisning som et supplement. Her kan Nettskolen Rogaland bistå. I FT- sak 44/18 Strategisk plan Nettskolen Rogaland 2018 ble det bl.a. vedtatt at Nettskolen Rogaland skal være en kompetanseskole for pedagogisk utvikling av IKT baserte undervisningsmetoder. Det er stor forskjell på undervisningsmetoder og vurderingsformer når man skal undervise på nett. Dette krever en annen pedagogisk tilnærming og høy grad av digital kompetanse hos læreren. Nettskolen Rogaland har lang erfaring med nettbasert undervisning og kan bistå med eventuell opplæring og kompetanseheving av lærerne.

Digital undervisning som et supplement

I denne saken bes det om en vurdering av bruk av digital undervisning som et supplement, med mål om å frigjøre kapasitet og øke elevenes valgfrihet og fleksibilitet.

Kan vi legge til rette for en planlagt undervisning på nett som et supplement til den fysiske undervisningen på skolen?

Alt kan ikke automatisk overføres til nettet da det er viktige innholdsdeler blir liggende igjen i klasserommet. Det er begrensninger ved den digitale undervisningsformen, som mindre

kontakt, dialog og kommunikasjon mellom lærer og elever, mellom lærere og mellom elever. Det er også begrensninger i hvordan det digitale læringsrommet kan bidra i kunnskapsoverføringen. Man kan ikke direkte erstatte fysisk klasseromsundervisning med en skjerm og kamera. (kilde: <https://khrono.no/laeringssyn-og-digital-framtid/489417>).

For elevenes del vil en slik ordning ikke medføre reell valgfrihet eller fleksibilitet. Dersom elevene skal ha hjemmeundervisning for eksempel 1 (en) dag hver fjortende dag/hver uke må dette planlegges og struktureres. Dette frigjør kapasitet på skolen, men må være timeplanlagt. Skal det være en reell valgfrihet for elevene må elevene kunne velge om de vil ha digital undervisning hjemme eller på skolen. Dette er ikke en fleksibel ordning da fleksibilitet er når elevene kan følge undervisningen når det passer for dem uavhengig av tid og sted (<https://khrono.no/veien-videre-for-fleksibel-undervisning/491007>).

Regjeringen ønsket pga. koronasituasjonen å åpne for noe mer fleksibilitet til å ta i bruk digital hjemmeopplæring og lanserte 25.02.2021 nye regler for digital hjemmeopplæring. Her er det satt opp klare begrensninger til når muligheten for digital opplæring skal kunne iverksettes. Det står bl.a. følgende: Muligheten til å gi noe mer hjemmeopplæring vil kun gjelde på skoler der det over tid er utfordrende å organisere opplæringen på grunn av mye fravær hos elever og lærere knyttet til pandemien og det åpnes kun for hjemmeopplæring når hensynet til elevenes samlede opplæring gjør det nødvendig, og dersom det er pedagogisk forsvarlig. («Forskrift om endring i midlertidig forskrift om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring som følge av utbrudd av covid-19 opplæring på skolen og hjemme»).

Logistikk og kompleksitet

Ikke alle fag er egnet for digital undervisning. For eksempel yrkesfag, praktisk estetiske fag og musikk, dans og drama krever verksteder, studio m.m. Ut fra fagenes egenart egner de teoretiske fagene seg best til digital undervisning. Fellesfag på yrkesfagene har få timer per uke som gjør det vanskelig å gjennomføre digital undervisning i praksis. På studiespesialiserende skoler er timeplanleggingen svært kompleks på grunn av at det er mange lærere per klasse. Dersom man skal ha digital undervisning for en klasse en hel dag, vil dette innebære at lærerne både har digital undervisning med den klassen og fysisk undervisning med andre klasser på samme dag. De fleste lærere deler arbeidsrom. Det må derfor opprettes egnede rom med nødvendig utstyr for digital undervisning.

Hva sier lovverket?

I utkastet til ny opplæringslov foreslår utvalget bl.a. at det skal være tillatt å gjennomføre opplæringen uten at læreren er fysisk til stede sammen med eleven som får opplæring, dersom læreren og eleven kan kommunisere effektivt med tekniske hjelpemidler, og kommunen dessuten kan godtgjøre at det er gode grunner for å organisere opplæringen slik, og at opplæringen er trygg og pedagogisk forsvarlig. (§13.3). Loven er ikke trådt i kraft per i dag. Fylkesrådmannen tok derfor en henvendelse til Statsforvalteren om mulighet for bruk av digital undervisning som et supplement til ordinær undervisning i videregående opplæring. I Statsforvalterens svar kommer det klart fram at dagens opplæringslov ikke åpner for et tilbud som beskrevet, svar ligger vedlagt dette saksframlegget.

En eventuell gjennomføring av et prøveprosjekt for bruk av digital undervisning i Rogaland krever søknad til Utdanningsdirektoratet om dispensasjon fra opplæringsloven.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen har ut fra saksopplysningene vurdert i hvilken grad man kan sette i gang digital undervisning som et supplement. Dagens opplæringslov åpner ikke for en organisering med en blanding av fysisk og digital undervisning som en normalordning (jfr. Statsforvalterens svar).

Dersom det skal være et reelt valg for elevene, må elev og faglærer i samarbeid få velge om og når de vil ha digital undervisning hjemme eller på skolen. Dette vil kreve ledige rom/lokaler/kapasitet på skolen.

Dermed vil skolen ikke få den ønskede effekten av frigjøring av rom/kapasitet.

Fylkestinget ytret ønske om et prøveprosjekt for digital undervisning som et supplement. Dette har både Fylkesrådmannen og Statsforvalteren vurdert lovligheten av. Fylkesrådmannen vil ut fra svaret fra Statsforvalteren ikke anbefale at et slikt prøveprosjekt settes i gang før eventuelt ny opplæringslov åpner for dette. Fylkesrådmannen ser at det å bruke digitalundervisning som en planlagt pedagogisk metode absolutt kan være et alternativ, men da som en del av det pedagogiske opplegget i faget. Fylkesrådmannen ser ikke på digital undervisning som et mulig sparetiltak, snarere tvert imot, et pilotprosjekt vil kreve ressurser.

Konklusjon

Fylkesrådmannen kan ikke se at det er mulig å bruke digital undervisning for å kombinere fleksibel ordning for elevene og frigjøre kapasitet.

Dagens lovverk åpner heller ikke for økt bruk av digital undervisning som et supplement.

Fylkesrådmannen anbefaler derfor ikke å iverksette et prøveprosjekt for digital undervisning som et supplement kommende skoleår. Ved en eventuell endring i opplæringsloven vil fylkesrådmannen gjøre nye vurderinger.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/29559- 1
Saksbehandler: Live Hegelstad
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

«Handlingsplanen mot diskriminering av elever, lærlinger og lære kandidater som bryter med normen for kjønn og seksualitet»

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
44/2021	19.05.2021	Ungdommens fylkesråd
19/2021	20.05.2021	Yrkesopplæringsnemnda
43/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
30/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 2021-24 Handlingsplan mot diskriminering av elever, lærlinger og lære kandidater som bryter med normen for kjønn og seksualitet

Sammendrag

Opplæringsutvalget vedtok i november 2017 at en ønsket en handlingsplan for å sette søkelys på elever, lærlinger og praksiskandidater, i videregående opplæring, som tilhører gruppen - mennesker som bryter med normene for kjønn og seksualitet -. Fylkesrådmannen har utarbeidet et forslag til handlingsplan som skal innarbeides i 9A planene til de videregående skolene i Rogaland fylkeskommune. Planen viser til konkrete punkter som må ivaretas for å sikre at elevgruppen får god oppfølging, og at ansatte har nødvendig kompetanse.

Fylkesrådmannens innstilling

«Handlingsplanen for videregående opplæring mot diskriminering av mennesker som bryter med normene for kjønn og seksualitet» slik den presenteres i saksfremlegget vedtas.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 44/2021 i møte den 19.05.2021:

Behandling

Live Hegelstad orienterte om bakgrunnen for og innholdet i planen.

Solveig Vik og Daniel Pedersen Gjeitanger fremmet følgende endringsforslag:

Opplæringsutvalget oppfordres til å endre navn på handlingsplanen til "handlingsplan mot

diskriminering av elever, lærlinger og lære kandidater som tilhører LHBTI+". I tillegg ønskes det at det ikke blir brukt ordet "norm" ellers i planen, da det normaliserer en spesifikk legning.

Votering

Forslaget fra Solveig og Daniel ble enstemmig vedtatt. Handlingsplanen fikk ellers full tilslutning.

Vedtak

Opplæringsutvalget oppfordres til å endre navn på handlingsplanen til "handlingsplan mot diskriminering av elever, lærlinger og lære kandidater som tilhører LHBTI+". I tillegg ønskes det at det ikke blir brukt ordet "norm" ellers i planen, da det normaliserer en spesifikk legning.

Innholdet i planen får full støtte.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 19/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

«Handlingsplanen for videregående opplæring mot diskriminering av mennesker som bryter med normene for kjønn og seksualitet» slik den presenteres i saksfremlegget vedtas.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 43/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

«Handlingsplanen for videregående opplæring mot diskriminering av mennesker som bryter med normene for kjønn og seksualitet» slik den presenteres i saksfremlegget vedtas.

Joar Loland
fylkesdirektør

Randi Hummervoll
seksjonssjef

Bakgrunn for saken

Undersøkelser viser elever som definerer seg utenfor normen for kjønn og seksualitet oftere utsettes for mobbing og trakassering av medelever og/eller lærere. På grunnlag av dette vedtok opplæringsutvalget i møte 21 november 2017 sak 67/21 at det skulle lages en handlingsplan mot diskriminering på bakgrunn av legning i våre videregående skoler.

Problemstilling

Fylkesrådmannen legger i denne saken frem et forslag til handlingsplan mot diskriminering av mennesker som bryter med normen for kjønn og seksualitet. Planen skal gjelde for videregående opplæring i Rogaland.

Saksopplysninger

Videregående opplæring er en sentral arena for utvikling av holdninger til seg selv, og til andre. Det er derfor avgjørende at en i opplæringen og utviklingen av det psykososiale miljøet er bevisst på hvordan elever, lærlinger og lære kandidater blir møtt når det gjelder spørsmål om kjønn og seksualitet. Det er en utfordring at en har lite kompetanse på feltet og en viktig del av det videre arbeidet blir å øke kompetanse hos lærere, rådgiver og andre ansatte i skolene og lærebedriftene.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen ser viktigheten av at en setter søkelys på denne gruppen elever som har vært lite omtalt i planverkene tidligere og anbefaler at handlingsplanen vedtas slik den foreligger.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/12232- 1
Saksbehandler: Ingvild Vikse Johansen
Avdeling: Seksjon for PPT

Gutter og psykisk helse - helsefremmende og forebyggende tiltak i videregående opplæring**Sakens gang**

Saksnummer:	Møtedato:	Utvalg:
2021/12232-1	26.05.21	Opplæringsutvalget
41/2021	19.05.2021	Ungdommens fylkesråd
39/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
31/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget

Sammendrag

De videregående skolene er en av de viktigste helsefremmende og forebyggende arenaene for unge i Rogaland i dag.

Fylkesrådmannen mener det er positivt at mange kvinnelige elever, lærlinger og lære kandidater får god hjelp og støtte i elevtjenestene. Samtidig er det viktig at det iverksettes tiltak som også i større grad ivaretar gutter som strever. Dette særlig med tanke på at vi vet det er en overvekt av menn som tar sitt eget liv.

Rogaland fylkeskommune arbeider for å oppfylle den nasjonale nullvisjonen for selvmord og har nylig vedtatt [selvmordsforebyggende handlingsplan](#) rettet mot egen organisasjon, herunder elever, lærlinger og lære kandidater i videregående opplæring. Styrking av forebyggende og helsefremmende tiltak rettet mot elever generelt og gutter spesielt inngår som en naturlig del av arbeidet med oppfølging av denne planen, samt våre lovpålagte forpliktelser i opplærings- og folkehelseloven.

Det pågår allerede et solid arbeid med å fremme god psykisk helse og forebygge psykiske lidelser i videregående skolene i Rogaland i dag. Foruten om kjente skoleprogram og intervensjoner som VIP, VIP Makkerskap, Tankevirus, kontaktlærerkurs i psykisk helse osv.- pågår en rekke aktiviteter i regi av Prosjekt Gjennomføring og spor 3 i nullvisjonen.

Når det gjelder konkrete tiltak som kan bidra til at flere gutter fanges opp av støttetjenestene foreslår fylkesrådmannen følgende tiltak listet opp under i prioritert rekkefølge. Tiltakene er valgt ut på bakgrunn av anbefalinger fra nasjonale helsemyndigheter og innspill gitt fra 65 ansatte ved 25 videregående skoler i Rogaland:

1. Tilføre elevtjenestene økte ressurser slik at de blir mer tilgjengelige og godt synlige i skolemiljøet
2. Gi informasjon om elevtjenestene til elevene gjennom undervisning i klasserom og grupper
3. Sosiale tiltak på skolen som kan styrke samholdet og forebygge ensomhet blant gutter

4. Kompetanseheving for lærere om psykisk helse og kjønnsforskjeller i symptomer
5. Gi særskilt informasjon om tilbudet i elevtjenestene til gutter, særlig om problemstillinger som gjelder for gutter
6. Sørge for at det er mulig å ta kontakt med elevtjenestene på e-post, sms eller andre digitale kanaler
7. Ha egne guttedager hos elevtjenestene, «guttekonferanser» eller temakvelder for gutter/menn

Ressursbehov

Fylkesrådmannen anbefaler at det i forbindelse med budsjett og økonomiplan for 2022 blir vurdert nærmere om det er behov for å få tilført økte ressurser til skolene som er øremerket gjennomføring av tiltak nevnt over.

Fylkesrådmannen anbefaler at forsøket - «Prosjekt Gjennomføring» med tilføring av en ekstra sosialrådgiverressurs (50%) til seks videregående skoler i fylket, blir videreført og utvidet til å gjelde flere yrkesfaglige videregående skoler der gutter er i flertall.

Det anbefales videre at eventuelt iverksetting av tiltak nevnt over for bedre ivaretagelse av gutters behov knyttet til psykisk helse, innlemmes i skolenes handlingsplan for psykisk helse og kobles på aktiviteter, prosesser og arbeid som allerede pågår.

Fylkesrådmannens innstilling

- Opplæringsutvalget tar saken til orientering og vil vurdere å styrke ressursene til foreslåtte tiltak i forbindelse med økonomiplan og budsjett for 2022.

Joar Loland

Opplæringsdirektør

Vidar Kongestøl Kristensen

Seksjonssjef PPT

Bakgrunn for saken

I foregående og årets kvalitetsmelding nevnes det hvor viktig støttefunksjonene er for elevene våre, og at det er et flertall av kvinnelige elever som benytter seg av disse. Flere skoler har igangsett egne grep for å sikre at mannlige elever benytter seg av støttefunksjonene da vi vet at denne målgruppen ikke har den samme gjennomføringsgraden som kvinnelige elever.

Problemstilling

I denne saken legges det frem en sak med forslag til hvilke helsefremmende og forebyggende tiltak i videregående opplæring som anbefales igangsatt for å styrke gutters psykiske helse. Herunder hvilke tiltak som kan bidra til at flere mannlige elever kan benytte seg av støttefunksjonene.

Saksopplysninger

Flere jenter oppsøker støttetjenestene

Kvalitetsmeldingen for 2019 viser at andelen elever som har sluttet i videregående opplæring i Rogaland i løpet av skoleåret har gått ned de siste årene, men forskjellen mellom jenter og gutter har økt.

Det er flere gutter enn jenter som slutter. Vi vet ikke årsaken til at denne forskjellen øker, men tilbakemeldinger fra ansatte i støttetjenestene (sosialrådgivere, helsesøstre, oppfølgingstjenesten og PPT) er at de opplever at jenter i større grad ber om hjelp når noe er vanskelig. Dette bekreftes i Ungdataundersøkelsen i Rogaland 2019, der jenter oftere oppgir at de vil snakke med helsesykepleier hvis de har et personlig problem.

Flere lærlinger avbryter læreløpet som følge av personlige årsaker

Antallet som hevet lærekontrakten i Rogaland, har ifølge Kvalitetsmeldingen økt de siste årene. Økningen har i hovedsak funnet sted innenfor bygg- og anleggsfag, der det er flest gutter. Personlige årsaker oppgis oftest som årsak til heving av kontrakter, og gjaldt for mer enn en tredjedel av hevingene i 2018. Fylkeskommunens pedagogisk psykologiske tjeneste (PPT) kan hjelpe bedrifter med veiledning når lærlinger har personlige utfordringer. I noen tilfeller kommer PPT for sent inn i sakene og det er utfordrende å prioritere ressurser for ivareta denne gruppen. Bedrifter har ofte mindre erfaring og kunnskap om psykiske vansker og sosiale utfordringer enn skolene. Lærlinger omfattes av lærebedriftens bedriftshelsetjeneste der det er aktuelt, men denne har ikke nødvendigvis god nok kompetanse på utfordringene som ungdom kan oppleve. Derfor er det avgjørende at bedriftene vet om at det finnes gode muligheter for rådgivning og tilrettelegging som kan støtte både bedriften og lærlingene, slik at flere lærlinger kan bli værende i læringsløpet. (Kvalitetsmeldingen 2019)

Kjønnsforskjeller – psykisk helse

Unge jenter rapporterer i større grad om psykiske plager enn gutter og kvinner er overrepresentert når det gjelder selvmordsforsøk og psykiske lidelser som angst og depresjon.

Samtidig viser statistikken at flere gutter enn jenter faller ut av skolen, ruser seg, blir arbeidsledige, unge uføre, begår kriminelle handlinger og tar sitt eget liv. Gutter har videre størst risiko for utviklingsforstyrrelser som debuterer tidlig i livet, som ADHD, autismspekterforstyrrelser og Tourettes syndrom, og for atferdsforstyrrelser

Ungdomstiden kan oppleves som en tøff tid for begge kjønn, men tradisjonelle kjønnsroller kan bidra til at mange gutter vegrer seg for å snakke om følelsene sine. Å være selvsikker, uavhengig og sterk er typiske trekk ved den tradisjonelle mannsrollen. Selv om likestillingen

har kommet langt i Norge, er det å snakke om følelser og innrømme at en har behov for hjelp fortsatt mer tabubelagt for gutter enn for jenter. Dette kan medføre at mange gutter som sliter heller vil prøve å håndtere problemene sine på egenhånd. Vi kan derfor ikke utelukke at det forekommer mørketall, det vil si at det er flere gutter som sliter med angst og depresjon enn det Ungdata-statistikken fanger opp. Dystre tall fra selvmordsstatistikken varsler om dette. Selvmordstallene i Norge er spesielt høye blant unge menn mellom 15 og 34 år. Å finne gode måter å forebygge psykiske helseplager blant gutter på er derfor svært viktig.

Hva mener skolene er årsakene til at flere jenter oppsøker støttetjenestene?

I forbindelse med utredning av denne saken har fylkesrådmannen spurt ansatte som sosialrådgivere og helsesykepleiere ved de videregående skolene hva de mener er årsakene til at færre gutter enn jenter henvender seg til støttetjenestene og hvilke tiltak de eventuelt mener vil kunne bidra positivt til å endre på dette. Totalt 65 ansatte fordelt på 25 skoler har gitt sin tilbakemelding. Når det gjelder årsaker til hvorfor flere jenter enn gutter oppsøker støttetjenestene, oppgis følgende:

- Tradisjonelle kjønnsrollemønster, mindre åpenhet, mer tabu og mindre sosialt akseptert for gutter å snakke om følelser og oppsøke hjelp. Gutter er i større grad oppdratt til å bli sterk og tøff. Det å slite psykisk kan oppleves som mer skamfullt for gutter
- Flest kvinner i støttetjenestene. Dette kan medføre at tilbudet blir mer attraktivt og tilpasset jentenes behov.
- Guttene har ofte behov for lengre tid for å bli trygg og har gjerne behov for å bli kjent gjennom en aktivitet (eks. kort/sjakk/tur ol) enn rene samtaler.
- Guttene kommer ofte med en fysisk plage når de oppsøker helsesykepleier før det etter hvert kommer frem at de strever psykisk.
- Gutter tar mindre kontakt selv. De blir som regel henvist av f.eks. lærere eller foreldre. Inntrykket er at det går lengre tid før gutter oppsøker hjelp. Når gutter tar kontakt, er det ofte tyngre og mer sammensatte saker.
- Gutter er mer spontane, avtaler i mindre grad på forhånd på sms og kan derfor risikere å møte en stengt dør når de stikker innom helsesykepleier for en prat.
- Relasjon mellom elev og lærer, samt lærerens kunnskap og egne holdninger til psykisk helse, er avgjørende for at gutter skal åpne seg og ønske å motta hjelp
- Ofte er relasjonskvalitet mellom gutter og lærere mye svakere enn den er mellom lærere og jenter. Dette kan forklare hvorfor gutter i liten grad ber om hjelp når noe er vanskelig.
- Psykiske plager og vansker hos gutter kan i større grad enn hos jenter, kommer til uttrykk som konsentrasjonsvansker, adferdsvansker, lærevansker eller manglende motivasjon. Dette kan føre til at det går lenger tid før det blir oppdaget at eleven sliter psykisk og har behov for hjelp
- Terskelen oppleves høyere for gutter. De lukker seg inne og uttrykker at det er flaut å snakke om slike temaer. De bidrar i samtalegrupper der de er trygge, men synes det er ubehagelig i klassesetting. Kontaktlærers relasjonskompetanse og personlige egenskaper blir en avgjørende faktor for om de tør eller ikke.

Vanlige problemstillinger i møte med gutter

De fleste som har svart på undersøkelsen har oppgitt angst og depresjon som den vanligste problemstillingen de møter i samtale med gutter. Deretter følger konsentrasjonsvansker og ensomhet. Det er kun noen få som oppgir kroppsspress, seksuell helse eller rus. Under *Annet* nevnes at utfordringene er sammensatte og ofte består av en blanding av ulike problemstillinger nevnt over. I tillegg nevnes:

- Usikkerhet over framtiden, krav og prestasjoner, redd for å ikke strekke til på alle plan

- Tilpasningsvansker, særlig til grupper
- Testing kjønnssykdommer, fysisk helse
- Motivasjonsproblemer

Barrierer for gutter ved bruk av tjenestene

Kjønnsforskjeller i bruk av helsetjenester for unge, som f.eks. skolehelsetjenesten er belyst i forskning, blant annet i en doktorgrad fra Karlstad Universitet fra 2019 [Mental health problems among adolescents](#). Her bekreftes mye av det samme som oppgis fra sosialrådgivere og helsesykepleiere i Rogaland. En del gutter opplever det som lite «macho» og skamfullt å oppsøke støttetjenestene, samt at mange synes det er vanskelig å snakke om følelser. Tilbakemelding fra helsesykepleierne som ble intervjuet i denne studien var at guttene kan være utrygge på om taushetsplikten blir overholdt og kommer ofte med fysiske plager først før de blir trygge og tør å åpne seg om at de sliter. Det blir videre stilt spørsmål ved om skolehelsetjenesten i dag og samtaleformen som brukes her, er mer tilpasset jenter enn behovet til gutter? Ifølge bladet Sykepleien var bare 11 av landets 3000 helsesykepleiere menn i 2018. En hovedvekt av kvinner i støttetjenestene kan ha en betydning. Det legges videre til grunn at det må være et aktivt og tett samarbeid mellom helsetjenestene og lærerne som ser elevene hver dag, for å gjøre tjenestene mer synlig og tilgjengelig for guttene.

Kjønnsforskjeller i symptomuttrykk ved psykiske lidelser

Psykiske lidelser som f.eks. depresjon kan komme til uttrykk på ulike måter blant gutter og jenter. Gutter kan ha en tendens til å vise sinne når de kjenner på sårbare følelser som tristhet eller skam, og jenter kan ha en tendens til å vise tristhet eller skyldfølelse når de egentlig er sinte.

Når vi ikke forstår vår egen eller andres følelsesmessige reaksjon på noe eller reaksjonen er helt ute av proporsjoner er det ofte en sekundærfølelse som dekker til noe annet. Primærfølelsene våre er vanligvis grunnfølelser, som tristhet, frykt, skam og sinne. Alle grunnfølelsene kan også være sekundære. Og så har vi noen sekundærfølelser som oftere byr på problemer enn andre, som for eksempel angst, irritasjon, global nedstemthet, aggresjon, raseri og tomhet eller flathet.

Sekundærfølelser dekker over hva vi egentlig føler og sender helt andre signaler til omverdenen om hva vi trenger. Hvis en gutt for eksempel egentlig er trist, skamfull og trenger støtte og nærhet, så kan dette komme ut som sinne og heller støte andre vekk og skape avstand. Dette kan bidra til at symptomer på psykiske plager og lidelser som uttrykkes mer i form av sekundærfølelser, i større grad blir tolket som en provokasjon av omgivelsene mer enn et rop om og behov for emosjonell støtte.

Behov for økt tilgjengelighet og en ny tilnærming i tjenestene?

Respondentene i fylkesrådmannens undersøkelse melder tilbake at de anser at en styrking og tilførsel av ressurser til støttetjenestene vil være et av de viktigste tiltakene for å gjøre tjenestene mer synlig og tilgjengelig for gutter. Enkelte vektlegger også at guttene trenger lengre tid for å bli trygge og har gjerne behov for å bli kjent gjennom en aktivitet (eks. kort/sjakk/tur ol) og en annen tilnærming enn rene samtaler.

Behov for økt tilgjengelighet og mer fleksible støtte- og helsetjenester for barn og unge trekkes også frem i en rapport fra Barneombudet fra 2020 – **Jeg skulle hatt BUP i en koffert** - <https://www.barneombudet.no/>. Her konkluderes det med at dagens psykiske helsevern ikke er rigget godt nok for å oppfylle barns rett til best mulig helsehjelp og at tjenestene må rigges på en helt annen måte enn i dag for å sette barns særskilte behov i sentrum.

- Barneombudet mener myndighetene må tenke nytt, lytte til barn og unges erfaringer og ta innover seg at tjenestene må tilpasses barn og unges særskilte behov for fleksible tjenester.
- Tittelen på rapporten «Jeg skulle hatt BUP i koffert.» som er et sitat fra en jente som ble intervjuet, berører et tema de fleste av ungdommene Barneombudet snakket med var opptatt av – nemlig hvor viktig det er at hjelpen er lett tilgjengelig. Barneombudet spurte ungdommene om de opplevde å ha fått den hjelpen de trengte, når de trengte den, og eventuelt hva som skulle til for at det kunne vært bedre.
- Alle ungdommene som ble spurt har hatt samtaler på et kontor, og mange synes det var vanskelig og likte ikke å ha samtaler der. Som vi ser av sitatet ovenfor, kan det handle om at det oppleves som unaturlig å snakke sammen på denne måten, både fordi de er unge, og fordi de er i en sårbar fase. Men det handler også om at ungdom trenger tid til å bli kjent for å kunne åpne seg. Flere ungdommer sier de har foreslått alternativer til å snakke på behandlerens kontor, fordi det kan være lettere å åpne seg om de er i en situasjon som er mer kjent for dem. Ungdommene har foreslått å gå tur, kjøre bil, gå på kafé, møtes på skolen eller lignende, men har i liten grad blitt møtt på dette. De ungdommene som fikk medvirke i valg av behandlingssted, forteller at de følte seg friere til å snakke når samtalene ikke var på kontoret. Andre forteller at de godt kunne prate på kontoret, men at det hadde vært lettere om de kunne gjøre noe annet samtidig som de snakket.
- En gutt med ADHD-diagnose sa for eksempel at han gjerne kunne spille sjakk mens han pratet, for da var det lettere å konsentrere seg. Mange uttrykte et sterkt ønske om at det skulle være flere muligheter til å tilpasse tid og sted for behandlingen til deres behov.

Allerede eksisterende tiltak i de videregående skolene i Rogaland

Alle skoler har en egen handlingsplan for psykisk helse og de fleste har et eget ressursteam/sosialpedagogiske team bestående av sosialrådgivere, helsesykepleiere, PPT, samt miljøterapeuter og YOU-rådgivere ved enkelte skoler. De fleste som har svart på fylkesrådmannens undersøkelse oppgir at skolen arbeider aktivt med psykisk helse generelt og viser til ulike tiltak og aktiviteter som allerede er iverksatt. Dette er kjente tiltak som er rettet mot alle elever, som f.eks. skoleprogram som Tankevirus, VIP, VIP Makkerskap og MOT, temadager innen psykisk helse for elever og lærere, kontaktlærerkurs med tema som klasseledelse, læringsmiljø og relasjonskompetanse. Flying Start for elever som gruer seg til skolestart, tett samarbeid med BUP, PPT og kommunale psykisk helseteam osv.

Enkelte nevner også at det er satt i gang tiltak på egen skole som er særskilt rettet mot guttene:

- Sosialrådgiver og helsesykepleier er oppsøkende og synlig på bygg og TIP (der det er flest gutter samlet) 1 time i mnd som et lite «prøveprosjekt»
- Systemhenvisning til PPT om tilbud/tiltak for guttene i en klasse (guttegruppe)
- Samtalegrupper for minoritetsspråklige gutter og et opplegg på byggfag for gutter
- Gutter og psykisk helse som en del av undervisning om psykisk helse

Pågående tiltak i regi av Prosjekt Gjennomføring

Prosjekt Gjennomføring er det nye navnet på Nullvisjonens spor 3 prosjektet, der 6 videregående skoler har fått tildelt en ekstra sosialrådgiverressurs (tilsvarende en ½ stilling) for å forebygge og forhindre frafall i videregående opplæring. Prosjekt Gjennomføring er i sitt arbeid opptatt av å utjevne eksisterende kjønnsforskjeller i frafallsstatistikken:

- «Psykisk-helse-walk» Eget tiltak for gutter, der en gruppe gutter og prosjektleder går på avtalte besøk til ulike hjelpeinstanser. Målet er at guttene skal vite hvor og hvilken hjelp det offentlige kan tilby.
- 90% av de som får individuell hjelp av prosjektet er gutter, dette gjelder både i samtaler med prosjektansvarlig på kontoret og bistand/besøk i lærebedrifter.
- En skole er i gang med DEKOMP-Y (Desentralisert kompetanseheving yrkesfag): DEKOMP partnerskap mellom skolen og Læringsmiljøsenteret UiS med fokus på «Relasjon og læring». Siden en vet at gutter som ikke gjennomfører videregående utdanning oftest søker til yrkesfaglige utdanningsprogrammer, er tiltaket også målrettet med på å utjevne eksisterende kjønnsforskjeller i frafallstatistikken. Læringsmiljøsenteret UiS planlegger i samarbeid med styringsgruppen på skolen og alle på skolen deltar i refleksjonsteam.
- Ut fra statistikken kan vi se hvilke klasser som har størst andel som ikke fullfører og skolen har nå jobbet med å sette sammen «riktige» lærerteam rundt klassene. Målet er å skape en best mulig «lærer - elev» og «lærer - klasse» relasjon. Gjennom å jobbe med relasjonsbygging, jobber skolen med å fremme tilhørighet og motvirke utenforskap/ensomhet.
- Planlegger sosiale opplegg utenom timene og enkelte arrangementer på kveldstid, målet er å styrke tilhørigheten og gjøre skolen til mer enn kun en faglig læringsarena.
- Egne tiltak rettet mot gutter som bor på hybel.
- Veiledningsgruppe for gutter, der guttene tilbys byråkratisk hjelp, dvs hjelp til å forstå og fylle ut skjema, søknader o.a.
- Alle skolene har iverksatt trivselsundersøkelser via prosjekt Gjennomførings egen utviklede «Temperaturmåler», som fanger opp sosial trivsel og faglig mestring.

Prosjekt Gjennomføring skal evalueres våren 2022. Evalueringen vi gi grunnlag for en anbefaling om forlengelse/utvidelse av tiltaket.

Forslag til nye tiltak for at flere gutter skal ta i bruk støttetjenestene

Respondentene i fylkesrådmannens kartlegging ble bedt om å ta stilling til en meny av ulike aktuelle tiltak og vurdere hvilke alternativer de mente kunne bidra mest til at gutter i større grad ber om hjelp når de trenger det. Tiltaksmenyen er i hovedsak basert på anbefalinger for skolehelsetjenesten gitt av nasjonale helsemyndigheter, og er rangert i følgende prioritert rekkefølge med utgangspunkt i tilbakemeldinger fra respondentene i undersøkelsen:

1. Tilføre elevtjenestene økte ressurser slik at de blir mer tilgjengelige og godt synlige i skolemiljøet
2. Gi informasjon om elevtjenestene til elevene gjennom undervisning i klasserom og grupper
3. Sosiale tiltak på skolen som kan styrke samholdet og forebygge ensomhet blant gutter
4. Kompetanseheving for lærere om psykisk helse og kjønnsforskjeller i symptomer
5. Gi særskilt informasjon om tilbudet i elevtjenestene til gutter, særlig om problemstillinger som gjelder for gutter
6. Sørge for at det er mulig å ta kontakt med elevtjenestene på e-post, sms eller andre digitale kanaler
7. Ha egne guttedager hos elevtjenestene, «guttekonferanser» eller temakvelder for gutter/menn
8. Andre innspill fra respondentene:
 - Mer ressurser i skolene for å styrke sosialpedagogiske tiltak
 - Styrke relasjonsbyggingen mellom involverte instanser

- Ta opp tema som gaming og sosial angst, engasjere noen som kjenner problemet og samtidig er fagperson. Vi som ikke er gamere, forstår ikke nok om hva det går i
- Flere mannlige ansatte i elevtjenesten og bruke gutter for å nå frem til gutter. Engasjere gutter/unge menn som på et eller annet vis har vært gjennom utfordringer. Som kan si litt om hvilke følelser de satt med før de søkte hjelp. Sosialrådgiver og helsesykepleier kommer litt til kort der, selv om vi har en god dialog.
- Vi (lærere/støtteapparat) må kanskje tilnærme oss guttene på en annen måte enn jenter, hvor man kjappere kan snakke om det som er vanskelig.
- Guttetalk gruppe med ulike tema
- Info om Guttedager på Helsestasjon for unge i Sandnes bør bli gitt kontinuerlig.
- Sosialrådgiver bør være mer synlig og til stede og snakke med elevgrupper
- Tydelig ledelse på skolen med søkelys på kompetanseheving på disse temaene i hele personalgruppa er viktig.

Fylkesrådmannens vurderinger

Det pågår allerede et solid arbeid med å fremme god psykisk helse og forebygge psykiske lidelser i de videregående skolene i Rogaland i dag.

Samtidig mener fylkesrådmannen det er bekymringsfullt at skolene rapporterer om at så få gutter tar kontakt med støttetjenestene, eller først blir henvist til samtale her etter å ha strevd med psykiske plager og vansker over lengre tid.

Dette er særlig bekymringsfullt med tanke på at vi vet at det er en overvekt av menn som tar sitt eget liv. I aldersgruppen 15 - 25 år er selvmord den nest vanligste dødsårsaken. Tall fra dødsårsaksregisteret viser at det var totalt 650 dødsfall i 2019 i Norge. Selvmord var årsak til 81 dødsfall (56 menn og 15 kvinner) blant unge mennesker i aldersgruppen 15 - 24 år, og årsak i 34% av alle dødsfall blant unge mennesker i dette aldersgruppen.

Årsakene til selvmord er komplekse og resultat av ulike faktorer. Internasjonal forskning viser imidlertid at de viktigste risikofaktorene for selvmord er tidligere selvmordsforsøk og psykiske lidelser som for eksempel depresjon.

De videregående skolene er en av de viktigste helsefremmende og forebyggende arenaene for unge. Fylkesrådmannen mener det er positivt at så mange jenter får god hjelp og støtte i elevtjenestene, samtidig er det viktig at det iverksettes tiltak som kan bidra til at vi i større grad kan fange opp gutter som strever. Rogaland fylkeskommune arbeider for å oppfylle den nasjonale nullvisjonen for selvmord og har nylig vedtatt en selvmordsforebyggende handlingsplan rettet mot egen organisasjon, herunder elever, lærlinger og læreandidater i videregående opplæring. Styrking av forebyggende og helsefremmende tiltak rettet mot elever generelt og gutter spesielt inngår som en naturlig del av arbeidet med oppfølging av denne planen, samt våre lovpålagte forpliktelser i folkehelseloven.

Fylkesrådmannen tilrår at nye tiltak for bedre ivaretagelse av gutters behov knyttet til psykisk helse, innlemmes i skolenes handlingsplan for psykisk helse og kobles på aktiviteter, prosesser og arbeid som allerede pågår.

Fylkesrådmannen anbefaler at skolene først kartlegger situasjonen på egen skole og vurderer om det er behov for å iverksette flere konkrete tiltak rettet mot gutter. Fylkesrådmannen

anbefaler at dette også blir et tema i elevrådet på alle skoler så snart som mulig og at elevene selv får anledning til å påvirke hvilke tiltak som blir igangsatt.

Fylkesrådmannen vil også vurdere nærmere om det bør opprettes en digital fylkeskommunal ressursbank/eks. teams side innen psykisk helse der alle skoler kan legge ut og beskrive konkrete tiltak og aktiviteter som har hatt god effekt for å få flere gutter som strever til å ta kontakt med støttetjenestene. Det anbefales videre at skolens arbeid med psykisk helse generelt og tiltak rettet mot gutter, blir et fast tema på den årlige styringsdialogen mellom skolene og opplæringsavdelingen sentralt. Skolens oppfølging på dette feltet ellers bør også synliggjøres som en del av den årlige kvalitetsmeldingen. Utover dette anbefaler fylkesrådmannen følgende:

Synliggjøre tjenestene og økt tilgjengelighet

En større synliggjøring og bedre tilgjengelighet i de støttetjenestene som allerede finnes vil etter fylkesrådmannens vurdering være viktig for å nå flere gutter. De fleste skoler har allerede som fast rutine at støttetjenester som PPT og helsesykepleiere presenteres seg for alle nye elever på Vg1. Fylkesrådmannen vil anbefale at skolens sosialrådgivere også deltar på dette arrangementet og at det blir vurdert nærmere om skolens nettsider gir god nok informasjon om innholdet og tilgjengeligheten i de ulike tjenestene. Skolens elevtjenester bør også bli presentert på foreldremøte for nye elever og alle skoler bør ved nyansettelser vurdere tiltak for å rekruttere flere menn inn i tjenestene.

Sosiale tiltak for å styrke samholdet og forebygge ensomhet blant gutter

Fylkesrådmannen anbefaler at den enkelte skole vurderer behovet for å iverksette sosiale tiltak for gutter og at elevene selv blir involvert i utforming av eventuelt nye tilbud og aktiviteter. Fylkesrådmannen vil også oppfordre skolene om å vurdere å samarbeide med frivillige aktører i lokalmiljøet som f.eks. Røde Kors, Turistforeningen, sanitetsforeningen, lokale idrettslag osv. om denne type tiltak.

PPT sin rolle

PPT skal medvirke til at elever, lærlinger og lære kandidater i videregående opplæring får utbytte av opplæringen og ikke hindres i dette av personlige, sosiale eller andre vansker. Tjenesten tilbyr samtaler individuelt eller i grupper og samarbeider med andre instanser. PPT har stor pågang av individsaker og elever med sosioemosjonelle vansker. Dette har særlig toppet seg i forbindelse med den pågående pandemien og tjenesten opplever høyt trykk på individsaker. Tilbakemeldingen fra enkelte skoler er at det tar for lang tid før elever som er henvist til PPT får komme til samtale hos psykolog.

I Rogaland er det over 18 000 elever fordelt på 38 videregående skoler (offentlige og private), samt 5500 lærlinger/lære kandidater. Gjennomsnittlig henviste individsaker til PPT er på ca. 2000 i året. I tillegg jobber PPT med systemrettet arbeid som veiledning, kompetanseheving, delta i sosialpedagogiske team m.m.

PPT opplever et stadig økende behov for og ønsker selv å arbeide mer systemrettet i forhold til psykisk helse, både i forhold til elever, lærlinger og lære kandidater. Tiden her blir i stor grad benyttet til å følge opp individsaker, selv om mange bedrifter kunne hatt god nytte av mer systemrettet veiledning med hensyn til hvordan ivareta lærlinger som strever psykisk. Ressursene oppleves knappe. PPT vil bli styrket med 2 stillinger i løpet av de to neste åra, dette er hovedsakelig for å dekke opp den forventede økningen i elevantallet.

Kompetanseheving for kontaktlærere om psykisk helse og kjønnsforskjeller når det gjelder symptomer og tilnærming

Tilbakemeldingen fra respondentene i fylkesrådmannens undersøkelse er at det er behov for kompetanseheving på temaet gutter og psykisk helse. PPT vil kunne spille en sentral rolle i oppfølgingen av dette og kan f.eks. gjennomføre fagdager/innlegg ol. med dette temaet ute på skoler, for fagopplæringen og bedrifter med lærlinger/lærekandidater. Kompetanseheving på feltet psykisk helse, kan også skje i samarbeid med relevante fagmiljø tilknyttet til regionale og statlige aktører som Statsforvalteren i Rogaland, Universitetet i Stavanger og Helse Stavanger.

Konklusjon

Fylkesrådmannen anbefaler at det i framtidige budsjett blir vurdert å tilføre økte ressurser til skolene som er øremerket gjennomføring av tiltak foreslått i denne saken, samt en styrking av elevtjenestene og PPT. Fylkesrådmannen anbefaler at forsøket - «Prosjekt Gjennomføring» med tilføring av en ekstra sosialrådgiverressurs (50%) til seks videregående skoler i fylket, blir videreført og utvidet til å gjelde flere yrkesfaglige videregående skoler der gutter er i flertall.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 41/2021 i møte den 19.05.2021:

Behandling

Håvard Handeland og Trym Talgø Olsen fremmet et tilleggsforslag

Bygge opp et lavterskel psykisk helsetilbud i kommunene. For eksempel tilbud som Familiens Hus og Ung Arena. Tilbudene tjener rollen som et gratis lavterskeltilbud rettet mot ungdom. De har også egne ungdomsteam som "ønsker gjennom tidlig identifikasjon og intervensjon med ungdommene å forebygge rus, kriminalitet og andre sosiale/psykiske utfordringer. Det utarbeides klare retningslinjer på hvordan et ungdomsteam skal praktiseres i kommunen.

Votering

Forslag til vedtak med tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Rådet tar saken til orientering og vil vurdere å styrke ressursene til foreslåtte tiltak i forbindelse med økonomiplan og budsjett for 2022 med dette tillegget:

Bygge opp et lavterskel psykisk helsetilbud i kommunene. For eksempel tilbud som Familiens Hus og Ung Arena. Tilbudene tjener rollen som et gratis lavterskeltilbud rettet mot ungdom. De har også egne ungdomsteam som "ønsker gjennom tidlig identifikasjon og intervensjon med ungdommene å forebygge rus, kriminalitet og andre sosiale/psykiske utfordringer. Det utarbeides klare retningslinjer på hvordan et ungdomsteam skal praktiseres i kommunen.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 39/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Rådet tar saken til orientering og vil vurdere å styrke ressursene til foreslåtte tiltak i forbindelse med økonomiplan og budsjett for 2022.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/26039- 1
Saksbehandler: Tore Wersland
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

ElevPC-ordningen 2021**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
42/2021	19.05.2021	Ungdommens fylkesråd
42/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
32/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget

Sammendrag

PC-ordningen er en valgfri ordning hvor elever kan kjøpe datamaskin til subsidiert pris. Formålet er å følge opp elevenes rett til gratis læremidler. Ordningen har en kostnad for fylkeskommunen, og saksframlegget belyser muligheter for innsparinger gjennom å se på ulike alternativer.

Fylkesrådmannens innstilling

Saken tas til orientering.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 42/2021 i møte den 19.05.2021:

Behandling**Solveig Vik fremmet følgende tilleggsforslag**

Saken tas til orientering med følgende kommentar. Dette er en veldig god ordning som det må reklameres like godt for videre for å få enda flere elever til å benytte seg av den. Ordningen bør innebære enda tydeligere anbefalinger til hvilke maskiner som passer til ulike linjer og fag.

Votering

Forslag til vedtak med tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til orientering. Dette er en veldig god ordning som det må reklameres like godt for videre for å få enda flere elever til å benytte seg av den. Ordningen bør innebære enda tydeligere anbefalinger til hvilke maskiner som passer til ulike linjer og fag.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 42/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til orientering.

Joar Loland
fylkesdirektør

Randi Hummervoll
Seksjonssjef

Bakgrunn for saken

Fylkestinget ba i sak PS 0116/20 Økonomiplan 2021-2024 - Årsbudsjett 2021 om følgende:

Elev-pc ordningen

Det legges frem en orienteringssak til OU om hvordan elev-pc ordningen fungerer per i dag, og hvilke muligheter som finnes for innsparinger ved enten reforhandling av avtaler eller bytte til rimeligere enheter, som for eksempel Chromebook.

Problemstilling

Fylkesrådmannen ønsker å orientere om hvordan PC-ordningen fungerer per i dag. I tillegg orienteres det for økonomiske sider ved dagens ordning, og til slutt drøftes muligheter for innsparinger.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok i 2008 at alle elever som går på offentlige videregående skoler i Rogaland fylkeskommune skal bruke bærbar datamaskin i læringsarbeidet sitt.

PC-ordningen er en valgfri ordning hvor elever kan kjøpe datamaskin, inkludert etui og minimum tre års garant, til subsidiert pris. Ordningen tilbys kun elever som går første gang Vg1 ved offentlige videregående skoler i Rogaland, samt elever med voksenrett.

Subsidiebeløpet fra fylkeskommunen er knyttet til kjøp på ordningen. Eleven kan likevel velge å heller bruke sin egen datamaskin eller kjøpe andre steder så lenge maskinen er god nok til læringsarbeidet og har antivirusprogram.

Gratis læremidler

PC-ordningen er en del av vedtak om gratis læremidler og satsningen på digitale læremidler fra innføringen av Kunnskapsløftet i 2006: Etter opplæringsloven § 3-1 niende ledd har fylkeskommunen ansvaret for å «holde elevene med nødvendige trykte og digitale læremiddel og digitalt utstyr», samtidig som opplæringsforskriften av 23. juni 2006 nr 724 § 19-6 annet ledd begrenser hvor stor egenandel som kan kreves:

«Dersom skoleeigar organiserer opplæringa på ein måte som krev at elevane må ha berbar pc, kan skolen krevje ein årleg eigendel frå eleven for å dekkje delar av kostnaden for pc-en. Eigendelen kan ikkje setjast høgare enn den lågaste stipendsatsen i det årlege ikkje-behovsprøvde utstyrsstipendet. Etter vidaregåande skole skal eleven få behalde pc-en.»

Derfor er én av modellene (grunnmodell) i PC-ordningen subsidiert så mye at elevens egenandel tilsvarer det beløpet de får som stipend fra Lånekassen (tre ganger grunnstipendet).

Dersom eleven velger en annen maskin fra tilbudet, subsidierer fylkeskommunen med et annet beløp. Sist skoleår var dette beløpet 2000 kroner.

Grunnmodellen tilbys også som avbetaling for Vg1-elever. Elevandelen vil da være tilsvarende grunnstipendet fordelt over tre år, med første avdrag betalt ved bestilling.

Avtaler med leverandører

Fylkeskommunen har inngått rammeavtaler med leverandører av maskiner: Én for windows-maskin og én for mac-maskiner.

Siden siste opsjon på inneværende kontrakt er tatt ut, lyste fylkeskommunen ut nytt anbud i mars 2021. Dette skjedde etter samme mønster som tidligere: Ett kontraktsår med mulighet for å ta ut tre opsjoner de påfølgende år.

Elevene med foresatte foretar selv bestilling av maskin i leverandørens egen nettbutikk.

Administrativ håndtering

Den enkelte elev står som eier av maskinen og fra høsten 2021 har de rettigheter tilsvarende det som følger av regelverk for forbrukerkjøp og maskinens garanti.

Eleven forholder seg direkte til leverandør ved eventuelle krav, for eksempel ved reklamasjon, garanti eller forsikring. Skolen har derfor ingen rolle i håndteringen av maskinen. Likevel bidrar skolen med støtte knyttet til programvare og opplæring.

Opplæringsavdelingen håndterer kontrakter og oppfølging av leverandørene. I tillegg godkjenner vi hvert enkelt kjøp for å sikre at kun elever som oppfyller vilkårene får kjøpe.

Tilbudte maskiner og priser

For skoleåret 2020-21 var dette tilbudet til Vg1-elever. Voksne kan kun velge grunnmodell Windows.

Modell	Pris	RFK betaler	Eleven betaler
Grunnmodell Windows: HP ProBook 445, 14, Ryzen 5 4500U, 8 GB RAM, 256 GB SSD, full HD skjerm, 3 års carry in	8246,-	5033,-	3213,-*
Grunnmodell Mac: MacBook Air 13 MWTJ2 - 1,1 GHz 2-kjerner Intel Core i3-prosessor (10. gen.), 8 GB RAM, 256 GB flash-lagring, 5 års garanti, etui	10814,-	2000,-	8814,-
Avansert modell Mac: MacBook Pro 13 MXK32 1,4 GHz 4-kjerner Intel Core i5-prosessor (8. gen.), 8 GB RAM, 256 GB flash-lagring, 5 års garanti, etui	14087,-	2000,-	12087,-
Kun for spesialundervisning: iPad 32GB (MW752K/MW742K), 5 års garanti, etui	3860,-	647,-	3213,-

* Kan også kjøpes som avbetaling. Koster 1071,- per år. Første avdrag betales ved bestilling.

iPad regnes som grunnmodell på lik linje med windows-maskinen.

Antall maskiner

For skoleåret 2020-21, per 3. mars 2021:

Modeller	Mac	Windows	Sum
Grunnmodell	1675	2712	4387
iPad	33	-	33
Avansert modell	738	-	738
Totalt	2446	2712	5158

Tallene inkluderer Vg1-elever og elever med voksenrett.

Elever med voksenrett inkluderer også voksne elever uten rett som er tatt inn via korona-midler og andre prosjekter for økt gjennomføring. Antall maskiner kjøpt av elever med voksenrett har økt kraftig de siste årene.

Begrunnelser for dagens utvalg av maskiner

De siste 10 årene har utvalget for elevene vært:

- PC, windows. Tidligere både avansert og grunnmodell. De siste tre årene kun grunnmodell, men da med bedre spesifikasjoner (se begrunnelse under)
- Mac, to modeller: MacBook Air og Pro
- iPad, som valgbar grunnmodell til elever som har spesialundervisning i mindre grupper

PC, windows:

Denne maskinen er valgt til å være grunnmodell, og oppfylle gratisprinsippet, fordi den økonomisk gir mest og best funksjonalitet i forhold til pris. Maskinen kan brukes av alle elever uavhengig av hvilken skole, utdanningsprogram eller programfag de tar. Fylkesrådmannen har derfor valgt å prioritere god spesifikasjon på denne maskinen. Dette for å sikre bruk over alt, og sikre at elever som gjør omvalg ikke må skifte maskin.

Mac:

RFK var tidlig ute i sine digitale strategier med å sidestille Mac og PC. Infrastrukturen (nettverk og utskrift) ble lagt til rette for å ønske begge deler velkommen. Og det ble lagt til rette for en sikker måte å ta med privateid utstyr. Mac har derfor blitt tilbudt elever på ordningen fra starten.

iPad:

For elever som mottar spesialundervisning i mindre grupper, er iPad et verktøy flere skoler benytter. iPad kan tilbys som grunnmodell siden elevene ikke skal gjennomføre sentralt gitte eksamen og har tilpasset opplæring.

Spesifikke behov i programfag, anbefalinger

Kartlegging og tilbakemeldinger viser at det er noen programfag som har programvare som stiller krav til maskinvare. Dette gjelder spesielt i programfag hvor det er teknisk tegning og musikk- og videoproduksjon. Det er gjerne programfag som jobber tett med industrien og deres programvare. Det vil i en del tilfeller være nødvendig å etablere labber til formålet, men skolen har også anledning til å spesifisere anbefalinger til nye elever på nettsidene. Uavhengig av anbefalinger kan alle elever komme med grunnmodellen.

Overordnede teknologivalg

I forbindelse med saksframlegget har vi bedt avdeling for digital utvikling uttale seg om den overordnede infrastrukturen i fylkeskommunen.

Avdeling for digital utvikling utvikler og drifter enkelte IT-løsninger for hele fylkeskommunen. All teknologi er sentralt driftet av avdelingen.

En skole kan i dag ikke klare seg på egenhånd.

Infrastruktur

Bygget opp i soner med ulike tilganger med mye ulik teknologi. Ansatte er f.eks. i et eget nett og dette nettet er likt i hele RFK. Tilsvarende er alle elever i alle lokasjoner i et eget avskilt nett. Logikk og sikkerhet styres fra eget datasenter plassert på fylkeshuset.

Brukeradministrasjon

Ansatte blir opprettet i UBW (Agresso) og logikk oppretter ansatt brukere i flere ulike systemer i forhold til ansattrolle. Elev blir importert fra Vigo til VIS, RFK benytter FINT (Felles Fylkeskommunale INTegrasjoner) for å importere elever i ulike sentrale system. Ulike metoder for å opprette brukere som ikke er i «VIS eller UBW». Egen brukeradministrasjonsløsning bygges nå.

Microsoft 365

Alle våre ansatte og elever er i samme M365 skyløsning (kalt Tennant hos Microsoft). Elever har ikke multifaktor autentisering på sine brukere. Grunnen til dette er gjeldende tolkning av «gratisprinsippet». Årsak til at RFK sine elever og ansatte er i samme Tennant er fordelene med samhandling og enklere integrasjoner.

Informasjonssikkerhet

Eleven eier sin egen PC subsidiert av RFK. Eleven er i et eget nett som er skjermet for ansatte og andre elever. Vi sikrer elevene ytterligere med DNS (Domain Name System) sikkerhet. I tillegg kreves det at hver elev sikrer sin egen PC.

I RFK må det alltid tas stilling til hvilke modeller en kan benytte. Fleksibel infrastruktur gir oss flere muligheter, men ikke alle. Flere PC modeller fungerer f.eks. ikke uten nettverk. Gjennomføring av eksamen krever i flere tilfeller nettverk. RFK har besluttet å benytte Microsoft 365 som multiplattform og f.eks. Chromebook/ipad vil ikke ha all støtte/funksjonalitet, blant annet eksamensløsning og muligheter for nedlåsning.

Hvis Rogaland fylkeskommune eier Chromebookene, har vi muligheter til å sette opp løsning i henhold til manglende funksjonalitet.

Hver skole må kvalifisere sin studieplan når det gjelder å anbefale riktig «arbeidsflate». Elever velger i dag ofte det som er populært (MAC eller Chromebook) og gir noen skoler utfordringer. Skolene må da ha et lager med Windows PC til utlån. Windows PC støtter alle programfag.

Erfaringsmodell drift av elevmaskiner

RFK har valgt eksisterende driftsmodell ut ifra egne og andre fylkeskommuners erfaring.

Annen driftsform vil medføre:

- Behov for økt IT-bemannings
 - o Håndtering av maskiner
 - o Pakking av programvare
 - o Sikring av maskiner
 - o Brukerstøtte
 - o Økning av lisenskostnader
 - o Vedlikehold av maskinpark
- Infrastrukturen må bygges om for å håndtere 17000 maskiner
- Elever behandler fylkeseide maskiner dårligere (erfaring fra fylkeskommuner som har valgt denne løsningen)
- Elever innlogget på Elevmaskiner kan ikke være lokale administratorer. Dette gir store utfordringer for en IT-avdeling
- Vi må lage flere avtaler med flere multiplattformer som vil fordyre og komplisere IT. Vi kan f.eks. ikke ha samme domenenavn på ulike løsninger.
- Andre arbeidsflater enn eksisterende (for eksempel Google Chromebook) gir oss utfordringer i forhold til eksamen modus
- Google Chromebook, må ta stilling til om disse skal være privateide eller fylkeseide. Privateide vil gi store utfordringer i eksamens modus. Fylkeseide vil gi utfordringer for IT avd. (eget prosjekt)
- Spesialprogrammer vil ikke fungere på Chromebook/ipad - Blant annet Opus, Adobepakken, Sibelius, mm

Økonomi

Skattedirektoratet presiserte i 2015 at fylkeskommunene kun kan kreve merverdirefusjon for grunnmodellen. Det vil si den maskinen hvor egenandelen tilsvarer stipendene fra Lånekassen.

Fylkeskommunen får med andre ord ikke refusjon for merverdiavgift på mac-maskinene. Derfor er subsidiebeløpet på disse maskinene satt lavere enn grunnmodellen.

For skoleåret 2020-21 er fylkeskommunens utgifter per maskin:

Modell	Pris	Eleven betaler	RFK betaler	RFKs utgift etter refusjon av mva
Grunnmodell Windows	8246,-	3213,-	5033,-	2972,-*
Grunnmodell Mac: MacBook Air	10814,-	8814,-	2000,-	2000,-
Avansert modell Mac: MacBook Pro	14087,-	12087,-	2000,-	2000,-
iPad	3860,-	3213,-	647,-	-318,-**

*Fylkeskommunen får refusjon for merverdiavgift for hele kjøpsbeløpet, dvs. av 8246,-.

**iPad regnes som grunnmodell på lik linje med windows-maskinen. Refusjon for merverdiavgift har derfor dette utslaget. Merk at antallet iPads er lavt.

Muligheter for innsparinger

Vi skisserer ulike alternativer for innsparinger, og drøfter kort fordeler og ulemper ved dem.

Alternativene er:

1. Reforhandling av avtaler på dagens ordning
2. Stipend til elevene
3. Utlån av maskin til elevene
4. Chromebook
5. Enklere og billigere grunnmodell
6. Større utvalg av modeller

1. Reforhandling av avtaler på dagens ordning

Avtalene fylkeskommunen inngår løper kun ett år av gangen, etter en modell med ett kontraktsår med opsjon på ytterligere 1 + 1 +1 år. Det betyr at vi kan la være å ta ut opsjon med eksisterende leverandør dersom tilbudte priser og modeller ikke tilfredsstillers krav og

forventninger. Samtidig gir avtaler som potensielt varer over fire år kontinuitet og mindre administrasjon med tanke på anbudsprosesser.

3. mai i år inngikk fylkeskommunen en ny kontrakt med nye leverandører. Spesifikasjon på maskinene var tilnærmet lik som foregående år, men kostnaden for fylkeskommunen har gått ned, primært på grunnmodellen. For kommende skoleår vil utgiften for grunnmodellen være:

Modell	Pris	Eleven betaler	RFK betaler	RFKs utgift etter refusjon av mva
Grunnmodell Windows skoleåret 2021/22	5692,-	3270,-*	2422,-	998,-

* Estimert utstyrsstipend 1090,-

Etter ny kontrakt reduseres RFKs utgift per maskin fra 2972,- til 998,-. Ved samme antall enheter solgt vil besparelsen være om lag 5,3 millioner kroner for grunnmodellen.

Erfaringene viser at prisene vil gå noe opp ved de neste opsjonsuttakene, sannsynligvis fordi leverandørene legger prisene lavt for å få kontrakt.

Når det gjelder tilleggsmodeller er det ikke tatt stilling til subsidiebeløpet for neste skoleår.

Fordelen med dagens ordning er at den i størst mulig grad tar hensyn til elevenes rett til omvalg ved at grunnmodellen kan brukes ved alle skoler og utdanningsprogram. Ordningen med privateide maskiner forutsetter at elevene har og tar ansvar for drift og vedlikehold av maskinen. Valgfrihet kan for mange være en bekreftelse på dette ansvaret. Frivillig ordning vil også bety at de som har en relativt ny maskin fra før ikke er nødt til å ha en maskin til.

Ulempen med dagens ordning er at valgfriheten gjør at noen elever velger maskin mot skolens anbefalinger, spesielt der hvor grunnmodellen er anbefalingen. For fagmiljøer med programvare for mac vil det være en ulempe at grunnmodellen er windows-basert. Privateide maskiner hindrer at skolen/fylkeskommunen kan sperre og styre maskinene uten samtykke, for eksempel ved vurderingssituasjoner og eksamen, samt hindre installasjon og oppsett som ødelegger for bruk i skolen. Frivillig ordning kan medføre at elever som burde kjøpe maskin på ordningen ikke gjør det.

2. Stipend til elevene

Alternativet er at fylkeskommunen tildeler hver elev stipend med det formål å anskaffe maskin på egenhånd.

Fordelen er at dette vil kunne gi lavere kostnad for fylkeskommunen, dog avhengig av beløpets størrelse.

Ulempene er at det i større grad vil føre til ulike maskiner enn dagens ordning, og i noen tilfeller ingen maskin. Flere ulike maskiner vil kunne medføre større utfordringer for skolen når det gjelder programvare, veiledning og kobling til fylkeskommunens infrastruktur. Det er heller ikke sikkert at det økonomisk vil føre til reduksjon siden alle elever vil få et beløp. I dag er ordningen valgfri og om lag 70 prosent av elevmassen benytter seg av tilbudet.

Det er i tillegg uklart om denne ordningen tilfredsstiller gratisprinsippet, noe som eventuelt må utredes.

3. Utlån av maskin til elevene

Utlån av maskiner vil medføre en helt ny ordning. Fylkeskommunen vil da anskaffe maskinene, stå som eier og låne dem ut til elevene. Det er vanlig at elevene betaler en egenandel per år og overtar maskinen når de slutter.

Fordelen med ordningen er trolig lavere pris på maskinene siden volumet går opp, og fordi avtalene fylkeskommunen har ikke trenger å ta hensyn til forbrukerkjøpslovgivningen. Alle elevene ville da fått maskin fra fylkeskommunen som ville medført mindre variasjon i utstyret elevene kommer med.

Ulempene er dels betydelig større administrativ kostnad. Fylkeskommunens ansatte vil i mye større grad måtte være involvert i håndtering av maskinene: Oppsett, utlevering, reparasjoner, ombytte osv. Se uttalelsen fra avdeling for digital utvikling over. Det vil i tillegg være en annen behandling/bruk av maskinene fra elevens side siden de ikke eier maskinen og er ansvarlig for den selv. Andre fylkeskommuner har hatt denne ordningen tidligere og har gått over til en ordning tilvarende vår, blant annet på grunn av dette.

4. Chromebook

Chromebook er en type maskin som benytter et annet operativsystem enn windows og mac. Programmer/apper/tjenester som skal kjøres på disse maskinene må være tilpasset å kunne kjøre i nettleser, eventuelt laget for Android operativsystem. Maskinene forutsetter pålogging med Google-konto.

Fordelene med Chromebook er billigere enheter. Mange kommuner tilbyr dette til sine grunnskoleelever i dag. Ordningen er gjerne at maskinene lånes ut til elevene, se over. Mange elever er derfor godt kjent med Chromebook når de kommer til videregående skole. Chromebook-maskiner er også kjent for rask oppstart og vil av mange oppfattes som en god løsning for mange av oppgavene spesielt elever på studiespesialiserende utdanningsprogram utfører.

Ulempene er at mye av programvaren som benyttes i videregående skole ikke støttes. Microsofts Office-tjeneste fungerer, men ikke programvaren i programfag innen blant andre yrkesfaglig utdanningsprogram. I forbindelse med saksframlegget ble det laget spørreundersøkelse hvor alle i skolen kunne svare. Svært mange gjorde en vurdering av om Chromebook kunne brukes, men svært få kom til et positivt svar. De aller fleste vurderte at Chromebook ikke kunne brukes til det elevene deres trengte i deres fag.

Videre vil en satsning på Chromebook medføre investeringer i IKT infrastruktur, samt avtaler om kjøp hos Google. Googles tilbud til kommuner har vært i søkelyset fra medier og personvernmyndighetene, noe som ville krevd at fylkeskommunen satte av ressurser til nøye juridiske vurderinger. Fylkeskommunen har valgt å bygge infrastrukturen sin på Microsoft, og det vil bli en betydelig kostnad å endre dette. Se for øvrig punktet om overordnede teknologivalg, hvor avdeling for digital utvikling gir sine vurderinger.

5. Enklere og billigere grunnmodell

Et alternativ er å redusere kravene til grunnmodellen, det vil se å levere en enklere modell.

Fordelen er lavere kostnad for fylkeskommunen.

Ulempen er at en slik modell ikke kan brukes på alle utdanningsprogram, slik vi har prioritert i dagens ordning. Dersom elever foretar omvalg eller kryssløp vil flere oppleve at maskinen i mindre grad egner seg til mer spesialiserte oppgaver i programfag, noe som igjen medfører økt behov for lab ved skolen.

6. Større utvalg av modeller

En mulighet er et større utvalg av maskiner, gjerne tilpasset behov i valgt utdanningsprogram.

Fordelen er mer tilpassede maskiner til programfag med spesielle krav til maskinvare. De som for eksempel har teknisk tegning må kjøpe maskin egnet til dette, de som har medieproduksjon må kjøpe maskin tilpasset videoproduksjon osv.

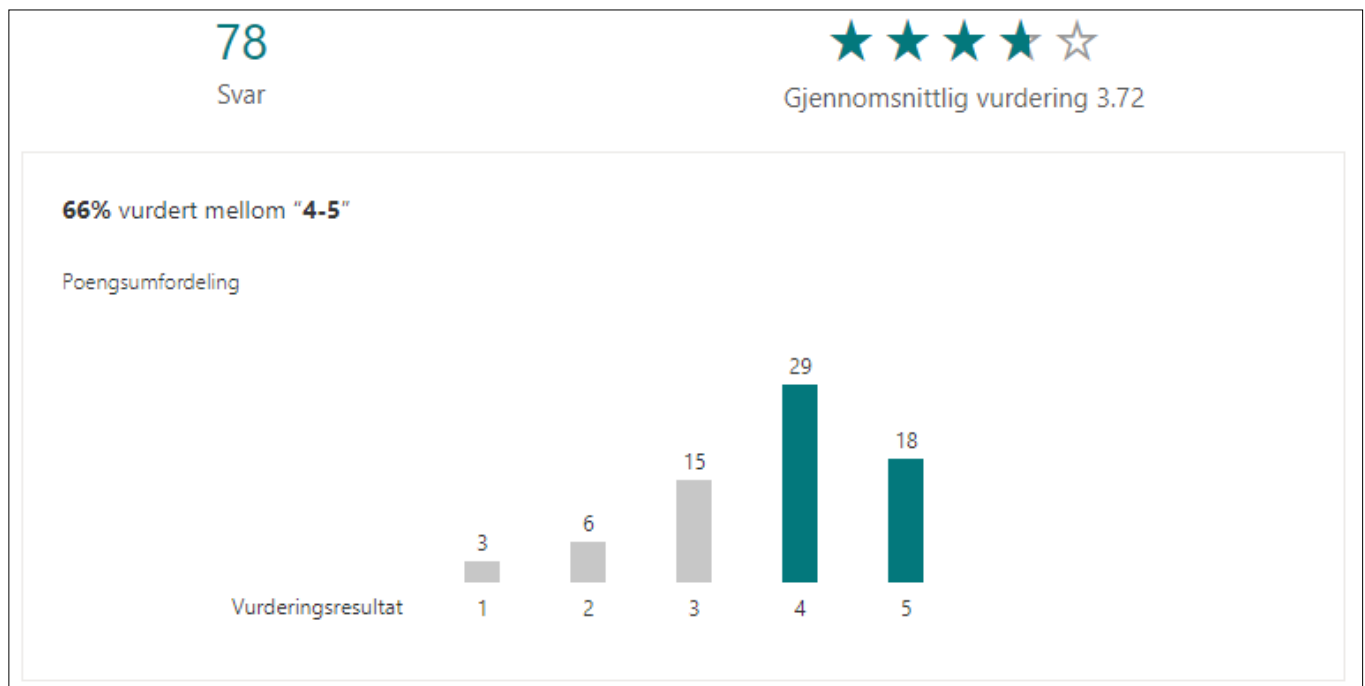
Ulempen vil være at ordningen vil kunne føre til at fylkeskommunen må holde alle maskiner, det vil si at det ikke lenger er en valgfri ordning. Når det gjelder kostnader vil disse etter all sannsynlighet øke fordi maskinene vil være grunnmodeller, hvor elevenes egenandel er likt stipendbeløpet. Subsidiebeløpet vil med andre ord øke. I tillegg kan denne måten å gjøre det på få uheldige effekter dersom eleven foretar omvalg. I verste fall må ordningen rigges slik at elevene kan få kjøpe ny maskin.

Fylkesrådmannens vurderinger

Spørreundersøkelse

I forbindelse med dette saksframlegget inviterte vi ansatte til å svare på en spørreundersøkelse om PC-ordningen. Invitasjonen ble sendt til skolene ved rektor, og til IKT-personalet i deres fora. 79 personer svarte på undersøkelsen, de fleste faglærere. Selv om svarprosenten i forhold til antall ansatte er lav, gir svarene verdifulle tilbakemeldinger om ordningen. Blant annet er det flere som forteller om hvordan utvalget av maskiner fungerer i deres fag. Her benytter en del muligheten til å si noe om det de mener er fagets krav til maskinvare. En del savner at elevene i deres klasser har bedre utstyr. De påpeker også at elever ikke følger anbefalinger gitt fra skolen, og at en del kommer sent med utstyret i Vg1.

Samtidig vurderer de som har svart at ordningen generelt fungerer godt:

På spørsmål om dagens grunnmodell er god nok til alle elevene på din skole, svaret de:

Under andre kommentarer har flere benyttet anledningen til å si noe om Chromebook. De aller fleste gir uttrykk for at Chromebook ikke tilfredsstillende bruken i deres fag.

Vurderinger

Fylkesrådmannen vurderer at dagens ordning samlet sett er den beste for å kunne gi elevene det beste tilbudet på datamaskin i læringsarbeidet.

Ordningen tar hensyn til elevenes rett til omvalg, er tilpasset fylkeskommunens tekniske infrastruktur og tar hensyn til tilgjengelige ressurser.

Dagens ordning med årlige kontrakter/opsjonsuttak, gir fylkeskommunen mulighet for å tilpasse modellutvalget til elevenes og skolens behov. I tillegg mulighet for å reforhandle dersom tilbudet ikke er tilfredsstillende.

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/9682- 1
Saksbehandler: Stian Veland
Avdeling: Seksjon for fag- og yrkesopplæring

Årsoversikt for Fagopplæring 2020**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
21/2021	20.05.2021	Yrkesopplæringsnemnda
38/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
23/2021	25.05.2021	Eldrerådet
33/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Sammendrag

Covid-19-pandemien satte utvilsomt avtrykk på fagopplæringsåret 2020. Opplæringskontor og lærebedrifter ble direkte berørt av nasjonale og lokale retningslinjer og smittevern hensyn. Flere lærlinger ble permittert. Ny dagpengeordning for lærlinger førte imidlertid til at permitterte lærlinger fikk sikret inntekt, slik at de kunne motta alternativ opplæring uten å miste retten til dagpenger. Nasjonale utdanningsmyndigheter bevilget betydelige midler for å gjøre fylkeskommunene bedre rustet til å håndtere utfordringene i kjølvannet av covid-19-utbruddet. Forvaltning og bruk av midlene i Rogaland ga svært godt utslag. Det forhindret blant annet at 185 lærlinger ble permittert.

Fagopplæringsåret 2020 viste mer enn noe annet at fagopplæringssystemet i Rogaland står støtt, også i krisetider. Med kraftanstrengelser, samarbeid og gode løsninger har alle involverte parter lyktes i å holde hjulene i gang, med gode resultater. Smittevern hensyn, samt endringer i nasjonale og lokale retningslinjer, gjorde at Rogaland fylkeskommune i en periode stoppet gjennomføring av prøver. Dispensasjon fra prøveforskriften gjorde det etter hvert smidigere for prøvenemnder og lærebedrifter å få gjennomført prøvene. Fylkesrådmannen konkluderer med at fagopplæringen kom godt gjennom året også på dette området, tross nedgang i antall gjennomførte prøver for blant annet praksiskandidatene. Prøvenemndene, opplæringskontorene, medlemsbedriftene, de selvstendige lærebedriftene, og ikke minst lærlingene, gjorde en formidabel innsats i et krevende år.

Det ble nedgang i antall hevinger av kontrakter i 2020. Konjunktursvingninger, og møte med en usikker fremtid for mange lærlinger og lærebedrifter, har utvilsomt hatt en innskjerpende effekt. Videreføring og styrking av samarbeidet mellom opplæringskontor, lærebedrifter, lærlinger og Rogaland fylkeskommune kan også trekkes fram som en av flere årsaker til nedgang i antall hevinger av kontrakter. Styrkede samarbeidsrutiner mellom Pedagogisk-psykologisk tjeneste

(PPT), Oppfølgingstjenesten (OT) og Fagopplæringen (FAG) har utvilsomt sikret bedre oppfølging og ivaretagelse av lærlinger, lærebedrifter og kommuner som opplever utfordringer i læreforhold. Fylkesrådmannen jobber aktivt for å imøtekomme politisk målsetting om å redusere antall hevinger av kontrakter i Rogaland.

Videregående opplæring i bedrift har vært gjennom en grundig revisjon. Hovedbudskapet i forvaltningsrapporten fra Rogaland forvaltning IKS, er at administrasjonen fortsatt må styrke kvalitetssystemene opp mot lov og forskrift, sikre bedre oppfølging av selvstendige lærebedrifter, og i større grad enn tidligere forberede elever på overgangen fra skole til arbeidsliv. Administrasjonen er godt i gang med dette arbeidet, og fylkesrådmannen vil presentere konkrete tiltak i løpet av 2021.

Lærlingeundersøkelsen viser at lærlingene og lære kandidatene trives på arbeidsplassen. Samtidig er det en liten økning i antall lærlinger og lære kandidater som opplever mobbing. Administrasjonen, sammen med opplæringskontor, lærebedrifter og kommunene, tar dette alvorlig. Fylkesrådmannen er opptatt av at alle involverte parter i fagopplæringssystemet bidrar konstruktivt til å endre dette bilde.

Antall besvarelser på Lærlingeundersøkelsen og Lærebedriftsundersøkelsen har økt betydelig sammenlignet med både 2018 og 2019. Rogaland hadde henholdsvis fjerde og nest høyest svarprosent på landsbasis. Dessverre ser vi at svarprosenten på den obligatoriske undersøkelsen «årlig rapportering» ikke er god nok. Fylkesrådmannen har iverksatt tiltak for å sikre bedre svarprosent fremover.

Oppsummert mener fylkesrådmannen at fagopplæringen i Rogaland kom godt gjennom mange måneder med begrensinger og utfordringer, fra det som kan betraktes som et krevende år for alle.

Fylkesrådmannens innstilling

Saken tas til orientering.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 21/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Solveig Ege Tengesdal fremmet følgende alternative forslag til vedtak

Fylkesrådmannen bes avklare hvordan heving begrunnet i personlige årsaker kan besvares mer utfyllende. Forøvrig tas årsoversikten for Fagopplæring 2020 til orientering.

Votering

Ege Tengesdals alternative forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Fylkesrådmannen bes avklare hvordan heving begrunnet i personlige årsaker kan besvares mer utfyllende. Forøvrig tas årsoversikten for Fagopplæring 2020 til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 38/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Solveig Ege Tengesdal fremmet følgende alternative forslag til vedtak

Fylkesrådmannen bes avklare hvordan heving begrunnet i personlige årsaker kan besvares mer utfyllende. Forøvrig tas årsoversikten for Fagopplæring 2020 til orientering.

Vedtak

Fylkesrådmannen bes avklare hvordan heving begrunnet i personlige årsaker kan besvares mer utfyllende. Forøvrig tas årsoversikten for Fagopplæring 2020 til orientering.

Eldrerådets behandling av sak 23/2021 i møte den 25.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Årsoversikten for fagopplæring 2020 tas til orientering.

Inge Smith Dokken
Fylkesrådmann

Joar Loland
Fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Etter opplæringslovens § 4-8 skal fylkeskommunen orientere yrkesopplæringsnemnda om saker som har betydning for fag- og yrkesopplæringen. I saken presenterer fylkesrådmannen status og utviklingstrekk innenfor fagopplæringen i Rogaland for 2020.

Saksopplysninger

Fylkesrådmannen benytter seg av samlebetegnelser i saken, med mindre det er nødvendig å spesifisere noe annet. Det betyr at kontrakter er en samlebetegnelse for alle typer kontrakter, mens lærling er en samlebetegnelse for lærlinger, lære kandidater, Fagbrev på jobb-kandidater og praksisbrevkandidater.

Det blir vist til forkortelser for yrkesfaglige utdanningsprogram (UP) i saken: Bygg- og anleggsteknikk (BA), Design og håndverk (DH), Elektrofag (EL), Helse- og oppvekstfag (HO), Medier og kommunikasjon (MK), Naturbruk (NA), Restaurant- og matfag (RM), Service- og samferdsel (SS) og Teknikk og industriell produksjon (TP).

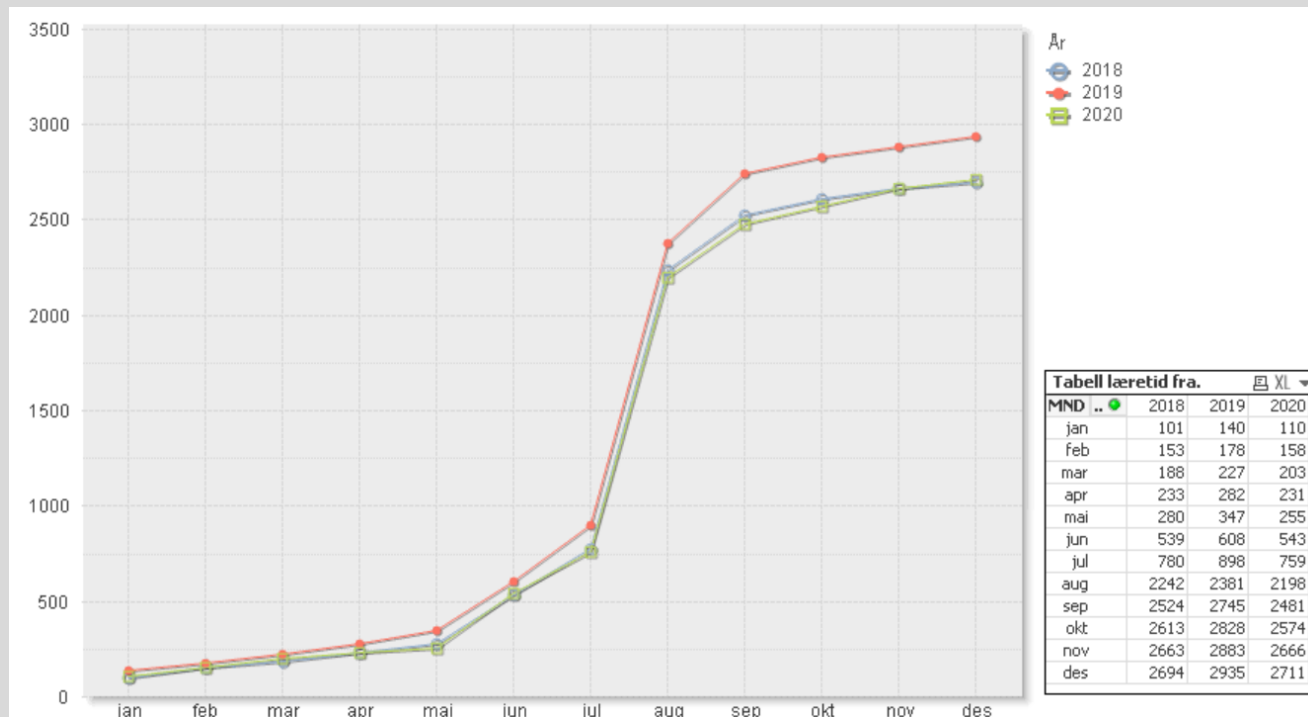
Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på at enkelte tall og tabeller kan endres etter at saken er ferdig behandlet. Administrasjonen kan få nye opplysninger fra opplæringskontor, lærebedrifter, lærlinger og prøvenemnder som kan føre til talljusteringer. Sammenstillinger med tidligere års tall gjøres ut ifra så oppdatert tallmateriale som mulig.

Fylkesrådmannens vurderinger

Progresjon av godkjente kontrakter

Det var nedgang på 7,6 % i antall nye godkjente kontrakter i 2020, sammenlignet med 2019. Forklaringen ligger primært i et mer krevende formidlingsår, med utbruddet av covid-19 som bakteppe. Pandemiutbruddet resulterte i usikkerhet i arbeidsmarkedet med de mange restriksjoner som ble innført nasjonalt, men også lokalt i regionen. Til sammenligning kan det nevnes at det var flere nye kontrakter i 2020, sammenlignet med 2018 (tabell 1).

Tabell 1: Progresjon av godkjente kontrakter 2018-2020 (alternativ Vg3 fagopplæring i skole ikke medregnet)

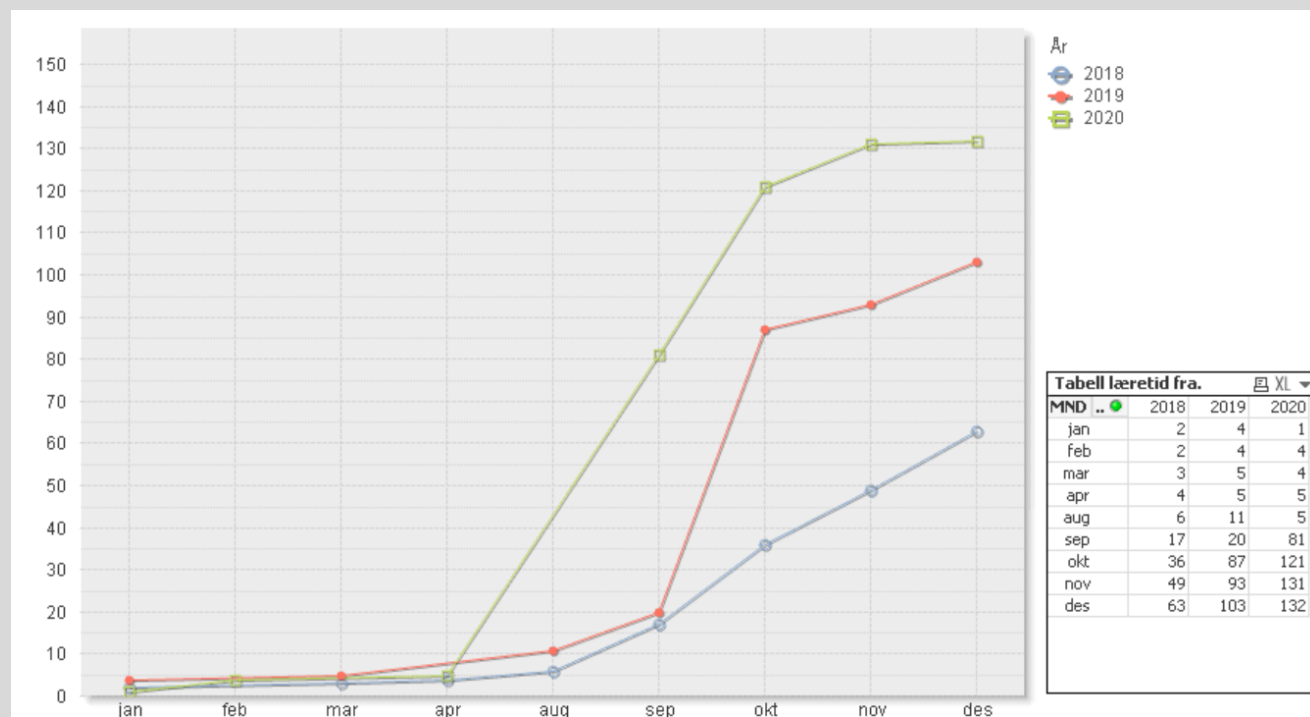
2018: 2694 kontrakter, **2019:** 2935 kontrakter, **2020:** 2711 kontrakter.

Som følge av mangel på læreplasser fikk gjenstående søkere til læreplass tilbud om alternativ Vg3 fagopplæring i skole, hele 355 personer. Dette gjaldt søkere som var kvalifiserte og som hadde opplæringsrett. Ikke alle takket ja til tilbudet. Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på at kvalifiserte søkere med opplæringsrett som takker nei til opplæringstilbud fra fylkeskommunen, får tilbud om videre oppfølging og veiledning fra oppfølgingstjenesten i Rogaland fylkeskommune.

Tabell 2: Tilbud: alternativ Vg3 fagopplæring i skole (per 01.09.20)	Tabell 3: Status: alternativ Vg3 fagopplæring i skole (per 23.04.21)
355 stk. Fikk tilbud om Vg3 fagopplæring i skole	97 stk. Antall aktive Vg3 elever
296 stk. Svarte på tilbudet	33 stk. Antall Vg3 elever i klasser (signerte avtaler)
59 stk. Har ikke svart på tilbudet	62 stk. Antall Vg3 elever med «skreddersøm» (signerte avtaler)
141 stk. Takket ja	6 stk. Antall Vg3 elever, ikke møtt til oppstart
34 stk. Takket nei	37 stk. Antall Vg3 elever som har avsluttet etter oppstart
121 stk. Fikk annet tilbud	
54 stk. Antall aktive Vg3 elever	
87 stk. Antall elever i «skreddersøm»	

Det var størst behov for alternativ Vg3 fagopplæring i skole innen Helse- og oppvekstfagene, med henholdsvis 11 elever innen barne- og ungdomsarbeiderfaget, 15 elever innen helsearbeiderfaget og 12 elever innen portørfaget. Andre lærefag som kan trekkes frem er tømmerfaget med 7 elever, boreoperatørfaget med 13 elever og hjulutrustningsfaget med 9 elever. I resterende lærefag var det 5 eller færre elever som takket ja til tilbudet. Som tabell 2 illustrerer, fikk hele 87 elever «skreddersøm», for å sikre et godt opplæringstilbud.

Tabell 4: Progresjon av godkjente kontrakter, alternativ Vg3 fagopplæring i skole 2018-2020

2018: 63 kontrakter, **2019:** 103 kontrakter, **2020:** 132 kontrakter.

Fylkesrådmannen konkluderer med at økningen i antall søkere som takket ja til alternativ Vg3 fagopplæring i skole, sammenlignet med tidligere år, med stor sannsynlig skyldtes covid-19-pandemien og usikkerheten som preget arbeidsmarkedet. Det var nok viktig for flere søkere å sikre seg et godt opplæringstilbud. Det er likevel positivt at det ble en økning i antall Vg3 elever, noe som bekrefter at søkere uten læreplass fikk adgang til andre opplæringstilbud.

Oppfølging av læreforhold

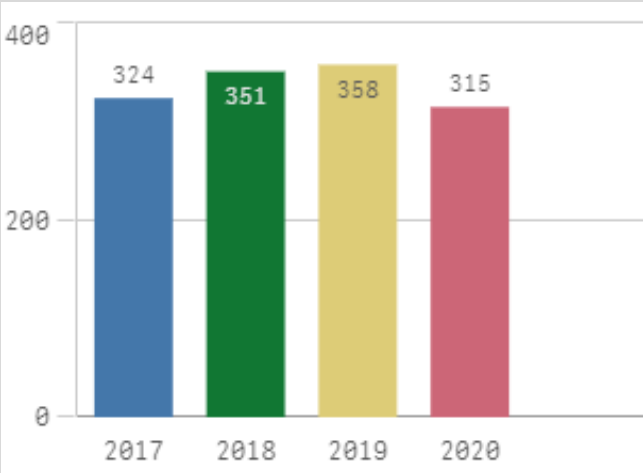
Oppfølging av lærlinger og lærekandidater har ikke vært inngående rapportert i tidligere årsoversikter for fagopplæring. Fylkesrådmannen har fram til nylig ikke hatt tilgang på et system for å hente ut rapporter og statistikk på området. Som en del av oppfølgingen av Rogaland forvaltning IKS sin rapport av 2020, har fylkesrådmannen nå fått på plass et godt system. Fylkesrådmannen vil framover kunne rapportere om oppfølging av læreforhold, slik at yrkesopplæringsnemnda blir bedre orientert om arbeidet som gjøres på området. Fylkesrådmannen vil samtidig tilføye at det blir viet mye tid til oppfølging av læreforhold, og det vil bli satt av mer ressurser til å styrke dette arbeidet i tiden framover.

Oppfølging av selvstendige lærebedrifter

I forvaltningsrapporten blir det også anbefalt at fylkesrådmannen får på plass et bedre system for systematisk oppfølging av selvstendige lærebedrifter og ut ifra en risikovurdering. Dette arbeidet er godt i gang. I tillegg jobbes det med å få på plass et eget rapporterings- og statistikkssystem, slik at yrkesopplæringsnemnda fremover kan orienteres om utviklingen på området. Til informasjon er fylkesrådmannen blitt bedt om å legge frem hvordan rapportens anbefalinger følges opp innen 15. september 2021, for Kontroll- og kvalitetsutvalget.

Heving av kontrakter

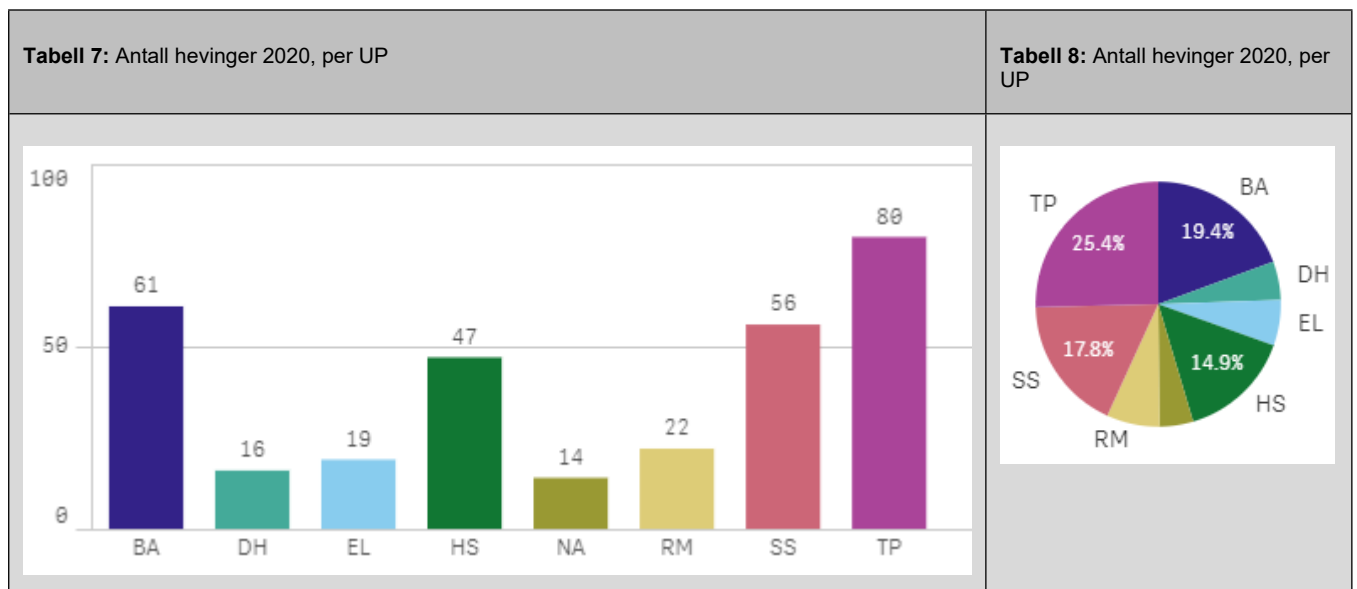
Sammenlignet med 2018 og 2019, ble det nedgang i antall hevet kontrakter i 2020.

Tabell 5: Utviklingstrekk 2017 til 2020, antall hevinger per år	Tabell 6: Antall løpende kontrakter 2017 til 2020										
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall hevinger</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>324</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>351</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>358</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>315</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall hevinger	2017	324	2018	351	2019	358	2020	315	Antall løpende kontrakter 2017: 5098 (6,4 % ble hevet) Antall løpende kontrakter 2018: 5398 (6,5 % ble hevet) Antall løpende kontrakter 2019: 5782 (6,2 % ble hevet) Antall løpende kontrakter 2020: 5694 (5,5 % ble hevet)
År	Antall hevinger										
2017	324										
2018	351										
2019	358										
2020	315										

Fylkesrådmannen gjennomførte dialogmøter med opplæringskontorer, kommuner og store lærebedrifter høsten 2020. Flere opplæringskontor trekker frem at dystre framtidsutsikter for enkelte bransjer har hatt en innskjerpende effekt på mange lærlinger og bedrifter. Flere lærebedrifter måtte sende permitteringsvarsel til ansatte, og mange lærlinger ble permittert. Fylkesrådmannen mener at denne situasjonen var en medvirkende årsak til at færre kontrakter ble hevet, sammenlignet med forgående år.

Opplæringskontor, medlemsbedrifter og selvstendige lærebedrifter har gjort en solid innsats for sine lærlinger, i en krevende tid. Styrkede samarbeidsrutiner mellom fag- og yrkesopplæring (FAG), Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og Oppfølgingstjenesten (OT) har gitt utslag i enda bedre oppfølging av læreforhold, i tett samarbeid med opplæringskontor, lærebedrifter og lærlingene selv. Dette kan trekkes frem som en av flere årsaker til reduksjon i antall hevinger i 2020, slik fylkesrådmannen vurderer det.

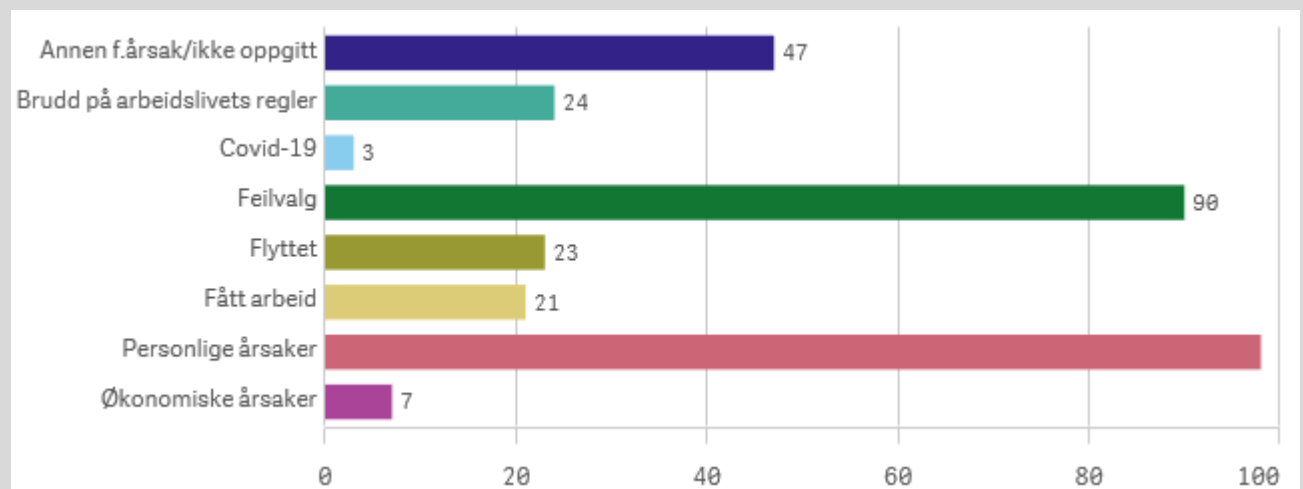
Fylkesrådmannen merker seg at antall hevinger fordeler seg svært ulikt på de forskjellige utdanningsprogrammene. Antall hevet kontrakter innen BA, SS og TP må likevel ses i sammenheng med antall løpende kontrakter innen samme utdanningsprogram. Sammenlignet med tidligere år, kommer de samme tendensen tydelig frem.

Årsakene som ligger til grunn for heving av kontrakt er sammensatte, slik fylkesrådmannen ser det. Det er en stor andel hevinger innen BA og TP som er knyttet til feilvalg, henholdsvis 39,3 prosent og 30,0 prosent. Innen samme utdanningsprogram er tallene som er knyttet til personlige årsaker, henholdsvis 34,4 prosent og 23,8 prosent.

Fylkesrådmannen registrerer at feilvalg og personlige årsaker dominerer statistikken for alle hevinger i 2020, også tidligere år. Lærlinger som søker om heving av kontrakt med henvisning til personlige årsaker, kan skyldes mange forhold. PPT har, i samarbeid med FAG, arrangert webinar om psykisk helse/traumer for personer, opplæringskontor og lærebedrifter som jobber tett med lærlinger. Fylkesrådmannen tror at fortsatt søkelys på dette temaet, sammen med gode samarbeidsrutiner, vil være viktig framover.

Tabell 9: Antall hevinger fordelt på årsak 2020

Av i alt 315 hevinger av kontrakter i 2020 hadde 69,8 prosent av lærlingene ungdomsrett, 22,2 prosent ikke rett, 5,4 prosent voksenrett og 2,5 prosent fullføringsrett. Hvis en ser nærmere på årsak til heving i statistikken for 2020, var 31,5 prosent av hevingene knyttet til personlige årsaker, mens 28,4 prosent var knyttet til feilvalg. Selv om personlige årsaker kan være så mangt, er det bekymringsfullt at så mange lærlinger med ungdomsrett avslutter læretiden sin med personlige forhold som årsak. Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på at selv om dette er registrert årsak til heving, kan andre årsaksforklaringer også ligge til grunn for heving av kontrakt.

Årsakskoder «overført ny kontrakt» og «endret kontraktstype» er ikke tatt med i hevingstatistikken, og er ikke inngående problematisert i saken. Lærlinger som hever kontrakten på dette grunnlaget mister ikke læreplassen sin, men fortsetter læreforholdet med andre kontraktsvilkår. Det kan eksempelvis være omgjøring fra opplæringskontrakt til lærekontrakt, at lærebedriften endrer organisasjonsnummer eller fusjonerer med en annen bedrift.

Tabell 10: Antall hevinger fordelt på rettstype og kjønn 2020

Rettstype	Kjønn	Antall hevinger
F	M	5
	K	3
I	M	45
	K	25
U	M	146
	K	74
V	M	13
	K	4

Tabell 11: Andel hevinger fordelt på kjønn 2020

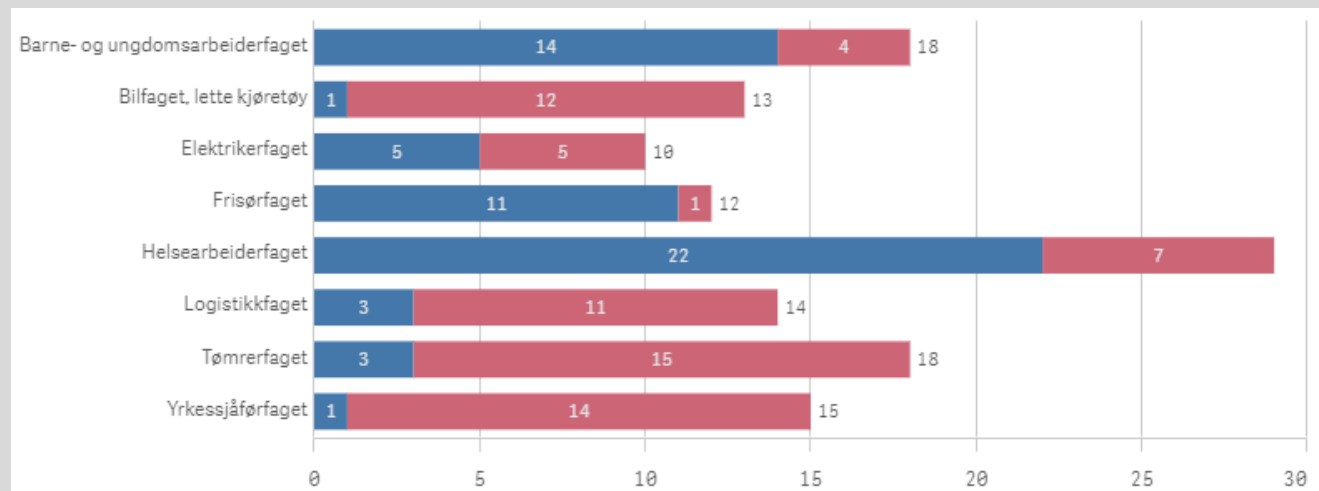
Kjønn	Andel hevinger
M	66.3%
K	33.7%

Det var 5694 løpende kontrakter i 2020. Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på at også denne oversikten må ses i sammenheng med antall løpende lærekontrakter, fordelt på kvinner og menn.

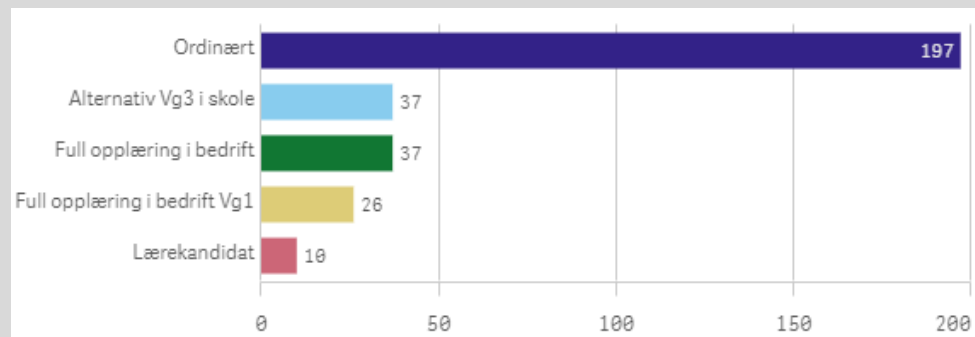
MERK: F=Fullføringsrett, I=Ikke rett, U=Ungdomsrett og V=Voksenrett

Det er utvilsomt flest menn representert i hevingsstatistikken. Samtidig er det størst andel menn som velger yrkesfaglig utdanningsløp. Barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget er de lærefagene med flest hevinger, samt tømmerfaget. I de to førstnevnte lærefagene er kvinneandelen høy. Det må ses i sammenheng med at flest kvinner, tradisjonelt sett, velger disse lærefagene. For kvinner innen barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget, er samlet sett 34,2 prosent av hevingene knyttet til feilvalg, mens 28,9 prosent er knyttet til personlige årsaker.

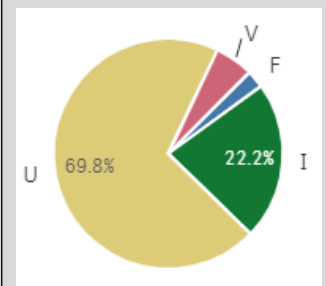
Valg av lærefag og utdanningsløp påvirkes av mange faktorer, utover lærlingenes egne valg. Som fylkesrådmannen allerede har påpekt, er dette bildet svært uensartet. Foreldre og venner kan ha stor påvirkning i valg av utdanningsprogram. Hvilket tilbud søkerne kvalifiserer til har også stor innvirkning i forhold til videre opplæringsløp. Feilvalg kan være vanskelig å identifisere tidlig, både for eleven, skolen, lærlingen, lærebedriften og fylkesrådmannen. Fylkesrådmannen er opptatt av at lærlingene, uansett årsak til heving, blir godt ivaretatt underveis i læreløpet, også etter heving. Dette er et arbeid som det fortsatt må rettes søkelys mot. Samarbeidsrutiner internt, men også eksternt med kontraktspartene og andre støtteapparater, vil være viktig framover.

Tabell 12: Lærefag med 10 eller flere hevinger 2020, fordelt på kjønn

Fylkesrådmannen merker seg at det er flest hevinger knyttet til 2+2-modellen. 77,1 prosent av lærlingene med denne kontraktstypen hadde ungdomsrett, da kontrakten ble hevet.

Tabell 13: Antall hevinger i 2020, fordelt på kontraktstype

Hevinger knyttet til andre kontraktstyper er ikke oppgitt, for å unngå at enkeltpersoner kan identifiseres. Til orientering er det fem eller færre hevinger knyttet til andre kontraktstyper.

Tabell 14: Antall hevinger i 2020, fordelt på rettstype

F: 2,5 %, V:5,4 %

MERK: F=Fullføringsrett, I=Ikke rett, U=Ungdomsrett og V=Voksenrett

37 av de som hadde løpende «alternativ Vg3 fagopplæring i skole» kontrakt i 2020, avsluttet kontrakten. Det ligger på tilsvarende nivå sammenlignet med foregående år. Selv med en økning i antall kontrakter «alternativ Vg3 fagopplæring i skole» i 2020, så er det likevel en prosentvis nedgang i antall hevinger for denne gruppen. Årsaker til heving er mangfoldig. Det kan samtidig nevnes at det også var elever som takket ja til annet tilbud, deriblant ordinær lærekontrakt. Hensikten med å trekke frem dette er, for fylkesrådmannen, å tegne et mest mulig nyansert bilde av hevingsstatistikken. Av lærlingene som hadde kontraktstype «full opplæring i bedrift» og «full opplæring i bedrift Vg1» hadde 42,9 prosent ungdomsrett. 37,0 prosent av lærlingene, med disse kontraktstypene, hevet kontrakten med begrunnelse i personlige årsaker, mens 33,3 prosent var knyttet til feilvalg.

Fylkesrådmannen viser til at det jobbes aktivt med å redusere antall hevinger av kontrakter. Gjennom å sikre god oppfølging av læreforhold i samarbeid med kontraktspartene og de ulike støtteapparatene som er tilgjengelige for lærlingene og lærebedriftene, tror fylkesrådmannen fortsatt vil gi resultater. Videre er det viktig å se til at lærlingenes rettsikkerhet og interesser er godt ivare tatt av alle involverte parter. Samtidig er også fylkesrådmannen opptatt av bedriftshensynet, nemlig å ivareta opplæringskontor og lærebedrifter i Rogaland på best mulig måte, også i vanskelige saker.

Permitterte lærlinger

For å hindre smittespredning måtte Regjeringen innføre de mest inngripende tiltakene i fredstid i mars 2020. Deriblant måtte skoler, barnehager, universiteter og høyskoler stenges. Smitteverntiltak og nasjonale og lokale restriksjoner, gjorde ulikt utslag på regionalt arbeids- og næringsliv i Rogaland. Stortinget vedtok endringer i permitteringsreglementet, som blant annet reduserte arbeidsgiveres lønnsplikt i permitteringstiden til 2 dager. Flere opplæringskontor og lærebedrifter ble direkte berørt av økende uro i arbeidsmarkedet, og så seg dessverre nødt til å permittere lærlinger.

I starten på mars 2020 var situasjonen for flere opplæringskontor og lærebedrifter kaotisk. Innrapportering til fylkeskommunen var ikke første prioritet, og fylkesrådmannen ble bedt om å vise forståelse for det. Fylkesrådmannen fikk tidlig i mars på plass et rapporteringssystem som opplæringskontor og lærebedrifter ble informert om 18. mars. Fylkesrådmannen har siden da hatt god oversikt over situasjonen og utviklingen, med utgangspunkt i innrapportering fra- og tett dialog med opplæringskontor og lærebedrifter. I midten av april var antallet på sitt høyeste. Om lag 400 permitterte lærlinger var på det tidspunktet innrapportert til fylkeskommunen.

Tabell 15: Antall permitterte lærlinger, per UP (mars-oktober 2020)									Tabell 16: Kildegrunnlag permitterte lærlinger	
UP	31.mar	16.apr	25.mai	26.jun	27.jul	21.aug	14.sep	23.okt	Tallene gjengitt i tabell 13 baserer seg på innrapportering fra opplæringskontor og lærebedrifter.	
DH	83	84	62	22	17	8	8	2		
SS	73	75	55	32	32	13	9	3		
RM	70	70	67	43	30	5	3	0		
BA	55	71	51	23	19	3	3	0		
EL	37	48	56	42	38	16	16	3		
TP	31	48	35	27	22	8	6	1		
NA	4	4	1	0	0	0	0	0		
HO	0	0	0	0	0	1	1	0		
Totalt	353	400	327	189	158	54	46	9		

Med et bredt flertall i Stortinget bak seg, innførte Regjeringen en midlertidig ordning, som ga lærlinger som mistet læreplassen en inntektssikring. Dagpengeordningen ble også utvidet ved at permitterte lærlinger kunne motta alternativ opplæring uten å miste retten til dagpenger. I perioden august til oktober så man en betydelig reduksjon i antall permitterte lærlinger. Flere lærlinger som var/hadde vært permittert, avsluttet læretiden sin med gjennomført prøve. Enkelte lærlinger gjennomførte prøve tidligere enn det som normalt er tillatt, etter dispensasjon fra forskrift til opplæringsloven. Flere lærlinger fikk avkortet læretiden sin, etter samme dispensasjonsbestemmelser.

I slutten av desember var det innrapportert 28 permitterte lærlinger i Rogaland. Slik fylkesrådmannen vurderer det, var dette et resultat av et smidigere regelverk, både når det gjelder dagpengeordningen og prøveforskriften. Samtidig var de økonomiske tiltakspakkene fra sentrale utdanningsmyndigheter en viktig og medvirkende årsak til reduksjon i antall permitterte lærlinger. I «Sluttrapportering – Ekstra tiltak for lærlinger, praksisbrevkandidater og lære kandidater», som ble sendt Utdanningsdirektoratet 9. desember 2020, blir effekten av stimuleringsmidlene bekreftet.

Stimuleringsmidler og tiltakspakker

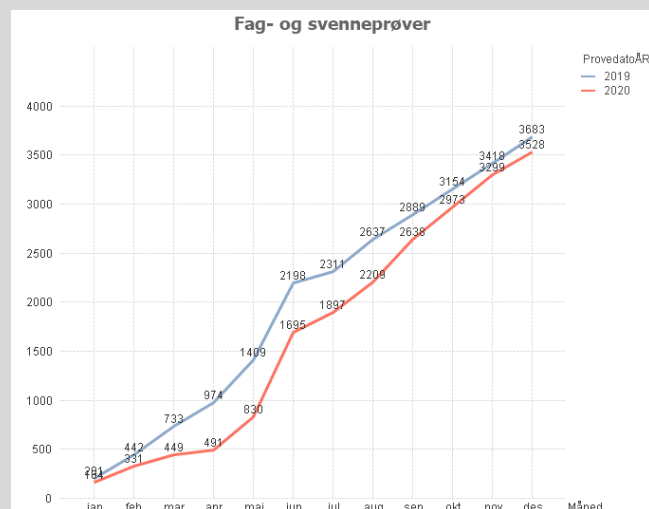
Utdanningsmyndigheten bevilget ekstra midler, for å gjøre fylkeskommunene bedre rustet til å håndtere utfordringene, i kjølvannet av covid-19 utbruddet. Fylkeskommunen startet arbeidet med å konkretisere tiltakspunkter i slutten av august, i tett samarbeid med regionskolene (ansvarlige for VG3, alternativ fagopplæring), opplæringskontor og medlemmer av yrkesopplæringsnemnda. Midlene ble annonsert på hjemmesiden til fylkeskommunen. I tillegg ble det sendt brev til alle registrerte lærebedrifter, opplæringskontor og kommuner for å nå flest mulig. Etter søknadsfristen 15. september, hadde fylkeskommunen mottatt 97 søknader med total søknadssum på kr 29.783.708.

Som det kom fram av sluttrapporten, var de ulike tiltakene knyttet til å skaffe til veie flere lære plasser og for å tilstrebe at permitterte lærlinger, samt lærlinger som stod i fare for å bli permittert, fortsatt skulle ha en lære plass. Det var også viktig å gi støtte til hardt rammede lærefag. Fylkesrådmannen valgte å holde tilbake en del av tilskuddet for en periode. Konsekvensene av pandemien endret seg fra dag til dag, og det var derfor viktig å ha en «buffer» i tilfelle det skulle bli en forverring av situasjonen. Disse midlene ble kort tid etter brukt til å opprette en klasse i boreoperatørfaget, alternativ Vg3 fagopplæring i skole. Per 9. desember hadde bruk av innvilgede midler bidratt til at 297 lærlinger fortsatt var i et læreforhold.

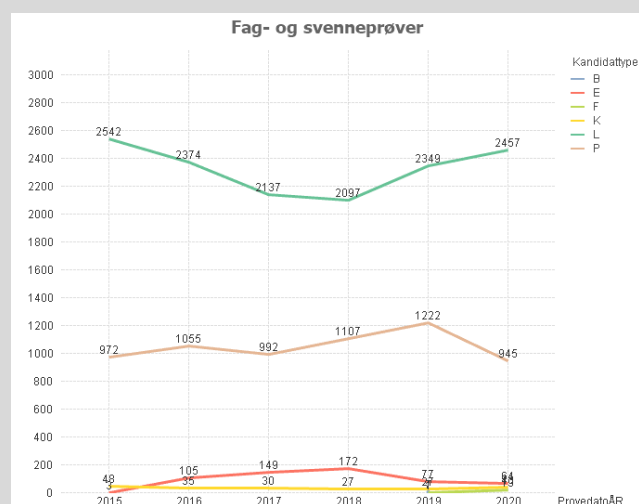
Prøvegjennomføring

I løpet av 2020 ble det nedgang i antall gjennomførte prøver i Rogaland, sammenlignet med 2019. Innføringen av nasjonale og lokale tiltak for å forhindre spredning av korona-viruset, førte til at prøveavviklingen måtte settes på hold. Etter hvert ble det åpnet opp for gjennomføring av prøver, men hovedsakelig i lærefag med kritiske samfunnsfunksjoner, deriblant helsearbeiderfaget. Det var flere fellesmøter på Teams, hvor fylkesrådmannen, opplæringskontor, lærebedrifter, kommuner og prøvenemnder samhandlet. Idemyldring på tvers av grenseoppgangene ga positiv energi og fellesskap, og gode løsninger ble utvekslet.

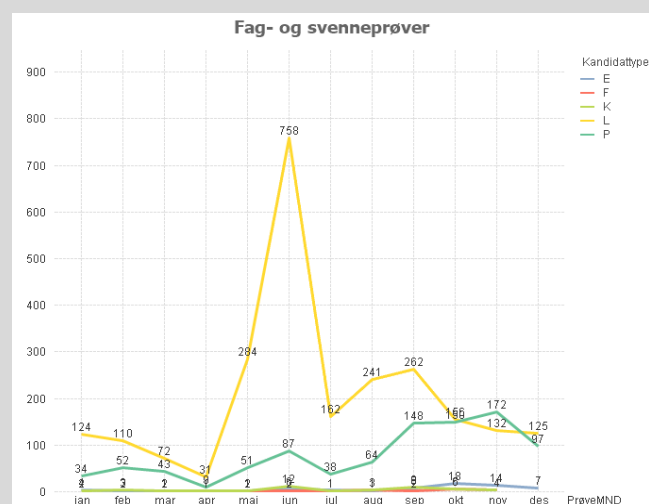
Gjennomføring av prøver skjøt virkelig fart i perioden april til mai. Forklaringen er nok med utgangspunkt i at sentrale utdanningsmyndigheter ga nasjonal dispensasjon fra prøveforskriften. Det ga fylkesrådmannen større handlingsrom i forhold til praktisk gjennomføring av prøve. Kravet om at hele prøvenemnda skal være fysisk til stede på prøvestedet ved prøve start og prøve slutt, ble tatt bort. Samtidig var det viktig å prioritere prøveavvikling for lærlinger som nærmet seg slutten på læretiden. En oppadstigende kurve i perioden mai-juni bekrefter nettopp dette.

Tabell 17: Prøver 2015 til 2020 (utviklingstrekk)**Tabell 18:** Progresjon av gjennomførte prøver, for 2019 og 2020

Etter sommerferien var det økning i antall smittede av korona-viruset. Sammen med ferieavvikling forklarer det nedgangen i antall gjennomførte prøver for denne perioden, slik fylkesrådmannen vurderer det. Ytterligere nedgang i antall gjennomførte prøver, fra september til desember, kan delvis forklares med at de fleste prøver etter kontrakt i hovedsak var avlagt. Det ble en merkbar nedgang i gjennomførte prøver for praksiskandidatene i 2020, og som det kommer frem av tabell 20 varierte antall gjennomførte prøver for denne gruppen betydelig gjennom året. Fylkesrådmannen viser til at prøvenemndene først og fremst prioriterte prøver knyttet til kontrakt.

Tabell 19: Gjennomførte prøver etter kandidattype, 2015-2020

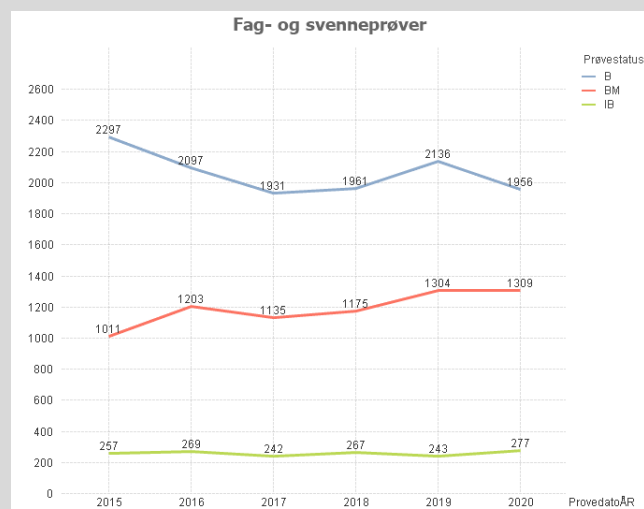
MERK: E=Elev, F=Fagbrev på jobb, K=lærekandidat, L=Lærling og P=Praksiskandidat

Tabell 20: Gjennomførte prøver etter kandidattype, 2020

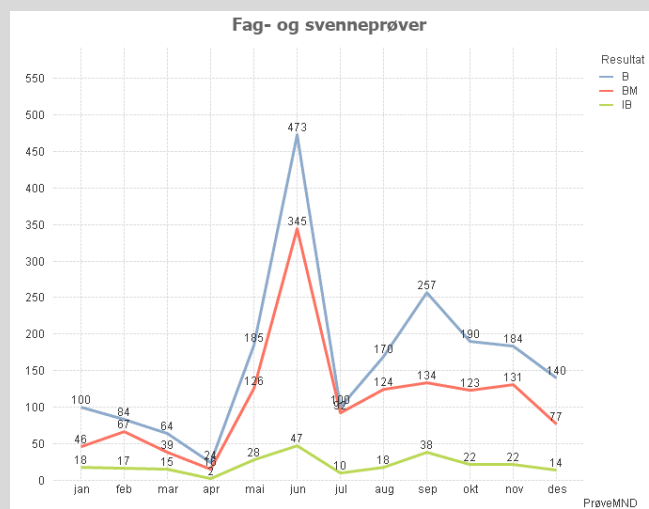
MERK: E=Elev, F=Fagbrev på jobb, K=lærekandidat, L=Lærling og P=Praksiskandidat

Det har vært en jevn økning i antall prøver Bestått og Bestått Meget i Rogaland fra 2017 til 2019. Når det gjelder prøver med resultatet Bestått, var det en nedadgående kurve i 2020. Endringen må ses i sammenheng med en reduksjon i totalt antall gjennomførte prøver, slik fylkesrådmannen vurderer det. Det var likevel økning i antall prøver med resultatet Ikke Bestått. Som det kommer frem av grafen i tabell 21 og 22, har ikke bildet endret seg drastisk på området, til tross for en topp i grafen i juni og september. Fylkesrådmannen har dessverre ikke fått innhentet en oversikt over hvor mange kandidater som var oppe til andre gangs fagprøve etter juni og september 2020.

Tabell 21: prøvestatus, 2015-2020

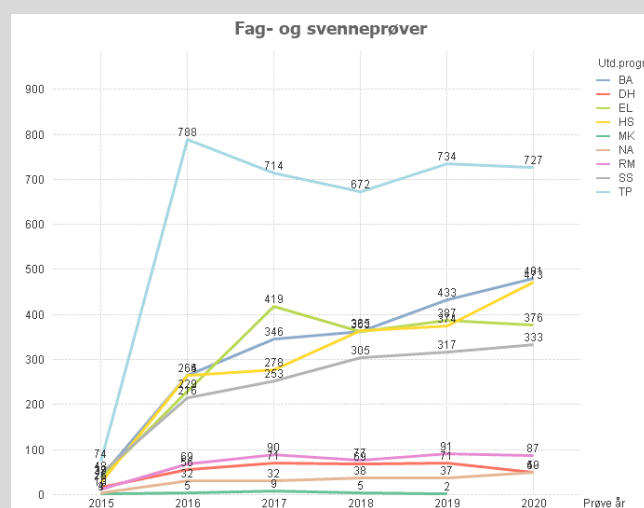

Tabell 22: prøvestatus, 2020

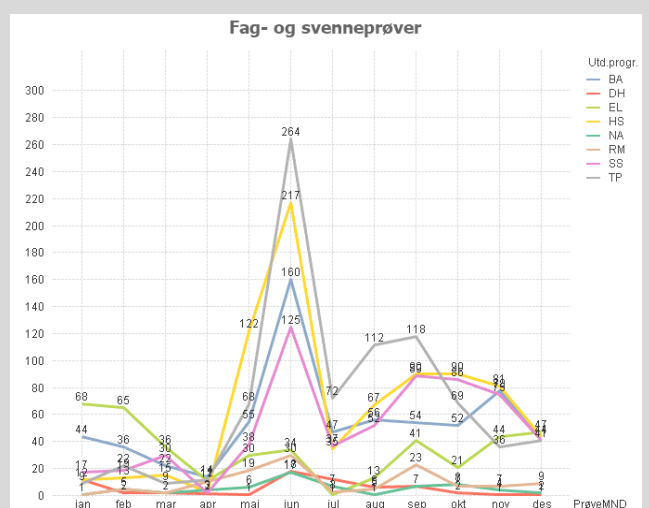

Fylkesrådmannen går ikke nærmere inn på tendenser innen de ulike utdanningsprogrammene, men viser til økning i avlagte prøver innen helse- og oppvekstfagene. Det kan dels forklares med at det gjennomgående har vært mange prøver i disse lærefagene over flere år. Samtidig ble oppmeldinger til prøve for helsearbeiderfaget prioritert, med hensyn til kritiske samfunnsfunksjoner i etterkant av koronautbruddet.

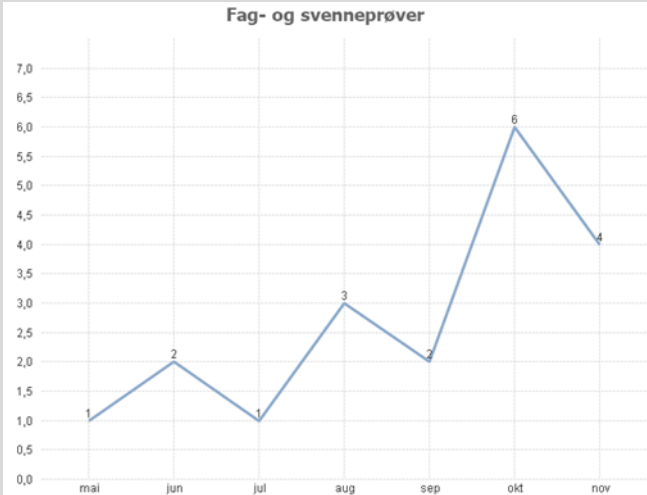
Tabell 21: prøver fordelt etter utdanningsprogram, 2015-2020

Tabell 22: prøver fordelt etter utdanningsprogram, 2020

Fylkesrådmannen konkluderer med at opplæringskontorene, lærebedriftene, kommunene og prøvenemndene gjorde en fremragende innsats i få lagt til rette for prøvegjennomføring, på tross av de begrensinger og muligheter som var.

Tabell 25: Gjennomførte prøver Fagbrev på jobb, 2020	Tabell 26: Supplerende informasjon Fagbrev på jobb, 2020																
Fag- og svenneprøver <table border="1"> <thead> <tr> <th>Måned</th> <th>Antall prøver</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>mai</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>jun</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>jul</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>aug</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>sep</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>okt</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>nov</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>	Måned	Antall prøver	mai	1	jun	2	jul	1	aug	3	sep	2	okt	6	nov	4	Det er totalt gjennomført 19 prøver etter Fagbrev på jobb-kontrakt, 11 avlagte prøver med resultatet Bestått og 8 avlagte prøver med resultatet Bestått Meget. Praktiske og juridiske uavklarheter forsinket oppstarten av opplæringsordningen, både lokalt og nasjonalt. Administrasjonen har fått på plass nye retningslinjer, etter konkretiseringer fra Statsforvalteren i Rogaland. Fylkesrådmannen venter en betydelig økning i antall Fagbrev på jobb-kontrakter kommende år.
Måned	Antall prøver																
mai	1																
jun	2																
jul	1																
aug	3																
sep	2																
okt	6																
nov	4																

Konklusjon

2020 ble et år preget av tøffe tak for alle involverte i fagopplæringssystemet. Smittevernstiltak og påfølgende usikkerhetsmomenter for regionalt arbeids- og næringsliv i Rogaland satte sitt preg, men mer enn noe viste 2020 at fagopplæringen i Rogaland står samlet og støtt i krisetider. Å oppsummere et krevende år i korte trekk er ingen enkel oppgave, men lysglimt i form av engasjement, vilje og samarbeid har utvilsomt vært nøkkelen til å snu en dyster start på året til det bedre. Fylkesrådmannen avslutter saken med å gi honnør til alle som bidro i å få dette til; opplæringskontorene, lærebedriftene, skolene, prøvenemndene og ikke minst, lærlingene, lære kandidatene og praksisbrevkandidatene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/17024- 2
Saksbehandler: Bjarne Grefstad
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Anmodning om uttalelse - søknad etter friskoleloven - Biss College AS**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
34/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget

Sammendrag

Vi har mottatt henvendelse fra Utdanningsdirektoratet (Udir) datert 2. mars d.å. med 3 måneders svarfrist, vedrørende søknad om etablering av Biss College AS i Stavanger.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune ser på opprettelsen av Biss College AS med tilbud innen Vg2 Diploma Programme 1 og Vg3 Diploma Programme 2 (IB) som positivt for elever i Rogaland og har ingen innvendinger til at så skjer.

Inge Smith Dokken
Fylkesrådmann

Joar Loland
Fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Biss College AS søker om godkjenning etter friskoleloven. Det fremgår av søknaden at skolen ligger i Rogaland.

Skolen ønsker å drive sin virksomhet på grunnlag av Friskoleloven § 2-1, andre ledd bokstav c) internasjonalt.

Problemstilling

Rett til uttalelse

Vertsfylket har rett til å uttale seg om søknaden før Utdanningsdirektoratet fatter vedtak i saken, jf. friskoleloven § 2-1 første ledd. Retten til å uttale seg er nærmere beskrevet i Prop. 84 L (2014-2015), Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) og Innst.O. nr. 88 (2006-2007). Her fremgår det bl.a. at direktoratet etter en skjønnsmessig vurdering kan godkjenne nye skoler eller driftsendringer.

I den skjønnsmessige vurderingen legges det blant annet vekt på hvilke konsekvenser en godkjenning vil få for den offentlige skolestrukturen, skolefaglige hensyn, behovet for skolen og budsjettmessige hensyn. Ved vurderingen av hvilke konsekvenser en godkjenning etter friskoleloven vil få for den offentlige skolestrukturen, vil det kunne være relevant å legge vekt på uttalelsen fra vertsfylket.

Uttalelsen skal ikke i seg selv være avgjørende for hvorvidt en søknad imøtekommes eller ikke, men inngå som en del av grunnlaget for direktoratets skjønnsmessige vurdering.

Uttalelsen

Fylkeskommunen står fritt til å gi en uttalelse uavhengig av om den stiller seg nøytral, er positiv eller negativ til søknaden. Dersom det ikke gis en uttalelse, legges det til grunn at det ikke foreligger konkrete innsigelser. En gjør for ordens skyld oppmerksom på at en etablert friskole kan fritt flytte innenfor vertsfylkes grenser.

Dersom vertsfylket mener at en etablering eller en utvidelse av tilbudet vil få negative konsekvenser for skolestrukturen, vil det i vurderingen av innsigelsene ha betydning i hvor stor grad, og hvor godt, de negative konsekvensene er sannsynliggjort. Det er f.eks. ikke tilstrekkelig bare å vise til at fylkeskommunen på prinsipielt grunnlag er negativ til etablering av friskoler. En viser til at hensynet til saksbehandlingsprosessen tilsier at omfanget av dokumentasjonen ikke bør være mer omfattende enn at det tilstrekkelig underbygger vertsfylkets syn på etableringen av den omsøkte skolen.

Departementet påpeker likevel at jo bedre og mer relevant en innsigelse fra vertsfylket er begrunnet og sannsynliggjort, desto større betydning vil den ha for utfallet av søknadsbehandlingen.

Saksopplysninger

Biss College AS søker om etablering i Rogaland, med kontorsted i Stavanger og ønsker å tilby utdanninger innen følgende:

Diploma Programme (IB)	Søkt nytt utdanningsprogram og elevtall + 60
Vg2: Diploma Programme 1 (STUSP2Z)	Ny
Vg3: Diploma Programme 2 (STUSP3Z)	Ny

Fylkesrådmannens vurderinger

I Rogaland har vi i dag to offentlige skoler som har IB; St. Olav og Vardafjell videregående skoler, og selv om man har to skoler fordelt på nord- og sørfylket er dette ikke nok elevplasser etter behovet.

Opplæringsutvalget har behandlet sak fra British International School der man uttrykker bekymring for kapasiteten ved på IB i sørfylket, spesielt St. Olav videregående skole. Det er høy søking til tilbudet, og St. Olav videregående skole har ikke kapasitet til å utvide sine tilbud innen IB.

På bakgrunn av tidligere behandlinger og behov for flere elevplasser innen IB imøteser fylkesrådmannen søknaden om opprettelse av Biss College AS.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune ser på opprettelsen av Biss College AS med tilbud innen Vg2 Diploma Programme 1 og Vg3 Diploma Programme 2 (IB) som positivt for elever i Rogaland og har ingen innvendinger til at så skjer.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/23719- 2
Saksbehandler: Bjarne Grefstad
Avdeling: Opplæringsavdelingen

Anmodning om uttalelse - søknad etter friskoleloven - Hauge videregående skole AS**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
35/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget

Sammendrag

Vi har mottatt henvendelse fra Utdanningsdirektoratet (Udir) datert 23. mars d.å. med 3 måneders svarfrist, vedrørende søknad om opprettelse av nytt programområde, Vg3 påbygging til generell studiekompetanse innen allerede godkjent elevtall ved Hauge videregående skole AS.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune har ingen innvendinger til at Hauge videregående skole AS får opprette nytt programområde – Vg3 påbygging til generell studiekompetanse (PBPBY3) innenfor allerede godkjent elevtall.

Inge Smith Dokken

Fylkesrådmann

Joar Loland

Fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Hauge videregående skole AS søker om godkjenning etter friskoleloven. Skolen ligger i Rogaland og driver sin virksomhet på grunnlag av livssyn og særskilt tilrettelagt opplæring for funksjonshemmede.

Problemstilling

Rett til uttalelse

Vertsfylket har rett til å uttale seg om søknaden før Utdanningsdirektoratet fatter vedtak i saken, jf. friskoleloven § 2-1 første ledd. Retten til å uttale seg er nærmere beskrevet i Prop. 84 L (2014-2015), Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) og Innst.O. nr. 88 (2006-2007).

Her fremgår det bl.a. at direktoratet etter en skjønnsmessig vurdering kan godkjenne nye skoler eller driftsendringer.

I den skjønnsmessige vurderingen legges det blant annet vekt på hvilke konsekvenser en godkjenning vil få for den offentlige skolestrukturen, skolefaglige hensyn, behovet for skolen og budsjettmessige hensyn.

Ved vurderingen av hvilke konsekvenser en godkjenning etter friskoleloven vil få for den offentlige skolestrukturen, vil det kunne være relevant å legge vekt på uttalelsen fra vertsfylket. Uttalelsen skal ikke i seg selv være avgjørende for hvorvidt en søknad imøtekommes eller ikke, men inngå som en del av grunnlaget for direktoratets skjønnsmessige vurdering.

Uttalelsen

Fylkeskommunen står fritt til å gi en uttalelse uavhengig av om den stiller seg nøytral, er positiv eller negativ til søknaden. Dersom det ikke gis en uttalelse, legges det til grunn at det ikke foreligger konkrete innsigelser. En gjør for ordens skyld oppmerksom på at en etablert friskole kan fritt flytte innenfor vertsfylkes grenser.

Dersom vertsfylket mener at en etablering eller en utvidelse av tilbudet vil få negative konsekvenser for skolestrukturen, vil det i vurderingen av innsigelsene ha betydning i hvor stor grad, og hvor godt, de negative konsekvensene er sannsynliggjort.

Det er f.eks. ikke tilstrekkelig bare å vise til at fylket på prinsipielt grunnlag er negativ til etablering av friskoler. En viser til at hensynet til saksbehandlingsprosessen tilsier at omfanget av dokumentasjonen ikke bør være mer omfattende enn at det tilstrekkelig underbygger vertsfylkets syn på etableringen av den omsøkte skolen.

Departementet påpeker likevel at jo bedre og mer relevant en innsigelse fra vertsfylket er begrunnet og sannsynliggjort, desto større betydning vil den ha for utfallet av søknadsbehandlingen.

Blant annet vil man kunne vektlegge:

Endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser

I vurderingen legger man blant annet vekt på de budsjettmessige konsekvenser etablering av en friskole vil kunne ha, for eksempel ved at etableringen vil legge vesentlige bindinger på skolestrukturen og dermed begrense muligheten til å foreta (om)prioriteringer mellom ulike tjenesteområder. I tilfeller hvor det allerede er foretatt investeringer i nye skoleprosjekter, kan dette også være av betydning.

Saksopplysninger

Det søkes om nytt programområde, Vg3 påbygging til generell studiekompetanse (PBPBY3), for 8 elever innen allerede godkjent elevtall:

Studiespesialisering påbygging (PB)		Søkt elevtall + 8	
Vg3: Vg3 påbygging til generell studiekompetanse (PBPBY3)		Ny	
		Gjeldende godkjenning	Søkt reduksjon
Bygg- og anleggsteknikk		40	-8
Vg1: Bygg- og anleggsteknikk (BABAT1)		X	X
Vg2: Anleggsgartner (BAANG2)		X	X
Vg2: Betong og mur (BABOM2)		X	X
Vg2: Tømrer (BATMF2)		X	X

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen ser ingen problemer med å la skolen opprette nytt programområde innen Vg3 påbygg.

Skolen oppgir i søknaden som grunn for opprettelsen at det er et ønske fra skolens elevråd, og at skolens elever ønsker et påbygg for generell studiekompetanse ved skolen.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune har ingen innvendinger til at Hauge videregående skole AS får opprette nytt programområde – Vg3 påbygging til generell studiekompetanse (PBPBY3) innenfor allerede godkjent elevtall.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/20634- 2
Saksbehandler: Bjarne Grefstad
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Anmodning om uttalelse - søknad etter friskoleloven - Tryggheim Forus AS**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
44/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
36/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget

Sammendrag

Vi har mottatt henvendelse fra Utdanningsdirektoratet (Udir) datert 9. mars d.å. med 3 måneders svarfrist, vedrørende søknad om utvidelse av elevtall innen idrettsfag ved Tryggheim Forus AS.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune er positiv til opprettelsen av Vg1, Vg2 og Vg3 Idrettsfag med 100 elevplasser ved Tryggheim Forus AS. Fylkeskommunen forutsetter at opprettelsen ikke går på bekostning av den hallkapasitet som Rogaland fylkeskommune i dag disponerer for sine tilbud innen idrettsfag.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 44/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Rogaland fylkeskommune er positiv til opprettelsen av Vg1, Vg2 og Vg3 Idrettsfag med 100 elevplasser ved Tryggheim Forus AS. Fylkeskommunen forutsetter at opprettelsen ikke går på bekostning av den hallkapasitet som Rogaland fylkeskommune i dag disponerer for sine tilbud innen idrettsfag.

Inge Smith Dokken
Fylkesrådmann

Joar Loland
Fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Tryggheim Forus AS søker om godkjenning etter friskoleloven. Skolen ligger i Rogaland. Skolen driver sin virksomhet på grunnlag av et livssyn.

Problemstilling

Rett til uttalelse

Vertsfylket har rett til å uttale seg om søknaden før Utdanningsdirektoratet fatter vedtak i saken, jf. friskoleloven § 2-1 første ledd. Retten til å uttale seg er nærmere beskrevet i Prop. 84 L (2014-2015), Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) og Innst.O. nr. 88 (2006-2007).

Her fremgår det bl.a. at direktoratet etter en skjønnsmessig vurdering kan godkjenne nye skoler eller driftsendringer.

I den skjønnsmessige vurderingen legges det blant annet vekt på hvilke konsekvenser en godkjenning vil få for den offentlige skolestrukturen, skolefaglige hensyn, behovet for skolen og budsjettmessige hensyn.

Ved vurderingen av hvilke konsekvenser en godkjenning etter friskoleloven vil få for den offentlige skolestrukturen, vil det kunne være relevant å legge vekt på uttalelsen fra vertsfylket. Uttalelsen skal ikke i seg selv være avgjørende for hvorvidt en søknad imøtekommes eller ikke, men inngå som en del av grunnlaget for direktoratets skjønnsmessige vurdering.

Uttalelsen

Fylkeskommunen står fritt til å gi en uttalelse uavhengig av om den stiller seg nøytral, er positiv eller negativ til søknaden. Dersom det ikke gis en uttalelse, legges det til grunn at det ikke foreligger konkrete innsigelser. En gjør for ordens skyld oppmerksom på at en etablert friskole kan fritt flytte innenfor vertsfylkes grenser.

Dersom vertsfylket mener at en etablering eller en utvidelse av tilbudet vil få negative konsekvenser for skolestrukturen, vil det i vurderingen av innsigelsene ha betydning i hvor stor grad, og hvor godt, de negative konsekvensene er sannsynliggjort.

Det er f.eks. ikke tilstrekkelig bare å vise til at fylkeskommunen på prinsipielt grunnlag er negativ til etablering av friskoler. En viser til at hensynet til saksbehandlingsprosessen tilsier at omfanget av dokumentasjonen ikke bør være mer omfattende enn at det tilstrekkelig underbygger vertsfylkets syn på etableringen av den omsøkte skolen.

Departementet påpeker likevel at jo bedre og mer relevant en innsigelse fra vertsfylket er begrunnet og sannsynliggjort, desto større betydning vil den ha for utfallet av søknadsbehandlingen.

Blant annet vil man kunne vektlegge:

Endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser

I vurderingen legges det blant annet vekt på de budsjettmessige konsekvenser etablering av en friskole vil kunne ha, for eksempel ved at etableringen vil legge vesentlige bindinger på skolestrukturen og dermed begrense muligheten til å foreta (om)prioriteringer mellom ulike tjenesteområder. I tilfeller hvor det allerede er foretatt investeringer i nye skoleprosjekter, kan dette også være av betydning.

Saksopplysninger

Det søkes om utvidelse med utdanningsprogram for Idrettsfag med 100 nye elevplasser:

	Gjeldende godkjenning	Søkt utvidelse +
Idrettsfag (ID)	0	100
Vg1: Idrettsfag Vg1 (IDRET1)		Ny
Vg2: Idrettsfag Vg2 (IDIDR2)		Ny
Vg3: Idrettsfag Vg3 (IDIDR3)		Ny

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen er i utgangspunktet ikke negativ til at Tryggheim Forus AS kan tilby elevplasser innen idrettsfag, men man er samtidig bekymret for om skolen kan tilby gode nok undervisningslokaler, da fylkeskommunen allerede beslaglegger det meste av hall-kapasiteten som er tilgjengelig i dette geografiske området.

Skolen driver i godkjente lokaler i Prinsens vei 3 og 8, og det har vært gjennomført en mulighetsstudie mellom grunneier og Sandnes kommune i forhold til drift av skole i Torneroseveien 12 og 14, som er nabotomter til Prinsens vei 3.

Skolen i samarbeid med grunneier NLM Eiendom Stavanger er i gang med detaljregulering av disse tomtene og utvidelse av skolens elevtall vi inngå i denne prosessen.

Nærmeste friskole som bygger på en kristent livssyn og som tilbyr idrettsfag er lokalisert i Lyngdal, noe som innebærer at elevene må flytte for å kunne få tilsvarende utdanningstilbud.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune er positiv til opprettelsen av Vg1, Vg2 og Vg3 Idrettsfag med 100 elevplasser ved Tryggheim Forus AS. Fylkeskommunen forutsetter at opprettelsen ikke går på bekostning av den hallkapasitet som Rogaland fylkeskommune i dag disponerer for sine tilbud innen idrettsfag.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/27669- 1
Saksbehandler: Øystein Hennig, Kristin Dybdal Holthe, Ståle Wold
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Status for skolebruksplanen 2020

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
50/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
37/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Sammendrag

De fleste rehabiliterings- og byggeprosjekt går som planlagt, i tråd med rulleringen av skolebruksplanen 2020. Den økonomiske rammen er justert for enkelte av prosjektene.

Utbygging og rehabilitering ved St. Olav vgs. har møtt på betydelige utfordringer. Det er nå utarbeidet en justert skisse for 180 nye elevplasser som også byantikvar og planmyndigheter er positiv til. Løsningen ivaretar trehusene på skoletomten og gir en helhetlig løsning for skolen. Arbeidet med reguleringsplanen er litt forsinket. Det kan føre til at bygget ikke står ferdig til skolestart 2024 som planlagt.

Også i arbeidet med rehabilitering og utbygging ved Skeisvang vgs. har det oppstått en ny situasjon. Rogaland fylkeskommune og Haugesund kommune er fortsatt i dialog om samlokalisering mellom Skeisvang vgs. og Haugesund kulturskole. Det fremmes en egen sak om dette, parallelt med denne saken.

Fylkesrådmannen er kontaktet av Suldal kommune i forbindelse med renovering av hybler til 75 elever ved Toppvolley på Sand. Dialogen har startet og fylkespolitikere vil bli orientert når det foreligger noe konkret i saken. Det saken dreier seg om er om Rogaland fylkeskommune kan inngå en leieavtale for bruk av hyblene.

Fylkesrådmannens innstilling

Skolebruksplanen – status pr. juni 2021 tas til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 50/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Skolebruksplanen – status pr. juni 2021 tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Elevtallsutviklingen er styrende for hvordan vi forvalter og organiserer skolene. Målet med skolebruksplanen er å sikre at vi har elevplasser til alle med rett på skoleplass, i bygg tilpasset skolenes pedagogiske behov. Skolebruksplanen har et langsiktig perspektiv og skal legge til rette for fleksible og robuste løsninger for de neste 15 årene. Den gir forutsigbarhet når det gjelder investeringer, hvilke bygningsmessige tiltak som skal gjennomføres og når det skal skje. Skolebruksplanen er de folkevalgte styringsdokument for å sikre en økonomisk bærekraftig løsning innenfor de bygningsmessige og økonomiske rammene som er satt.

Siden 2019 er skolebruksplanen lagt fram årlig, og den behandles parallelt med kommende års budsjett og økonomiplan. I tillegg fremmer fylkesrådmannen en orienteringssak eller «løypemelding» til fylkestinget hvert år i juni. Her beskrives status for de byggeprosjektene som har startet opp og for de som har oppstart kommende høst.

Problemstilling

Med denne saken orienteres de folkevalgte om status for de rehabiliterings- og byggeprosjektene som ble vedtatt ved rullering av skolebruksplanen 2020.

Saksopplysninger – status for skolene

Økt tilflytting i midtfylket betyr at behovet for elevplasser for skoleåret 2021/2022 er økt med ca 100 i forhold til tidligere stipulert. Det er ikke registrert tilflytting til nordfylket utover det som er beskrevet i rullering av skolebruksplanen.

I beskrivelsen av status pr. juni 2021 omtales skolene alfabetisk, slik også skolebruksplanen gjør.

For investeringer knyttet til skolebruksplanen, viser fylkesrådmannen til økonomiplan 2021-2024 som beskriver kostnader for de byggeprosjektene som er vedtatt.

Bergeland vgs

En utvidet leieavtale for Badehusgaten ble vedtatt i fylkesutvalget våren 2021. Fylkesrådmannen vil vurdere å oppgradere takterrasse over kroppsøvingsareal pga. lekkasje.

Bryne vgs

Time kommune har vedtatt å bygge to nye idrettshaller på skolens nabotomt. RFK planlegger å leie den gamle Timehallen og en av de nye idrettshallene. De nye hallene vil trolig stå klar til skoleåret 2023/2024.

Det arbeides med leie av lokaler på Vardheia grunnet økt behov innen voksenopplæring (bygg- og anleggsteknikk). Egen sak om leieforholdet fremmes for fylkesutvalget.

Dalane vgs

Oppgraderinger pågår og skal være ferdig i løpet av 2022. En egen sak om leie av lokaler til energioperatorfaget fremmes for fylkesutvalget før sommeren.

Godalen vgs

Rom- og funksjonsprogram, samt forprosjekt er vedtatt og byggearbeidet er startet. Egen sak om behov for erstatningslokaler i deler av byggeperioden fremmes for fylkesutvalget. Utbyggingen ferdigstilles til skoleåret 2023/2024 som planlagt.

Vedtatte midler er ikke tilstrekkelig for å dekke inventar og utstyr til de nye elevplassene. Dette gjelder spesielt for de elevplassene som flyttes fra SOTS til Godalen vgs. Fylkesrådmannen vil be om en økning i investeringsbudsjettet for 2023.

Haugaland vgs

En mulighetsstudie for rehabilitering av verksted skal være ferdig i mai. Vedtatte midler er ikke tilstrekkelig for å dekke nytt utstyr. Fylkesrådmannen vil be om en økning i investeringsbudsjettet for 2022.

Hetland vgs

Rom- og funksjonsprogram, samt forprosjekt er vedtatt. Bygget skal stå klart til skoleåret 2023/2024

Hollenderhaugen skolesenter og UngInvest (Nordfylket)

Fylkesrådmannen har satt i gang arbeidet med å finne nye lokaler å leie fordi dagens undervisningslokaler er for små og ikke tilfredsstillende helsemessige krav.

Jåttå vgs

Ved rullering av skolebruksplanen ble det satt av midler til utbedring av ventilasjonsanlegg som følge av HMS-krav. Arbeidet videreføres i 2022 med flere midler.

Jåttå vgs bygg D (Hinna)

Egen sak om bruken av bygg D fra skoleåret 2022/2023 er vedtatt i opplæringsutvalget (OU-sak 20/21. Bygget vil kunne romme 300 elevplasser. Drøftingsmøte om flytting av påbyggingsklasser til Jåttå vgs. bygg D er avholdt. Lokalene er klare til bruk høsten 2021.

Videre vil fylkesrådmannen vurdere om Bygg D kan fungere som erstatningslokaler for skoler som er under utbygging og rehabilitering. Bygget kan også være aktuelt for nye klasser som opprettes utover de klassene som ble vedtatt i tilbudsstruktursaken i desember 2020.

Deler av oppfølgingstjenesten flytter til kontorer i underetasjen. Det er tidligere bevilget midler til inventar- og utstyr.

Karmsund vgs – Fagskolen Rogaland avd. Haugesund

Fagskolen Rogaland avd. Haugesund har stort behov for mer areal på grunn av en økning i antall studenter. I tillegg vil Karmsund vgs. trolig få flere elever på voksenopplæringen. Norconsult er engasjert for å vurdere hvordan bygningsmassen kan utnyttes bedre.

Sandnes vgs

Det arbeides med leieavtale i Østerhus Arena for utvidelse med en parallell Idrett (ID) fra skoleåret 2022/2023 for å gi plass til deler av elevtallsveksten. I forbindelse med ombygging av lokaler er det igangsatt en brukerprosess.

Skeisvang vgs

Fylkesrådmannen fremmer parallelt med denne saken en egen sak om status for samarbeidet med Haugesund kommune om samlokalisering med kulturskolen.

Sola vgs

Forprosjekt om oppgradering av teknisk anlegg i «det gamle bygget» legges frem for fylkesutvalget i mai. Fylkesrådmannen vurderer om rom i Velodromen kan benyttes som erstatningslokaler til garasjer og eventuelt undervisningsrom når det tekniske anlegget utbedres. Egen sak om leieforholdet fremmes for fylkesutvalget.

Fylkesrådmannen er i dialog med Sola kommune for å oppdatere leieavtaler for Åsenhallene.

SOTS og Fagskolen Rogaland

Fra høsten 2021 disponerer SOTS leide arealer hos GMC, i tråd med tidligere sak og vedtak i fylkestinget (FT-sak 73/20).

Kjelleren i SOTS-bygget vil fra høsten 2021 være bygget om til simulatorfasiliteter for helsefag for fagskolen og voksenopplæringen.

Norconsult er engasjert for å vurdere rehabiliteringsbehov og utbygging. Det er godkjent 22,5 mill. til dette prosjektet.

Det er opprettet brukergrupper for alle prosesser som innebærer endringene for SOTS.

St. Olav vgs

Fylkestinget godkjente rom- og funksjonsprogram for 180 nye elevplasser og nye kroppsøvingslokaler 8.12.2020. Videre ble det vedtatt at en skal søke å redusere prosjektets omfang, slik at overordnet kostnadsramme kan overholdes.

Funksjonsprogrammet lar seg ikke løse innenfor de rammene økonomi, tomteforhold, byantikvar og planmyndigheter setter. Derfor har fylkesrådmannen vurdert å redusere antall nye elevplasser og prosjektets omfang ellers. Det ble utarbeidet en skisse for å renovere eksisterende kroppsøvingsaler og bygge en ny aktivitetssal, samt å redusere antall nye elevplasser fra 180 til 90. Videre har fylkesrådmannen vurdert om det er mulig å *bygge om eksisterende klasserom*, slik at alle klasserom ved St. Olav har plass til 30 elever (mot 28 i

dag). Dette ville gitt en økning på 150 nye elevplasser (90 nye og 60 knyttet til ombygde klasserom). Men dette alternativet krever flere nye klasserom og ombygginger og viser seg å være dyrere og mer arealkrevende enn å bygge 180 nye elevplasser.

Det er nå utarbeidet en justert skisse for 180 nye elevplasser som også byantikvar og planmyndigheter er positiv til. Løsningen ivaretar trehusene på skoletomten og gir en helhetlig løsning for skolen. Eksisterende kroppsøvingsaler utbedres og det bygges en aktivitetssal i nybygget. Med denne løsningen vil skolen ha noen klasserom med plass til 28 elever og noen med plass til 30.

Arbeidet med reguleringsplanen er litt forsinket. Det kan føre til at bygget ikke står ferdig til skolestart 2024 som planlagt. Det er tidligere varslet at den økonomiske rammen på 211,92 mill. kr ikke dekker alle utfordringer i prosjektet, knyttet til bevaring og ombygging. Økonomi og fremdrift blir nærmere avklart i forprosjektet som skal være klart i januar 2022.

Stavanger katedralskole

Fylkesrådmannen har engasjert arkitektfirmaet Schjelderup og Gram for å skissere grep som kan bidra til en bedre utnyttelse av bygningene, tilby kantine og sikre universell tilgang til skolen. Mulighetsstudien er presentert for OU.

Fylkesrådmannen undersøker muligheten for midlertidig leie av kantineareal og eventuelt mindre undervisningsrom.

Strand vgs

Norconsult er engasjert for å vurdere rom- og funksjonsanalyse. Rapporten er trolig ferdig i løpet av juni.

Øksnevad vgs

Til «kvalitetsforbedrende midler» ble det i 2021 satt av midler til å rehabilitere «1000-huset» slik at det vil være plass til et nytt 30-elevers klasserom. Klasserommet skal være klart til skoleåret 2021/2022.

Oppstart av prosjektering for rehabilitering og utvidelse skjer i løpet av 2022. Arbeidet skal være ferdig til skoleåret 2026/2027.

Ølen vgs

Rehabilitering av elektroanlegg ferdigstilles i løpet av høsten 2021. Administrasjonsbygg er ferdig rehabilitert.

Åkrehamn vgs

Prosjektet ferdigstilles desember 2021. Midler til inventar og utstyr i nybygget var ikke tatt med i forprosjektet (3 mill. kroner), men ble vedtatt i sak om revidert budsjett som ble behandlet i fylkesutvalget i FU-sak 79/21. I tillegg bidrar skolen med 2 mill. kroner fra sitt overskudd.

Suldal kommune og leieavtale med Rogaland fylkeskommune om leie av hybler

Fylkesrådmannen er kontaktet av Suldal kommune i forbindelse med renovering av 75 hybler til elevene ved Toppvolley på Sand. Dagens internat er gammelt og må erstattes med nybygg som Suldal kommune ønsker å bygge. Dialogen har startet og fylkespolitikerne vil bli orientert

når det foreligger noe konkret i saken. Men det saken dreier seg om er om Rogaland fylkeskommune kan gi garanti og inngå en leieavtale for fremtidig bruk av hyblene.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen gir i saken en kort beskrivelse av pågående prosjekter. De fleste prosjektene drives fram etter planen. For Skeisvang vgs. og St. Olav vgs. arbeides det fremdeles med å avklare situasjonen. Disse prosjektene kan dermed bli noe forsinket i forhold til vedtatt skolebruksplan.

I rullering av skolebruksplanen 2021 som legges fram til høsten, vil pågående og nye prosjekt bli grundig omtalt.

Konklusjon

Skolebruksplanen – statusrapport juni 2021 tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse:2021/27547- 1

Saksbehandler: Helge Eide

Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Skjerming av tilrettelagt opplæring og spesialundervisning i så stor grad som mulig i forbindelse med foreslåtte sparetiltak innen opplæring**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
49/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
38/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Sammendrag

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2021 og økonomiplan 2021-24 ble det vedtatt å spare til sammen 53 millioner kroner innenfor videregående opplæring i perioden fram til 2024. Innsparingene omfatter også spesialundervisning og tilrettelagt opplæring, men fylkestinget var opptatt av at disse områdene skulle skjermes i så stor grad som mulig. Det er likevel vedtatt at det skal spares 4 millioner kroner i 2022, og ytterligere 6 millioner kroner i 2023 innenfor spesialundervisning – til sammen 10 millioner kroner i perioden 2021-24.

Fylkesrådmannen har gått gjennom budsjettmodellen til de videregående skolene samt tilbudsstrukturen på tilrettelagt opplæring og vurdert mulige måter å spare ovennevnte beløp, slik at det i minst mulig grad går utover kvaliteten på tilbudet til elever.

Fylkesrådmannens planlagte tiltak er gjengitt i tabell 1.

Fylkesrådmannens innstilling

Sak om skjerming av tilrettelagt opplæring og spesialundervisning i så stor grad som mulig i forbindelse med foreslåtte sparetiltak innen opplæring, tas til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 49/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling**Atle Lunde la fram et tilleggsforslag:**

Fylkesrådet for funksjonshemmede (FRF) går sterkt imot de sparetiltak som vil ramme elever som får tilrettelagt opplæring og spesialundervisning. Dette er en gruppe elever som skal ha en forutsigbar og trygg undervisning i sin skolehverdag. Da kan ikke kvalitet settes opp mot andre fylkers bemanning for å begrunne sparetiltak som vil gå ut over kvaliteten for elever i Rogaland.

Votering

Forslag til vedtak med tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Sak om skjerming av tilrettelagt opplæring og spesialundervisning i så stor grad som mulig i forbindelse med foreslåtte sparetiltak innen opplæring, tas til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmede (FRF) går sterkt imot de sparetiltak som vil ramme elever som får tilrettelagt opplæring og spesialundervisning. Dette er en gruppe elever som skal ha en forutsigbar og trygg undervisning i sin skolehverdag. Da kan ikke kvalitet settes opp mot andre fylkers bemanning for å begrunne sparetiltak som vil gå ut over kvaliteten for elever i Rogaland.

Inge Smith Dokken

fylkesrådmann

Joar Loland

fylkesdirektør

1. Bakgrunn for saken

Fylkestinget vedtok i desember 2020 (sak 0116/20) at det skal spares 53 millioner kroner innenfor videregående opplæring i perioden 2021-24. Dette omfatter innsparinger innenfor spesialundervisning og tilrettelagt opplæring med inntil 4 millioner kroner i 2022 og 6 millioner kroner i 2023 – til sammen 10 millioner kroner. Fylkestinget har samtidig bedt fylkesrådmannen vurdere hvordan man i så stor grad som mulig kan skjerme nevnte område i forbindelse med sparetiltakene.

2. Problemstilling

Fylkesrådmannen vurderer at forslagene til innsparing må være av en slik karakter at de i minst mulig grad går utover kvaliteten på tilbudet til elever som har behov for spesialundervisning.

I saken gjennomgås plan for kutt på området de kommende to årene. Planen for sparetiltak er gjengitt i tabell 1.

3. Saksopplysninger

Hvor mye brukes det på spesialundervisning pr. år i Rogaland?

Rogaland er blant fylkene som bruker mest penger pr. elev på spesialundervisning. Samtidig har vi den laveste andelen elever i denne kategorien – i underkant av 3 prosent. I budsjettmodellen for 2021 ligger det inne 288 millioner kroner på spesialundervisning for alle skoler med denne fordelingen: Lærere 196 millioner kroner og miljøpersonale 92 millioner kroner. Kjøp av tjenester innenfor spesialundervisning og kostnader til opplæring i sosiale- og medisinske institusjoner kommer i tillegg.

Spesialundervisning – ulike organiseringsformer

Omtrent 87 prosent av beløpet over er knyttet opp til egne tilrettelagte opplæringstilbud, hvor elevene får sin opplæring i mindre grupper med høy grad av voksentetthet. De øvrige 13 prosentene går til oppfølging av elever med behov for tilrettelagt opplæring og spesialundervisning i ordinære opplæringstilbud, og fordeles som B-timer til skolene i budsjettmodellen ut fra aktuelle og historiske inntakstall (siste tre år for å skape forutsigbarhet for skolene).

Egne tilrettelagte opplæringstilbud omtales som ulike organiseringsformer av opplæringen, og *elevenes individuelle behov* bestemmer hvilke tilbud de anbefales ut fra sakkyndig vurdering fra pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), og gjennomgang av søknader med vedlegg i fylkeskommunens inntaksteam. Organiseringsformene har ulik gruppestørrelse og ulik grad av dekning av lærere og miljøpersonale. Vi har tre hovedformer i Rogaland, og oversikten viser bemanning i tilbud på 35 t/uke:

1. Størst voksentetthet har organiseringsform hverdagslivstrening (HT) hvor en gruppe er bemannet med 2,45 pedagog og 2,6 miljøpersonale. Vanlig gruppestørrelse er 3-5 elever.
2. Organiseringsform arbeidstrening (AT) har en bemanningsnorm på 1,85 pedagog og 0,8 miljøpersonale pr. gruppe. Vanlig gruppestørrelse er 4-6 elever.
3. Grunnkompetanse i egen gruppe (8-10 elever) har bemanningsnormen 1,64 pedagog og 1,6 miljøpersonale.

Ressurser til spesialundervisning og prinsipper for videre arbeid fra og med skoleåret 2020/21

Fylkesrådmannen etablerte i 2019 en partssammensatt arbeidsgruppe som vurderte om ressursene til spesialundervisning kunne organiseres smartere og mer fleksibelt. Målet med arbeidet var ikke å spare penger, men se på om midler kunne allokteres slik at man nådde enda flere elever. Viktige føringer for arbeidet var inkludering foran segregering, vekt på sluttkompetanse og kvalifisering, samt reduksjon av frafall for utsatte elevgrupper.

Skolene har signalisert behov for økte ressurser for å lage gode, tilpassede opplegg for elever som går mot planlagt grunnkompetanse i ordinære tilbud. Skolenes B-timepott skal dekke tilpasset opplæring og spesialundervisning for de som følger ordinære læreplaner, men er i dag ikke stor nok til å inkludere alle elevene som går mot grunnkompetanse i ordinære klasser. Dette var også en problemstilling som fagforeningene var opptatte av i arbeidsgruppen.

Arbeidsgruppen utarbeidet et omforent notat som ble drøftet med organisasjonene og lagt fram for rektorkollegiet. Det var i hovedsak seks prinsipper som omhandlet følgende tema; Retningslinjer ved kjøp av plass, fleksibel gruppestørrelse i tilrettelagte opplæringstilbud, ressurser for elever med utvidet opplæringsrett, bemanningsnorm i tilrettelagte tilbud, ressurser til grunnkompetanse i ordinære klasser og et grunnbeløp i B-timepotten for alle skoler.

Prinsippene ble gradvis faset inn fra og med skoleåret 2020/21, og vil bli ytterligere hensyntatt kommende skoleår.

Hvordan fordeler Vestland fylke ressurser til de mest ressurskrevende elevene?

Fylkesrådmannen har rettet en henvendelse til vårt nabofylke i nord for å undersøke hvordan de fordeler ressurser til elever med de aller største behovene for tilrettelegging. I Rogaland er dette omtalt som hverdagslivstrening (HT) over. Svaret fra Vestland er gjengitt i kursiv under:

Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommune har organisert arbeidet med tilpassa opplæring inkl. spesialundervisning og tildelinga til føremålet på to ulike måtar;

1. **Hordaland** har organisert tilbodet i egne klassar; HT, HTH og HTA.

Skulane får følgjande tildeling:

- *HTH-grupper (dette er dei «tyngste» gruppene): ordinær gruppestørrelse: 4-6 elevar. Tildeling: 1 årsverk lærar og 2 årsverk assistentar pr gruppe på 5 elevar. Tillegg på 1 årsverk lærar ved auke av gruppestørrelse med 1 elev. Tillegg på 1 årsverk lærar og 1 årsverk assistent ved auke av gruppestørrelse med 2 elevar. For grupper med berre 2 elevar, vert det trekt ut 1 årsverk i tildelinga.*

Budsjettsum vert rekna ut ved bruk av tal årsverk (ressurs) og gjennomsnittsløn pr utdanningsprogram pr skule både til pedagogar og assistentar.

2. For **Sogn og Fjordane** er elevane integrerte i ordinære klassar. Tildelinga er todelt;

1. *Elevar med sterkt nedsett funksjonsevne blir tildelt ressursar med utgangspunkt i sakkunnsing vurdering gyldig for 10. klasse*
2. *Elevar som ikkje har openbart behov for spesialundervisning får tildelt ressursar etter karakterpoeng.*

Vestland fylkeskommune er i gang med arbeid med utarbeiding av ein plan for korleis arbeidet med tilpassa opplæring/spesialundervisning skal organiserast i Vestland. Tildelingsmodellen vi skal ha i Vestland må tilpassast konklusjonane i dette planarbeidet.

Bemanningsnorm på hverdagslivstrening i Rogaland og Vestland

De gruppene som Vestland fylke beskriver som HTH-grupper (for tidligere Hordaland) tilsvarer HT (hverdagslivstrening) i Rogaland. At elevene er integrert i ordinære klasser i tidligere Sogn og Fjordane må ses i sammenheng med hvordan fylkene historisk sett har organisert opplæringen for elever med sterkt nedsatt fysisk og psykisk funksjonsevne. Vestland praktiserer også ulikt inntak for de to gamle fylkene, hvor Sogn og Fjordane har nærskoleinntak. Dette handler både om geografi og demografi.

Oversikten viser at Vestland og Rogaland praktiserer ressurstildelingen til hverdagslivstrening på ulik måte, og bemanningen er merkbart høyere i Rogaland. Vestland har en basisbemanning på 3 årsverk for grupper på 5 elever (1 pedagog og 2 miljøpersonale). Rogaland har pr. i dag en basisbemanning som er to flere ansatte innenfor samme elevgruppe (2,45 pedagog og 2,6 miljøpersonale).

Gjennomgang av skolenes budsjettmodell og ekstraordinære tiltak

Fylkesrådmannen har gått gjennom budsjettmodellen med spesielt fokus på om det er lagt inn ekstraordinære tildelinger til skolene som følge av særskilt ressurskrevende elever. Gjennomgangen viser at Jåttå vgs og Øksnevad vgs har vært tildelt ekstra stillinger til miljøpersonale knyttet opp mot navngitte elever som nå er ferdige eller er i ferd med å avslutte sin videregående opplæring.

Fylkesrådmannen har vært i dialog med aktuelle skoler for legge en plan for avslutning av disse ekstraressursene. Den ene stillingen ved Øksnevad vgs tas ut fra og med kommende skoleår og får derfor ikke virkning på budsjettet i 2022. På Jåttå vgs er det inntil fem stillinger som har vært knyttet opp mot navngitte elever ved skolens tilrettelagte avdeling. Dette er den desidert største blant våre tilrettelagte avdelinger. Tre av stillingene er allerede trukket tilbake med virkning fra og med kommende skoleår, og får ingen innvirkning på budsjettet i 2022.

Innsparingen for begge skolene vil være på omtrent 1,9 millioner kroner fra og med 2023.

Grunnkompetanse i egen gruppe – ulike årsverk knyttet til ulike utdanningsprogram?

Ressursen til pedagoger i tilrettelagte grupper har ligget på 1,64 årsverk i mange år. Det tilsvarer 981 årstimer for alle utdanningsprogram. Utgangspunktet den gang var at man la til grunn den «beste» årsrammen til skolene – uavhengig av hvilket utdanningsprogram elevene gikk på. Grunnkompetanse i egen gruppe tilbys utelukkende innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram.

Utdanningsprogrammene varierer i årstimer og det gir forskjell i leseplikten for pedagoger. Pedagogressursen varierer fra 1,53 på bygg- og anleggsteknikk, naturbruk og restaurant- og matfag til 1,63 på salg, service og reiseliv. Dagens ressurs på 1,64 årsverk pedagog i grunnkompetanse i egen gruppe er altså høyere enn tilsvarende pedagogressurs for ordinære yrkesfaglige utdanningsprogram.

4. Fylkesrådmannens vurderinger

Bemanningsnormen på hverdagslivstrening (HT)

Fylkesrådmannen har i kapittelet over vist til at en bredt sammensatt arbeidsgruppe i perioden 2019-20 utarbeidet prinsipper for videre arbeid i forbindelse med spesialundervisning. Konklusjonene fra denne arbeidsgruppen bør derfor være førende for eventuelle endringer som foreslås i fordelingen av

ressurser til tilrettelagt opplæring og spesialundervisning. Ett av prinsippene var at fordelingen mellom pedagogressurs og ressurs til miljøpersonale burde opprettholdes.

Sammenligningen med Vestland fylke viser at Rogaland bruker betydelig mer ressurser i gruppene for elever med de aller største behovene for tilrettelegging. I Rogaland er vanlig gruppestørrelse på 3-5 elever. I Vestland (Hordaland) er gruppestørrelsen 4-6 elever. Basisbemanningen viser at Rogaland har 2 flere ansatte pr. gruppe enn det som er basisbemanningen i Vestland. Dersom det tas inn 1 ekstra elev i gruppen i Vestland tilføres det 1 pedagogressurs, og tas det inn 2 ekstra elever tilføres 1 pedagog og 1 miljøpersonale.

En liten nedjustering av bemanningsnormen i hverdagslivstrening (HT) i Rogaland vil fortsatt gi vesentlig høyere bemanning enn Vestland fylke har lagt til grunn. Fylkesrådmannen vurderer at pedagogbemanningen fortsatt bør være høy for å sikre et godt faglig utbytte for elevene i hverdagslivstrening.

Dagens bemanningsnorm på 2,45 pedagog og 2,6 miljøpersonale kan justeres til 2,25 pedagog og 2,25 miljøpersonale – som vil gi til sammen 4,5 årsverk i grupper på 3-5 elever. Det er 1,5 årsverk mer enn Vestland fylke har inne som standardbemanning i sine grupper for tilsvarende elever.

En nedgang på 0,2 årsverk pedagog til 2,25 årsverk vil gi en besparelse på 2,5 årsverk i hele fylket. I kostnad utgjør dette 0,9 millioner kroner for høsten 2022, og 2 millioner kroner i helårsvirkning for 2023.

En nedgang på 0,35 årsverk miljøpersonale vil gi en besparelse på 5,1 årsverk i hele fylket. I kostnad utgjør dette 1,5 millioner kroner for høsten 2022, og 3,3 millioner kroner for 2023.

Dette forslaget til justering vil gi en total besparelse på hverdagslivstrening på 2,4 millioner kroner høsten 2022, og 5,3 millioner kroner med helårsvirkning i 2023 (se tabell 1).

Tilbaketrekning av ekstra stillinger som har vært knyttet opp mot navngitte elever

I kapittelet over ble ekstra stillinger som har vært knyttet opp mot navngitte elever og tiltak ved to skoler omtalt. Det viser seg at man sparer 1,9 millioner kroner i 2023 ved at resten av stillingene trekkes tilbake. Fire stillinger er allerede trukket tilbake, og får da innvirkning på 2021-budsjettet.

Fylkesrådmannen har vært i dialog med de to skolene, og lagt en plan for nedtrapping av disse stillingene. Det er et mål at de tas ved naturlig avgang. Skolene trenger derfor nødvendig tid på prosessen.

Spareplanen trer ikke i kraft før i 2022, og besparelsen blir da på 0,9 millioner (halvårsvirkning). I 2023 oppnår man full årseffekt og besparelsen vil være på til sammen 1,9 millioner kroner for begge skolene (se tabell 1).

Grunnkompetanse i egen gruppe – tilpasning av årsramme til utdanningsprogram

Fylkesrådmannen vurderer at årsrammene til grunnkompetanse i egen gruppe bør justeres i tråd med årsrammen som tilhører det enkelte utdanningsprogram. Grunnkompetanse i egen gruppe tilbys innenfor ulike yrkesfaglige utdanningsprogram, og skolene tilbyr ulike programområder med bakgrunn i fasiliteter, skolens øvrige tilbud og kompetanse. Fylkesrådmannen vurderer at denne type tilrettelagte tilbud bør tildeles samme lærerressurs som ordinære opplæringstilbud. Det er ingen grunn til at pedagogressursen i disse gruppene skal være høyere.

Ved å legge til grunn samme lærerressurs som ordinære klasser vil man spare fra 0,01 årsverk til 0,11 årsverk per klasse. Totalt utgjør dette 3,1 årsverk for alle klassene i fylket.

Besparelsen blir på 1,1 millioner kroner for høsten 2022 (halvårsvirkning) og 2,4 millioner med helårsvirkning i 2023 (se tabell 1).

5. Konklusjon

Kostratall viser at Rogaland bruker betydelig mer ressurser på tilrettelagt opplæring enn gjennomsnittet i landet. Nøyaktige tall framgår av egen sak om saldering på opplæringsområdet våren 2020.

Organiseringen av tilrettelagte tilbud varierer i fylkeskommunene. Den mest naturlige sammenlikningen får vi med tidligere Hordaland, nå Vestland. Den er derfor gjengitt i denne saken. Vi ser at denne sammenlikningen også viser høyere ressursbruk i Rogaland.

I saken viser fylkesrådmannen planen for redusert ressursbruk. Alle elever er fortsatt sikret pedagog i alle timer, samt betydelige støtteressurser i form av økt personaltetthet.

Den samlede effekten av tiltakene som er beskrevet i saksframlegget vil høsten 2022 gi en besparelse på 4,4 millioner kroner, og 5,2 millioner kroner våren 2023.

Tabellen under viser at tiltakene til sammen gir en besparelse på 9,6 millioner kroner i 2023 (helårsvirkning).

Tabell 1: Oversikt spareplan for spesialundervisning. Tall i millioner kr.

Oversikt tiltak	Kostnad høsten 2022	Kostnad 2023
Grunnkompetanse i egen gruppe – tilpasning av årsramme	1,1	2,4
Hverdagslivstrening pedagogressurs	0,9	2
Hverdagslivstrening ressurs miljøpersonale	1,5	3,3
Ekstra miljøpersonale Øksnevad vgs	0,3	0,6
Ekstra miljøpersonale Jåttå vgs	0,6	1,3
Sum tiltak	4,4	9,6

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/26313- 1
Saksbehandler: Hilde Blesvik
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Løypemelding fra UngInvest Stavanger og orientering om UngInvest Haugalandet.**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
47/2021	20.05.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
39/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Vedlegg:**Sammendrag**

Fylkesrådmannen gir i denne saken en løypemelding om driften av UngInvest Stavanger, og viser her til resultater og hvordan senteret har jobbet det siste året. Saken vil i tillegg rapportere om oppstarten av UngInvest Haugalandet som ble etablert høsten 2020.

Fylkesrådmannens innstilling

Løypemeldingen tas til orientering

Ordningen med to løypemeldinger årlig endres til en i året som omfatter begge sentrene.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 47/2021 i møte den 20.05.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Løypemeldingen tas til orientering

Ordningen med to løypemeldinger årlig endres til en i året som omfatter begge sentrene.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmannen

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Opplæringsutvalget vedtok i sak 58/2018 å «etablere et Kvalifiseringssenter for ungdom som faller utenfor ordinær opplæring og eksisterende oppfølgingstiltak».

Navnet ble endret til UngInvest i Rogaland som et uttrykk for det tette samarbeidet som er etablert med UngInvest i Buskerud. De to sentrene bruker nå betegnelsen UngInvest Stavanger og UngInvest Haugalandet.

I vedtaket ble det sagt at «Kvalifiseringssenteret rapporterer årlig gjennom kvalitetsmeldingen». Denne blir utarbeidet på grunnlag av en årsrapport som oversendes direktør for opplæring. Opplæringsutvalget ba i sitt vedtak om å få seg «forelagt en løypemelding om arbeidet i kvalifiseringssenteret to ganger i året, med spesielt fokus på iverksatte tiltak».

Intensjonen var å opprette to senter, ett i sør og det andre i nord. Senteret i sør startet opp høsten 2019. I sak 131/2019 besluttet fylkestinget å avsette kr 500.000 for 2020 til etablering av UngInvest i Nord-Rogaland som en del av Hollenderhaugen skolesenter. Samtidig ble det bestemt at tilskuddet skulle utvides til 3,5 millioner kroner i 2021.

Denne saken beskriver status for UngInvest sitt arbeid i Rogaland. Første del er en løypemelding for senteret i sør som nå er slått sammen med Møllehagen skolesenter. Andre del beskriver framdriften i arbeidet med å etablere UngInvest i tilknytning til Hollenderhaugen skolesenter.

Problemstilling

Saken gir en samlet orientering om virksomheten til UngInvest i Rogaland og vurderer den foreløpige effekt av de to sentrene sitt arbeid.

Saksopplysninger

Målsetning og drift

Rammene for arbeidet til Kvalifiseringssenter Rogaland ble klargjort gjennom sak 146/18 til Fylkestinget i desember 2018.

Målet er å skape en virksomhet som bidrar til at ungdom mellom 16 og 24 år som faller ut av, eller står i fare for å slutte i videregående skole, blir opplæringsdyktige, fullfører videregående opplæring og kvalifiserer seg for arbeidslivet.

De tiltak som tas i bruk er basert på et styrkebasert tankesett hvor ungdommene og medarbeiderne jobber sammen i et likeverdig læringsfellesskap. Dette er ment å øke ungdommenes grunnleggende ferdigheter og gi dem trening i sosiale og yrkesfaglige ferdigheter. Det understrekes at metodikken skal være «gjennomgående, konsistent og helhetlig hos alle». Den skal også sikre tett individuell oppfølging mens de er i senteret og i den sårbare overgangen til opplæring i ordinær skole.

Arbeidet til senteret forutsetter et tett og tverretattlig samarbeid med ulike aktører. Samarbeidet skal ta utgangspunkt i den enkelte elevs ståsted og skal foregå på elevens og de foresattes premisser.

Det er etablert en arbeidsgruppe knyttet til UngInvest Rogaland som består av rektor på Møllehagen og Hollenderhaugen skolesenter, leder av skoleseksjonen, PPT,

oppfølgingstjenesten, samt rektor på Åkrahamn vgs. Målsettingen med denne arbeidsgruppen er å bidra til at sentrene oppnår målsettingen om å rekruttere og beholde ungdommer i videregående opplæring og bidra til at de gjennomfører.

Fylkesrådmannen vil i sin vurdering ta utgangspunkt i målsetningene for sentrenes virksomhet. En god løypemelding krever et godt tallgrunnlag noe som gjør det krevende å levere to løypemeldinger pr. år som er det opprinnelige vedtaket fra fylkestinget.

Løypemelding UngInvest Stavanger – Møllehagen skolesenter

Organisatoriske forhold

UngInvest sør ble fra høsten 2020 lagt inn som en avdeling under Møllehagen skolesenter. Bakgrunnen for dette var at en så at det var hensiktsmessig å ha felles administrative funksjoner og samordne deler av den pedagogiske virksomheten.

Opplæringstilbudet

UngInvest Stavanger har verksteder i Bygg og anleggsteknikk (BA), Teknikk og industriell produksjon (TIP) og Restaurant og matfag (RM). Ungdommene kan prøve ut de ulike verkstedene, men skal etter en tid følge et av nevnte programfag. Skaperverkstedet brukes i forlengelsen av de faste verkstedene, og studieverkstedet brukes for å styrke opplæringen i fellesfag på vg1 og vg2. Det blir også lagt vekt på opplæring i grunnleggende ferdigheter, gjennomgang av læringsstrategier og hjelp til å etablere en struktur og oversikt over opplæringen i fagene.

For å skape en relevant opplæring samarbeider UngInvest med næringslivet og andre videregående skoler innen flere utdanningsprogram.

Bemanning

Avdeling UngInvest Sør, har i dag 6,5 stillinger. Tre fulle stillinger i verksteder på BA, RM, TIP og studieverkstedet, en halv stilling i kantinen og en avdelingsleder i full stilling. Avdelingen har også en prosjektstilling med varighet fra 01.08.19 – 31.07.21. Denne stillingen er finansiert med midler fra Sparebankstiftelsen SR-Bank.

Status april 2021

Til sammen har 44 ungdommer vært tilknyttet UngInvest Stavanger skoleåret 2020-2021.

i

Disse kommer fra følgende kommuner:

Hjemkommune	Antall 2019-20	Antall 2020-21
Stavanger	20	26
Sandnes	5	13
Strand	1	1
Rennesøy	1	Inngår i Stavanger
Klepp	1	3
Gjesdal	1	1

Sola	1	1
Egersund		1
Total	30	46

Ungdommene er i alderen fra 16 til 24 år og fordelingen er 25 gutter og 19 jenter.

De 44 ungdommene har fordelt seg på følgende tilbud:

Fordeling	Antall 2019-20	Antall 2020-21
Kursdeltaker Får opplæring med ulike kompetansegivende kurs uten eksamen	22	17
Kursdeltaker Har gjennomført privatisteksamen	2	3
Samarbeidselev med fellesfag og programfag Får tilpasset opplæring ved senteret for en periode, men er elev på en ordinær videregående skole	6	10
Takket nei til tilbudet etter hospitering		8
Sluttet i løpet av perioden av ulike årsaker		7
Total	30	46

I år som i fjor er den største andelen av ungdommene kursdeltakere. Det er en økning fra 2019/20 til 2020/21 i antall som skal opp til eksamen. Tabellen viser at flere er tilknyttet studieverkstedet i tillegg til et annet verksted. I tillegg er det ungdommer som ønsker å fullføre eksamen og kun har tilhørighet på studieverkstedet. Med bakgrunn i endring i læreplan til LK-20 er det viktig å få årets kull til å fullføre engelsk, slik at de ikke trenger å starte på nytt med engelsk på Vg1 neste år.

Utbytte av opplæringen

Målet med virksomheten er å motivere ungdommene til å gå videre med et opplæringstilbud og gjøre dem i stand til å mestre egen tilværelse. Den faglige mestring i ordinær forstand gjenstår det å vurdere når de er tilbake i ordinær opplæring.

Tabellen under viser de valg ungdommene har tatt under eller etter oppholdet på UngInvest. Noen av ungdommene deltar i flere tiltak, og er dermed registrert flere ganger.

Status for årets ungdommer	Antall 2019-20	Antall 2020-21
Planlagt ut i jobb/arbeidspraksis	1	5
Er i jobb/arbeidspraksis		1
Søkt lære	4	0

Søkt vgs for 2020/21 1.feb. og 1.mars	15	20
Fortsetter på vgo, men ikke som samarbeidselev		14
Overført til vgs ila skoleåret		2
Fremdeles hos UI 2020/21	3	2
Verneplikttjeneste	1	1
Folkehøgskole	1	1
Overført til NAV		3
Ikke klar for opplæring. Satt inn andre tiltak i hjemmet (RUPO, BUP, bv.tj)		3
Takket nei til tilbudet etter hospitering		8
Sluttet i løpet av oppholdet av sammensatte årsaker		10
Uavklart /hospitering		7
Vært tilknyttet avdelingen pr 20.04.21	25	46

Status for ungdommene som var på UngInvest Stavanger forrige skoleår viser at et fåtall av dem kom tilbake til senteret etter å ha startet opp i ordinær skole. Årsakene til de som kom tilbake var blant annet at:

- ungdommene var ikke godt nok forberedt/rustet til videregående skole
- ungdommene fikk en lovnad om at de kunne komme tilbake til UngInvest dersom de ikke lyktes
- med bakgrunn i koronaepidemien har det vært utfordrende å finne bedrifter til arbeidspraksis til ungdommene

Tallene for 2020/21 viser at den største andelen av ungdommer har søkt seg inn i ordinær skole, lære eller i arbeidspraksis. De øvrige er enten arbeidssøkende, under hospitering eller fortsetter på UngInvest til høsten. Noen av ungdommene har helseutfordringer som hindrer dem i å komme videre.

Personalets vurdering av opplæringstilbudet

UngInvest legger stor vekt på overordnet del av læreplanverket, sosial læring og utvikling som medborgerkompetanse og livsmestring, samt grunnleggende ferdigheter. Målet er å gjøre ungdommene rustet og styrket til å delta i samfunnet som elev i ordinær opplæring, lærlinge- eller arbeidspraksis.

Ungdommene har sammensatte vansker og utfordrende livssituasjon. UngInvest skal være et annet tilbud enn ordinær videregående skole. Det tar tid å skape positive endringer i form av tro på egne ferdigheter, opplevelse av å mestre, se seg selv som verdifull i et fellesskap, oppnå trygghet og trivsel, samt ta igjen tapt kunnskap og kompetanse etter år med tapsopplevelser.

Ungdommens kontaktlærer er primærkontakt og avgjørende for den oppfølging som ungdommene opplever å få. UngInvest har prioritert arbeidet med å dyktiggjøre

kontaktlærerne. Dette har bl.a. skjedd ved å utarbeide en stillingsbeskrivelse for å synliggjøre og bevisstgjøre dem om den komplekse rollen. Den kollektive praksisen rundt vurdering for læring faglig og sosialt er ukentlig tema i avdelingen.

Ungdommene gir i hovedsak uttrykk for at de trives. Personalet mener at flertallet viser vilje og ønske om å søke seg videre til ordinær skole eller ut i arbeidspraksis, noe som indikerer et ønske om endring og styrket følelse av mestring.

Personalet har lagt vekt på å kartlegge hva som er begrunnelsen til de ungdommene som velger å avslutte tilbudet ved UnglInvest Stavanger. I den forbindelse peker de på at motivasjonen ofte er lav hos ungdommene ved inntak. Ungdommene som takker nei til tilbudet opplever ikke RM, BA eller TIP som relevant opplæring. Videre uttaler ungdommene at de ikke opplever tilbudet på UnglInvest som noe annet enn det skolen kan tilby. Andre har gått over i arbeidsrettede tiltak, noe UnglInvest har bistått dem med.

Ungdommens fravær drøftes jevnlig i fellesmøtene. Dette tas opp med de aktuelle ungdommene og det lages kontrakter med jevnlig evaluering. Ungdommene som har sluttet i løpet av året har i forkant blitt fulgt tett opp av UnglInvest over lang tid og andre hjelpeinstanser er også koblet inn. For andre ungdommer igjen ble rusavhengighet og den psykiske helsen en avgjørende faktor for at de sluttet.

UnglInvest legger selv vekt på at de bør tilstrebe et tettere samarbeid med aktuelle hjelpeinstanser samt foresatte. For å lykkes med dette arbeid, er det avgjørende å trekke i lag med personer som ungdommene anser som sentrale i livet sitt. Videre har personalet konkludert med at utviklingsdialogen mellom ungdom og voksen bør settes mer i system, slik at bevisstheten om egen utvikling synliggjøres for ungdommen på en bedre måte enn i dag. På den måten kan vurdering for læring settes i system med tanke på ungdom som ikke bruker av sin ungdomsrett, men som allikevel skal få kompetansegivende opplæring.

Det gjennomføres halvårssamtaler. Ungdommene får etter perioden ved UnglInvest en sluttattest etter endt opphold.

Samarbeid med elever og foresatte

Det er vesentlig at det skapes tillitsforhold både til ungdommen og deres foresatte. For noen av ungdommene er det naturlig med en sterk involvering av foresatte. For andre, gjerne de eldre ungdommene, blir foresatte en mer perifer part.

Ungdommen har stor medbestemmelse på hvem som skal kalles inn på møter og hvilken informasjon som deles. I praksis settes dette i system av kontaktlærer i dialog med ungdommen. UnglInvest er i prosess for å utvikle gode samarbeidsrutiner.

Samarbeid med andre aktører

UnglInvest er avhengig av å etablere et godt samarbeid med både private og offentlige aktører. Private aktører for å kunne tilby relevante praksisplasser eller støtte til konkrete tiltak. Offentlige etater, og spesielt i de kommunene hvor ungdommene er bosatt, er viktige for å få innsikt i den enkelte ungdoms bakgrunn og i fellesskap kunne samordne tiltak som på en god måte bidrar til den enkelte ungdoms utvikling.

På grunn av korona-situasjonen har møtevirkomheten for det meste foregått på Teams. UnglInvest har hatt begrenset tilgang til for eksempel praksisplasser til ungdommene i denne perioden. Samarbeidsaktører dette året har vært NAV, barneverntjenesten, BUP, RUPO, DPS, Ungbo, Allservice, Opplæringskontoret, Mester Grønn og Julia.

Oppfølgingstjenesten (OT) er viktige når det gjelder inntak og oppfølging av ungdommer som søkes til UnglInvest. I den forbindelse drar en god nytte av OT sin kompetanse inn mot NAV.

Videre har OT en god innsikt i ungdommens skolehistorikk og deres livssituasjon. Det foregår en jevnlig dialog med OT, for å best kunne gi et hensiktsmessig tilbud til ungdommene som står utenfor. OT har en fast kontakt som er knyttet til avdelingen og som deltar i ukentlige møter.

De organisatoriske utfordringene

Personalet i UnglInvest har ulik erfaring og kompetanse i forhold til den rollen de skal ivareta i møte med ungdommer med sammensatte behov. Erfaringer og kjennskap til faglærerrollen ligger i bunn og personalet arbeider med å tilegne seg hvordan en skal jobbe systemisk, sosial- og spesialpedagogisk. Personalet utgjør et profesjonsfellesskap som samlet skal besitte og dele den nødvendige kompetanse for å gi disse ungdommene et godt opplæringstilbud og motivere dem til å kvalifisere seg for framtidige studier eller arbeid.

Komplekse pedagogiske problemstillinger har sjelden entydige svar. Det blir jobbet strukturert for å skape en trygghet blant de ansatte i å utøve det profesjonelle skjønnet i møte med våre ungdommer. «Den vanskelige samtalen», styrker, forventninger og realisme er blant annet tema det arbeides med i profesjonsfellesskapet..

Forrige skoleår kunne ungdommene starte opp uten tilhørighet til et verksted. De kunne velge bygg en dag, RM neste dag, eller arbeid med fellesfag den neste. En slik løsning ble for ressurskrevende, og personalet og ungdom mistet oversikten, det ble for lite forutsigbarhet for ungdommene, og forventningene fra de ansatte uteble i påvente av at ungdommene skulle velge hvilket verksted de ville fortsette på.

I år har ungdommene måttet velge verksted når de starter, prøve det ut over tid, før de kan bytte og prøve et nytt verksted. UnglInvest ser likevel at kontinuerlig inntak utfordrer kontinuitet i opplæringen og dynamikken i elevgruppa. Ungdommer uten kjennskap til TIP starter opp og trenger opplæring i maskinparken, samtidig som de som har etablert seg i gruppa skal ha sin framdrift. Uteblir framdriften for de etablerte ungdommen, faller de fort av. Dette har ført til tanken om et arbeidsfellesskap og en produksjon, slik Hyssingen produksjonsskole driver i Bergen og Ulvik. I tillegg er det ønskelig å legge om inntaksprosedyrene for å sikre en bedre systematikk i oppfølgingen av den enkelte ungdom. UnglInvest Haugalandet har en inntaksprosedyre som er ønskelig å se nærmere på.

Framdrift etablering UnglInvest Nord – Hollenderhaugen skolesenter

Virksomheten til UnglInvest Rogaland ble utvidet fra høsten 2020 med et eget senter i Nord Rogaland, organisatorisk tilknyttet Hollenderhaugen skolesenter. Senteret fikk en budsjetttramme for 2020 på kr 500.000. I tillegg er det satt av midler på et fond som er gitt av SR-bank stiftelsen. Disse midlene er øremerket til ulike formål knyttet til etableringen av UnglInvest Stavanger og UnglInvest Haugalandet. 0,5 mill. av midlene fra SR-Bank er det satt av til en kantine i et felles nybygg som skal etableres innen 2 år. I Økonomiplanen for Rogaland fylkeskommune er det lagt inn en opptrapping til 3,5 millioner i 2021.

Hollenderhaugen skolesenter er en etablert organisasjon som har erfaring med å jobbe med elever og ungdommer som har store hindringer for læring. UnglInvest Nord blir dermed innlemmet i en organisatorisk virksomhet som allerede er etablert og blir knyttet opp til all infrastruktur som senteret har. Dette gjelder lokaliteter, administrasjon, ledelse og organisatorisk arbeid. Ansatte på UnglInvest blir tilsatt i Hollenderhaugen skolesenter.

Våren 2021 har UnglInvest Haugalandet to ansatte. Det langsiktige målet er å dekke alle studieretninger og yrkesfaglige utdanningsprogram. Det er planlagt oppstart full drift august 2021.

Samarbeid

Foruten å etablere det samme samarbeid med eksterne som er beskrevet i løypemeldingen for UnglInvest Sør gjorde UnglInvest Nord følgende: Ved etableringen av UnglInvest Nord ble det ikke var satt av midler til etablering av verksteder. Dette ble kompensert ved å etablere referansegrupper på ulike nivå på Haugalandet. Referansegruppene er satt sammen av representanter fra de videregående skolene, ledere i NAV, Haugaland industri, ASKI, Gamle Slaktehuset, frivillige organisasjoner, opplæringskontorene og andre støttefunksjoner. Disse referansegruppene gir tilgang til utvidet kompetanse og verksteder. Dette arbeidet er påbegynt og en har fått svært gode signaler på at det er ønskelig med et samarbeid omkring kompetanse og lokaliteter/verksteder.

Inntak

Inntak skjer kontinuerlig etter søknad fra ungdom som har falt ut av videregående skoler eller står i fare for å slutte. Det er den unge som selv søker med hjelp fra skolen eller OT. Inntaket er lokalt og det er en stor fordel for å kunne ha et kontinuerlig inntak. Senteret har i samarbeid med OT utviklet et eget system for å gjøre inntaket effektivt og transparent. En OT-veileder er fast på UnglInvest en gang i uken. I tillegg har senteret faste møter månedlig med alle OT-veilederne på Haugalandet der potensielle ungdommer blir løftet fram.

Den som søker, må selv ønske å gå inn i prosesser som kan bidra til en positiv egenutvikling basert på mestringsopplevelser og karakterutvikling i en styrkebasert tilnærming. Det gjennomføres oppstartsamtaler med alle ungdommer og deres foresatte. Senteret har en 14 dager prøveperiode før kontrakten underskrives.

Senteret prioriterer kursdeltakere, det vil si ungdom mellom 16 og 24 år som ikke er i et opplæringstilbud. I dag har senteret 5 kursdeltakere og 4 samarbeidselever. Disse kommer fra Karmøy, Haugesund, Tysvær og Sveio. Ved full drift er ambisjonen å kunne gi et tilbud til minst 20 ungdommer uavhengig av studie- eller utdanningsprogram. Vi planlegger for full drift ved senteret fra januar 2022.

Utbytte av opplæringen

UnglInvest Nord ser allerede i prøveperioden at tilbudet er verdifullt for den enkelte ungdom og familien som helhet. Dette kommer fram i samtaler med ungdommene og deres foresatte.

Ungdommene ved senteret har søkt seg inn i videregående skole, en på TIF, en på bygg- og anleggsteknikk og en i vg2 til barne- og ungdomsarbeiderfaget. Ikke alle ungdommer skal videre til ordinære skoleløp, men ut i arbeidspraksis eller annen virksomhet.

Senteret ønsker å utvide sin evaluering ved å følge ungdommenes utvikling gjennom 5 år. I dette arbeidet vil en bruke en mal fra Viken UngInvest. Dette begrunnes blant annet med forskning av Eifred Markussen som viser til at ungdom som har vært i et tilbud over tid har ofte er i en positiv aktivitet flere år etter at tilbudet er gjennomført. Det er ikke alltid lett å se virkningen tett opp til tiltaket.

Organisatoriske utfordringer

Samarbeidet med de videregående skolene i nordfylket fungerer godt, og arbeidet med samarbeidselevne har gitt resultater i form av elever som har bestått i fag. Skolene er også villig til å stille verkstedene sine til disposisjon.

Det har vært et godt samarbeid mellom Hollenderhaugen skolesenter og Møllehagen skolesenter i mange år. Høsten 2020 ble ledelsen av UngInvest Stavanger lagt under Møllehagen skolesenter. Vi vil dra nytte av det allerede gode samarbeidet vi har hatt og vi vil etablere nye tette samarbeidsrutiner mellom de to sentrene.

Fylkesrådmannens vurdering

UngInvest Stavanger har hatt økt antall ungdommer i senteret og UngInvest Haugalandet har kommet godt i gang i sin korte levetid.

Fylkesrådmannen sitter med et klart inntrykk av at samarbeidet med skolene Møllehagen og Hollenderhaugen, som sentrene nå er organisert under, fungerer godt og at det også gjelder samarbeidet de to sentrene imellom.

Oppfølgingstjenesten framstår som en solid støttespiller for begge og som viktig for å få de rette ungdommene inn i tilbudet, for å kvalitetssikre inntaksprosessen og veien videre for ungdommene. Her er det også gjort en del godt strukturerende arbeid i Stavanger.

Det er etablert samarbeid med næringsliv, støttetjenester som NAV og BUP og andre lokale aktører begge steder. Dette styrker sentrenes mulighet til å lykkes i arbeidet med ungdommene og deres vei videre. Fylkesrådmannen erkjenner de begrensninger som pandemien har skapt for dette samarbeidet, men antar at samarbeidet igjen styrkes når en er tilbake til ordinær drift.

Ungdommene i UngInvest er en sammensatt gruppe og utviklingsdialogen er et viktig redskap som stadig må utvikles. Det er viktig at gjennomføring ikke er det entydige fokuset i arbeidet. Enkelt ungdommer trenger først og fremst tid for å komme i posisjon til læring. UngInvest Stavanger har hatt en økning i antall ungdommer som har vært innom senteret og et økende antall har også ønske om å fullføre fag i vgs nå i vår. UngInvest Haugalandet er godt i gang med sine 9 ungdommer nå i oppstartsåret.

Fylkesrådmannen ser at det er krevende å opprettholde kravet om løypemelding to ganger pr. år og foreslår å endre dette til rapportering gjennom kvalitetsmeldingen, og en årlig løypemelding som inkluderer begge sentrene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse:2021/27632- 1
Saksbehandler: Ståle A Wold
Avdeling: Opplæringsavdelingen

Godkjenning av ny selskapsavtale for Nye Vigo IKS**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
40/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget
27/2021	27.05.2021	Samferdselsutvalget
		Fylkesutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 210319 Oversikt over styre- og representantskapsmedlemmer i Vigo IKS
- 2 Dagens selskapsavtale Vigo IKS 2019 endret 26.08.2019(145770)
- 3 Presentasjon av kostnadsfordelingsmodell Vigo IKS(147578)
- 4 Referat fra ekstraordinært møte representantskapet i Vigo IKS 10. mars 2021.signert
- 5 Selskapsavtale Nye Vigo IKS - Vedtatt i Vigos representantskap 10.03.2021(145769)

Sammendrag

Forslag til ny selskapsavtale for Nye Vigo IKS.

Fylkesrådmannens innstilling

Ny selskapsavtale for Nye Vigo IKS vedtas.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland

fylkesdirektør

Hva er Vigo IKS

Vigo IKS er et interkommunalt selskap, og ivaretar i dag utvikling og forvaltning av fylkeskommunenes felles IT-systemer innen videregående opplæring. Selskapet eies av fylkeskommunene og representantskapet og har ett medlem fra hver fylkeskommune og Oslo kommune, samt et eget selskapsstyre. Selskapet har i dag 10 fast ansatte og frikjøper i tillegg ansatte fra fylkeskommunene ved behov. Selskapets oppgaver omfatter drift, anskaffelser og forvaltning av felles IT-løsninger, primært innenfor utdanningsområdet.

Bakgrunn/fakta (hvorfor avtalen endres)

Regionreformen har ført til færre og større fylkeskommuner, og det er store forventninger til at fylkeskommunene skal ta en tydeligere samfunnsutviklerrolle. For å nå målene må fylkeskommunene arbeide annerledes og ta i bruk ny teknologi, på tvers av alle fagområder. Dette vil kreve større endringer i hvordan fylkeskommunene leverer verdi til sine tjenestemottakere. Man må derfor tenke annerledes på hvordan samfunnsoppgaver og tjenester leveres. Samtidig bør det være enklere å få til samarbeid på ulike områder for å gi større utviklingskraft når antallet fylkeskommuner er mindre.

Innovasjon og digitalisering er to områder hvor det satses nasjonalt, regionalt og lokalt. Erfaringer fra de senere årene har vist at fylkeskommunene har høy effekt av å løse felles utfordringer innen digitalisering og IKT sammen.

Sommeren 2019 ble behovet for nasjonalt fylkessamarbeid innen IKT og digitalisering utredet på bestilling fra fylkesrådmannskollegiet. Utredningen ble utarbeidet av en arbeidsgruppe med representanter fra fylkeskommunene og presenterte hvilket behov man har for et nasjonalt samarbeid innen IKT og digitalisering, hvilke oppgaver som burde legges til samarbeidet, og anbefalt organisering av samarbeidet. Utredningen anbefalte å endre dagens Vigo IKS til å ta en større rolle utover det eksisterende formålet innen utdanning. Etter å ha blitt presentert utredningen og anbefalingen bestilte fylkesrådmannskollegiet en tydeligere gjennomgang av gevinstpotensialet fra arbeidsgruppen, og en juridisk vurdering av den anbefalte organiseringen fra fylkesadvokaten i Viken og Innlandet som ble levert i form av et notat høsten 2019. Deretter ble det utarbeidet et prosjektstyringsdokument for et gjennomføringsprosjekt vinteren 2020 som ble vedtatt godkjent av fylkesrådmannskollegiet i april 2020.

Gjennomføringsprosjektet startet mai 2020, og er organisert med en tverrfaglig arbeidsgruppe med representanter fra fylkeskommunene, Vigo IKS og FOT-samarbeidet*, og en styringsgruppe med representanter fra fylkeskommunene, KS og Vigo IKS. I prosjektet har det blitt utarbeidet et innspill til selskapsstrategi for det nye selskapet, og en revidert selskapsavtale med et formål som gjenspeiler den utvidede rollen Vigo IKS skal ha for sine eiere.

Selskapsavtalen har blitt behandlet av KS-advokatene, i prosjektets styringsgruppe og blitt overordnet presentert for fylkesrådmannskollegiet. Som støtte til det juridiske arbeidet internt har man benyttet kompetanse fra fylkesadvokatene i Innlandet og Viken for å sikre at formålsformuleringen utgjør en lav juridisk risiko opp mot statsstøttereguleringen. For å kvalitetssikre formuleringen har man også fått denne gjennomgått og vurdert av Kluge advokatfirma, som har spesialkompetanse på dette juridiske området.

Endringene i selskapsavtalen er i hovedsak knyttet til formål og økonomisk modell (i §3 og §4). I forbindelse med at fylkesveiadministrasjon ble overført fra Statens vegvesen til fylkeskommunene 01.01.2020 har man kjørt et nasjonalt prosjekt (Fylkesvei IKT) for å bidra til felles IKT-tjenester for håndtering av fylkesveiforvaltningen. Disse oppgavene er det behov for å samarbeide om videre, og fylkesvei IKT-prosjektet må forvaltes videre i en organisasjon eiet av fylkeskommunene. Forslaget til formål for Vigo IKS er derfor justert for å dekke dette ansvarsområdet, samt andre felles områder innen digitalisering og IKT, og IKT-løsninger innen sikkerhet og integrasjon.

Når arbeidsområdet for Vigo IKS endres er det nødvendig å justere den økonomiske modellen for finansiering av VIGO IKS, slik at den differensieres utfra hvilke oppgaver som utføres, og oppfattes rimelig for fylkeskommunene. Den foreslåtte kostnadsfordelingsmodellen er forankret i fylkesrådmannskollegiet. Modellen søker å oppnå en rettferdig kostnadsfordeling, samtidig som den skal bidra til tilstrekkelige stordriftsfordeler for fylkeskommunene. Modellen er utarbeidet i samarbeid mellom fylkesvei IKT-prosjektet (for å ivareta SAMS veiadministrasjon) og Vigo IKS (for å ivareta utdanningstjenestene).

***FOT-samarbeidet ble etablert for 12 år siden innen IKT og digitalisering, mellom nå 5 fylkeskommuner, Troms og Finnmark, Trøndelag, Innlandet, Vestfold og Telemark og Agder.**

Problemstilling

Selskapsavtalen har vært til godkjenning i styret og representantskapet i Vigo IKS. Det foreligger ingen opplysninger om uenighet hos eierne om den nye selskapsavtalen som nå foreligger.

Siden selskapets formål har endret seg og selskapet nå skal håndtere et bredere spekter av felles fylkeskommunale tjenester er det behov for å godkjenne ny selskapsavtale for Nye Vigo IKS. Ny avtale er lagt ved saken som vedlegg 1, og eksisterende avtale som vedlegg 2.

Endringer paragraf for paragraf

Endringene i selskapsavtalen synliggjøres best ved å sammenligne paragraf for paragraf i ny avtale og eksisterende/gjeldende avtale (se nedenfor). Ny avtaletekst er markert med fet skrift.

Til §1 Selskapet:

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §2 Administrasjon:

Endres til:

Vigo IKS har sitt hovedkontor lokalisert i Porsgrunn kommune i Vestfold og Telemark fylkeskommune.

Tidligere selskapsavtale:

Vigo IKS har sin administrative koordinerende enhet lokalisert til Vestfold og Telemark fylkeskommune.

Til §3 Formål og ansvarsområde:

Endres til:

Selskapet er et IKT- og digitaliseringsselskap som skal sørge for effektive og behovsstyrte anskaffelser, forvaltning og drift av digitale tjenester for fylkeskommunenes lovpålagte oppgaver innenfor utdanning og samferdselsforvaltning. Lov om offentlige anskaffelser og reglene om offentlig støtte skal ivaretas. Selskapet skal også tilby nødvendig faglig opplæring og veiledning knyttet til tjenestene som leveres.

Digitale tjenester knyttet til lovpålagte fylkeskommunale oppgaver kan legges til selskapet i tråd med deltakernes behov og bestilling innenfor de rammer representantskapet fastsetter og som ikke er av økonomisk art.

Tidligere selskapsavtale:

Selskapet er et interkommunalt samarbeid med hovedformål å kjøpe inn, videreutvikle og utvikle, eie og/eller forstå drift av IKT-systemer til bruk for videregående skole. Herunder felles inntaks- og forvaltningssystem for elever/lærlinger (VIGO), og andre skoleadministrative systemer som står i naturlig sammenheng med dette.

Selskapet kan også utvikle og forvalte andre fylkeskommunale IKT-systemer som går ut over skolesektoren, og som vedtas av eierne. Selskapet kan inngå avtale med andre om utvikling og drift av ulike systemer.

Selskapet skal videre levere eller formidle nødvendige faglige kurs og veiledning til deltakerne på de systemer hvor man har rettigheter/driftsoppgaver.

Til §4 Eierandel, innskuddsplikt og finansiering

Tittel er endret fra tidligere selskapsavtale hvor den lød: «Eierandel, innskuddsplikt og fordeling av kostnader».

Endres til:

4.1 Eierandel og innskuddsplikt

De 11 deltakerne har hver en eierandel på 1/11 i selskapet.

Hver deltaker er ansvarlig for 1/11 av selskapets økonomiske forpliktelser.

Selskapet finansieres ved at deltakerne kjøper de tjenester selskapet tilbyr innenfor formålet jf. §3. Deltakerne forskuddsbetaler sine kjøp basert på budsjett for selskapet.

4.2 Finansiering

Kostnadsmodellen skal ivareta deltakeres behov på en rettferdig og enkel måte. Det innebærer at administrering av modellen ikke skal skape vesentlige/unødvendige kostnader for selskapet.

Kostnadsmodellen er bygd opp i 3 nivåer:

Nivå 1	Administrative kostnader knyttet til daglig drift av selskapet
Nivå 2	Drift og forvaltning av digitale fellestjenester som støtter lovpålagte fylkeskommunale oppgaver (eksempler på tjenester er støttetjenestene VIGO-BAS og FINT)

Nivå 3	Drift og forvaltning av fagsystemer som støtter lovpålagte fylkeskommunale oppgaver (eksempler på fagsystemer er skoleadministrasjonssystem og veiforvaltningssystem)
---------------	--

For nivå 1 og 2 fordeles kostnadene etter eierandel. For nivå 3 fordeles kostnadene etter egen modell for den enkelte tjenesten.

Kostnadsmodellen har følgende prinsipper:

- Kostnadene fordeles kun mellom medlemmer som benytter den aktuelle tjenesten i henhold til kostnadsmodellen
- For tjenester på området Utdanning legges antall elever til grunn for kostnadsfordelingen.
- For tjenester knyttet til området Samferdsel legges antall lisenser til grunn for kostnadsfordelingen.
- Ved opprettelse av ny nye tjenesteområder skal representantskapet godkjenne et hensiktsmessig grunnlag for kostnadsfordeling.

Representantskapet skal hvert år, i forslag til budsjett foreslå hvor store kostnader som skal dekke utvikling og videreutvikling av systemer. Hver av deltagerne skal årlig betale inn et beløp etter forslag fra representantskapet og vedtak i fylkestinget og bystyret i Oslo kommune med forfall pr. 15. januar til dekning av selskapets felleskostnader, herunder drifts - og utviklingskostnader.

Fordeling av eventuelle regnskapsmessige differanser knyttet til tjenester i nivå 3 skal basere seg på fordelingen av innbetalinger til den aktuelle tjenesten siste regnskapsår jf. forrige punkt om årlige innbetalinger. Et overskudd eller underskudd vil utlignes i neste års innbetalinger.

Dersom selskapet ikke velger å løse merkantile/administrative støttefunksjoner som regnskapsføring, arkivtjenester mv. i egenregi, inngås egen avtale med Vestfold og Telemark fylkeskommune eller andre om kjøp av dette. Utgiftene inngår i selskapets driftsbudsjett.

Tidligere selskapsavtale:

De 11 deltakerne har hver en eierandel på 1/11 i selskapet. Hver deltaker er ansvarlig for 1/11 av selskapets forpliktelser. Representantskapet skal hvert år, i forslag til budsjett foreslå hvor store kostnader som skal dekke utvikling og videreutvikling av systemer. Kostnadene fordeles forholdsmessig etter elevtallet i hver fylkeskommune/kommune. Antall elever i videregående opplæring ved årsskiftet annethvert år skal legges til grunn. For kostnader til systemutvikling og videreutvikling for det enkelte prosjekt skal 70 % av kostnadene deles likt mellom deltakerne og 30 % etter elevtallet.

Øvrige kostnader fordeles etter eierandel/ansvarsdel i selskapet.

Hver av deltagerne skal årlig betale inn et beløp etter forslag fra representantskapet og vedtak i fylkestinget og bystyret i Oslo kommune under egen budsjettpost med forfall pr. 15. januar hvert år til dekning av selskapets felleskostnader, herunder drifts - og utviklingskostnader.

For spesifikke tjenester som ikke er forutsatt dekket i selskapets ordinære drift skal det i tillegg inngås egen avtale om betaling.

Dersom selskapet ikke velger å løse merkantile/administrative støttefunksjoner som regnskapsføring, arkivtjenester mv. i egenregi, inngås egen avtale med Vestfold og Telemark fylkeskommune eller andre om kjøp av dette. Utgiftene inngår i selskapets driftsbudsjett.

Til §5 Representantskapet:

Setningen «Representantskapet vedtar satser og reglement for møtegodtgjørelse til medlemmer i representantskap og styre» strykes da godtgjørelse utbetales etter gjeldende satser og reglement for virksomheten i henhold til den til enhver tid gjeldende kommunelov, ref. §14.

Ny paragraf er da endret til:

Representantskapet er selskapets øverste myndighet, og består av en representant fra hver deltager/eier med to personlige varamedlemmer.

Representantskapet velger representantskapets leder og nestleder samt valgkomité.

Representantskapet velger styremedlemmer, styrets leder, styrets nestleder og revisor.

Representantskapets møtebøker skal fortløpende sendes til deltakerne.

Til §6 Representantskapets møter:

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §7 Styret:

Første ledd er spesifisert og endret til:

Styret i selskapet består av 5 medlemmer med **to** varamedlemmer **i tillegg**.

Andre setning i andre ledd er endret til: **Styret må ha bred faglig kompetanse og ha kompetanse til å forstå fylkeskommunenes behov for utvikling av tjenester, prosesser og arbeidsmåter.**

Setningen lød tidligere «Ved valget må sikres en at alle opplæringsregioner er representert i styret» og endres da selskapets formål utvides fra kun å omfatte utdanningssektoren til å omfatte flere felles fylkeskommunale digitale tjenester.

Nytt ledd i paragrafen:

Det tilligger styret til enhver tid å fastsette de nærmere regler for tjenester selskapet skal yte og prising av disse, forutsatt at disse er i tråd med prinsippene fastsatt i §4.

Forslaget er ment til å eksempelvis kunne benyttes ved etablering av nye tjenester. Skjema fra Altinn har man nå en prosess på, og dersom tjenesten legges til selskapet vil dette medføre en endring i tjenester selskapet skal yte, som må prises. For å unngå en egen politisk behandling i fylkeskommunene på dette, er det ønskelig at selskapet kan gjennom styret vedta å yte nye tjenester for eierne innenfor formålsparagrafen med en prising i tråd med §4.

Ny paragraf lyder i sin helhet:

Styret i selskapet består av 5 medlemmer med to varamedlemmer i tillegg.

Styremedlemmene har en funksjonstid på to år, likevel slik at ved førstegangs valg gis 3 av styremedlemmene en funksjonstid på 3 år. Styret må ha bred faglig kompetanse og ha kompetanse til å forstå fylkeskommunenes behov for utvikling av tjenester, prosesser og arbeidsmåter.

Tilsynet med den daglige ledelse i selskapet tilligger styret. I denne forbindelse skal styret treffe avgjørelser i alle saker som ikke tilligger representantskapet, eller som faller inn under daglig leders oppgaver etter loven. Styret skal m. a. videre sørge for at selskapets regnskaper blir ført i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning/forskrifter for kommunale regnskap, samt at selskapets finansforvaltning er betryggende.

Styret skal bl.a. utarbeide og legge frem for representantskapet til behandling:

- Rammer for strategi (er) – herunder utarbeide selskapets overordnede strategiplan og eventuelle delplaner.
- Forslag til økonomiplan og årlige budsjetter
- Årsregnskap samt en rapport om siste års aktiviteter i selskapet.

Styret skal sørge for at representantskapet til enhver tid har nødvendig oversikt og i tide kan forberede nødvendige disposisjoner.

Driften skal være tilpasset de budsjetter som årlig vedtas av representantskapet.

Det tilligger styret til enhver tid å fastsette de nærmere regler for tjenester selskapet skal yte og prising av disse, forutsatt at disse er i tråd med prinsippene fastsatt i §4.

Styret har videre ansvar for å følge opp de investeringer som vedtas av representantskapet.

Styret ansetter daglig leder.

Styret kan opprette og nedlegge stillinger innenfor gjeldende budsjett.

Styret kan foreta anskaffelser innenfor vedtatt budsjett.

Styret skal legge til rette for at det utarbeides kvartalsvise regnskapsrapporter.

Tidligere avtale:

Styret i selskapet består av 5 medlemmer med varamedlemmer. Styremedlemmene har en funksjonstid på to år, likevel slik at ved førstegangs valg gis 3 av styremedlemmene en funksjonstid på 3 år. Ved valget må sikres en at alle opplæringsregioner er representert i styret. Tilsynet med den daglige ledelse i selskapet tilligger styret.

I denne forbindelse skal styret treffe avgjørelser i alle saker som ikke tilligger representantskapet, eller som faller inn under daglig leders oppgaver etter loven. Styret skal m. a. videre sørge for at selskapets regnskaper blir ført i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning/forskrifter for kommunale regnskap, samt at selskapets finansforvaltning er betryggende.

Styret skal bl.a. utarbeide og legge frem for representantskapet til behandling:

- Rammer for strategi (er) – herunder utarbeide selskapets overordnede strategiplan og eventuelle delplaner
- Forslag til økonomiplan og årlige budsjetter
- Årsregnskap samt en rapport om siste års aktiviteter i selskapet.

Styret skal sørge for at representantskapet til enhver tid har nødvendig oversikt og i tide kan forberede nødvendige disposisjoner.

Driften skal være tilpasset de budsjetter som årlig vedtas av representantskapet.

Styret har videre ansvar for å følge opp de investeringer som vedtas av representantskapet.

Styret ansetter daglig leder.

Styret kan opprette og nedlegge stillinger innenfor gjeldende budsjett.

Styret kan foreta anskaffelser innenfor vedtatt budsjett.

Styret skal legge til rette for at det utarbeides kvartalsvise regnskapsrapporter.

Til §8: Styrets konsultative organ:

Endres til:

Kollegier som rapporterer til fylkesrådmannskollegiet er styrets konsultative organ.

Saker som styret skal forberede, men der avgjørelsesmyndigheten er lagt til representantskapet, kan før styret ferdigbehandler sin innstilling legges fram for **relevant kollegie** til høring.

Tidligere avtale:

Forum for fylkesutdanningssjefer (FFU) er styrets konsultative organ. Saker som styret skal forberede, men der avgjørelsesmyndigheten er lagt til representantskapet, kan før styret ferdigbehandler sin innstilling legges fram for kollegiet til høring.

§8 endres da selskapets formål utvides fra kun å omfatte utdanningssektoren til å omfatte flere felles fylkeskommunale digitale tjenester.

Til §9 Daglig leder:

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §10 Personvern og offentleglova

Endres til:

Det interkommunale selskapet skal følge prinsippene og bestemmelsene i personopplysningsloven.

Det interkommunale selskapet skal følge offentlighetsloven.

Selskapet er databehandler for deltakerne. Selskapets behandling av den enkelte fylkeskommunes data reguleres i databehandleravtalen som inngås med den enkelte fylkeskommune.

Tidligere avtale:

Det interkommunale selskapet skal følge vanlige rutiner og saksbehandlingsregler for å ivareta personvernet.

Det interkommunale selskapet skal følge offentleglova.

Kommentar til siste ledd i ny avtale: Selskapet har en databehandlerrolle i forbindelse med enkelte leveranser. Hensikten med paragrafens siste ledd er å synliggjøre at denne rollen ivaretas og reguleres gjennom egne databehandleravtaler.

§11 Låneopptak og garantistillelse

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

§12 Arbeidsgivertilknytning

Endret til:

Virksomheten skal være medlem av Samfunnsbedriftene.

Tidligere avtale:

Virksomheten skal være medlem av KS bedrift.

§12 endres da KS bedrift har skiftet navn til Samfunnsbedriftene.

Til §13 Pensjonsordning:

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §14 Møtegodtgjørelse:

Endres til:

Godtgjørelse for møter mv. til medlemmer av styret og styrets leder utbetales etter gjeldende satser og reglement for virksomheten som er fastsatt av representantskapet.

Godtgjørelse for møter mv. for representantskapet utbetales etter gjeldende satser og reglement for virksomheten som er vedtatt i henhold til den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Tidligere avtale:

Godtgjørelse for møter mv. til medlemmer av styret og representantskapet utbetales i henhold til de til enhver tid gjeldende satser og reglement for virksomheten som er vedtatt av representantskapet.

§15 Endring av selskapsavtalen

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §16 Uttreden

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §17 Tvister:

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §18 Ikrafttredelse

Det er ingen særlige merknader til bestemmelsene i dagens avtale.

Til §19 Øvrige bestemmelser

Setningen «**For øvrig gjelder den til enhver tid gjeldende lov om interkommunale selskaper**» i første ledd tas ut da dette automatisk følger selskapsform.

Effekter for fylkeskommunen

Endringer i kostnadsfordeling

Den nye kostnadsmodellen har som formål å være rettferdig og skalerbar for eierne. I dette ligger det at man for utdanningsområdet får en jevnere kostnad pr. elev for tjenestene, og at det fortsatt skal være en stordriftsfordel for de største fylkeskommunene. Ved å knytte kostnader for applikasjoner innenfor samferdselsområdet mot brukere har den enkelte fylkeskommune større påvirkningskraft i forhold til sine kostnader mht. hvordan man løser oppgaven og forvalter sine lisenser. Kostnadsmodellen ble presentert i fylkesrådmannskollegiet i januar 2021, der det ble gitt positive tilbakemeldinger på prinsippene og strukturen. Det er gjennomført forankringsaktiviteter i fylkeskommunene for å sikre at målet om rettferdighet og skalerbarhet er forstått og vurdert administrativt hos alle fylkeskommuner.

Drifts- og personellmessige effekter for fylkeskommunen

Som utgangspunkt er plasseringen av samferdselsoppgaven til Vigo IKS ikke ment å skulle påvirke eksisterende arbeidsplasser i fylkeskommunene, men erstatte behov for nyansettelser. Prosjektet «Fylkesvei IKT» har beregnet et forventet kapasitetsbehov for å forvalte prosjektets løsninger og avtaler i en fylkeskommune. Denne oppgaven er tenkt løst i Vigo IKS, og vil dermed bidra til en alternativ kostnadsbesparelse for fylkeskommunen.

Selskapets bemanningsmodell bygger på en kombinasjon av frikjøp fra fylkeskommunene som sikrer legitimitet, lokal forankring og fagkompetanse, og en fast egen grunnbemanning som sikrer kontinuitet, merkantil, teknisk og juridisk kapasitet for å unngå unødvendig bruk av eksterne konsulenter.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/27605- 1
Saksbehandler: Ståle A Wold
Avdeling: Opplæringsavdelingen

Årsmelding Vigo IKS 2020**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
41/2021	26.05.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Vedlegg:

1

Vigo IKS Årsmelding 2020**Sammendrag**

Årsmelding Vigo IKS for 2020.

Fylkesrådmannens innstilling

Årsmelding Vigo IKS for 2020 tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Kort informasjon om saken:

Vigo IKS er et fylkeskommunalt selskap hvor alle fylkeskommunene og Oslo kommune er eiere.

Det blir årlig lagt frem en årsmelding til Vigo IKS sitt representantskapsmøte i april. I representantskapet har fylkeskommunene og Oslo kommune en representant hver.

Vedlagt denne saken følger årsmeldingen for Vigo IKS – 2020 som vedlegg.

Fylkestinget har tidligere vedtatt at det er leder av opplæringsutvalget som er Rogaland fylkeskommune sin representant i representantskapet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.